

COMMENTARII
DE REBUS
IN
SCIENTIA NATVRALI
ET
MEDICINA
GESTIS.

VOLVMINIS XIX PARS IV.

LIPSIAE MDCCLXXIV.

APVD IOH. FRIDERICVM GLEDITSCH.

Venduntur etiam

Amstelodami apud I. Schreuder, Londini apud Io. Nourse, Parisiis apud
Briasson, Venetiis apud I. B. Pascali, Patavii apud Io. Manfrè,
Holmiae apud L. Salvium.

COMMENTARI

DE

IN

SCIENTIA NATURALI

MEDICINA

VOLUNTARI

AD PRAECIPUA

I.

Histoire de l'Académie Royale des Sciences.
Année 1769. Avec les Mémoires de Ma-
thématique et de Physique, pour la même
Année, tirés des Registres de cette Académie.
à Paris, de l'Imprimerie Royale 1772. 4. mai.
4 Alph. 8. pl. tab. aen. 9.

h. e.

Historia academiae regiae scientiarum anni 1769
cum commentariis mathematicis et physi-
cis ad eundem annum pertinentibus etc.

In observationibus physicis, historiae huius Hist.
anni insertis, relatum legimus: homi- p. 15.
nem, in fodina lithanthracum inter ma-
teriem ruinarum inclusum, per tres dies
duasque noctes vixisse et cum insigni labore per
ruinas has sibi viam ad locum, vbi commodius
respirare poterat, parasse, viuumque protractum
fuisse. Porro in insula, *Isle de France* dicta, planta
reperta est, cuius succus si induratur in resinam
mutatur ei similem, quam resinam elasticam seu
barbarico nomine *Caoutchac* vocant, de qua iam
plures observationes aliis commentariorum acade-
miae regiae voluminibus insertae sunt et quae in
Cayenna tantum hucusque inuenta est *).

O o 2

Tres

*) vid. *Hist. de l'Acad.* a. 1751 p. 17. vid. comm.
Vol. VI. p. 25. *Hist.* 1763 p. 49. comm. Vol. XVI.
p. 467.

Tres lapides, quos cum fulgure diuersis in locis delapfos esse relatum est, ad Academiam transmissi et inter se comparati, similes sibi ratione coloris et fabricae erant, omnesque chemice examinati ferri sulphurisque vestigia ostendebant. Cl. DUTOUR in tripelae lamellis phytotopolithos foliorum diuersarum plantarum et arborum reperit, quod sententiam b. LUDWIGII, in opere *de terris musei Regii* propositam aliorumque confirmare videtur, qui terram Tripolitanam vegetabilis profapiae esse et ex vegetabilibus putrefactis oriri autumant. Margarita, e mytulo extracta, nucleii loco habebat lapillum aliquem vulgarem, qui crusta, quae margaritae colorem continebat, obducebatur. Cl. MORAND terram describit, quae, si aeri exponitur, coeruleum colorem acquirit et cum terra illa Saxonica Eckardsbergenfi aliisque bene multis ab Auctoribus descriptis conuenit, et ex qua chemice examinata ferrum extrahitur: quapropter similes terrae a nonnullis pigmenti Bero-
linensis natiui nomine insigniuntur *).

- P. 42. In *observationibus anatomicis* Cl. HOVSSET refert, se insignem multitudinem minorum calculorum biliariorum, imo calculum satis magnum in cadaueribus aegrotorum reperisse, qui, dum viverent, nunquam de dolore, vel alio symptomate, quod calculi eiusmodi praesentiam indicare potuisset, conquesti essent. Cl. HOVTTVYN morbum cuiusdam medici enarrat, qui successu temporis in vno eodemque oculo gutta serena, cataracta, ophthalmia, haemorrhagia et atrophia
- P. 45. oculi affectus est. Dux quidam militum leui

p. 467, et *Mémoir.* 1768 p. 209. comm. Vol. XVIII. p. 90.

*) vid. *Philos. Transact.* Vol. LVIII p. 181. comm. Vol. XVII. p. 393.

amentia affectus, insigni animi commotione accedente, sibi ipsi persuasit, se imperatorem vel principem esse, omnesque, qui ad eum accedebant, etiam magnatum vel regum titulis cohonestavit. Tandem per quadraginta sex dies omnem victum plane respuit et solam aquam bibit, cuius tamen singulis cyathis aliquot guttas spiritus seminum anisi instillabat. Durante verò hoc ieiunio, sensim mentis sanitatem recuperavit, omnesque amicos agnovit. Die tandem ieiunii sui quadragesimo septimo ipse cibum, quem antea respuerat, desideravit, eoque caute dato, quidem quoad vires corporis refocillatus est, sed corporis sanitate redeunte in pristinam quoque amentiam sensim sensimque iterum incidit.

Ultima observatione probatur, mulos non p. 47. semper, licet hybrida sint animalia, infoecundos esse, exemplo mulae grauidae, quae lapsu in terram laesa pullum abortivum edidit.

In *observationibus chemicis* Cl. CADET singu. p. 66. hanc phaenomenon chemicum enarrat, quod ipse observavit. Cum enim solutionem quandam mercurii in acido nitroso cum spiritu vini rectificato misceret, ac postea mixturam hanc destillationi subiceret, residuoque in retorta relicto alcalinam basin salis marini seu alcali minerale, ac vegetabile quoque alcali, salem scilicet tartari fixum adderet, iterumque destillaret, spiritum alcalinum volatilem, sal alcali volatile et oleum bituminis odore impraegnatum obtinuit.

Cl. COTTE in *observationibus botanicis* refert: p. 77. se *tritum* quoque *cornutum* (*froment ergoté*) observasse, quo morbo fecale tantum affici vulgo autumant.

P. 151. Cum inter elogia membrorum academiae regiae, hoc anno demortuorum, elogium quoque reperiatur Ill. FERREIN, tot laboribus anatomicis aliisque de re medica optime meriti, gratissimum fore Lectoribus nostris putamus, si praecipua vitae Ill. huius viri momenta breuiter indicemus:

ANTONIVS FERREIN natus est *Frespechii* prope *Agen* die 25 octob. 1693. Patrem habuit ANTONIVM ex illustri satis familia ortum, matrem vero FRANCISCAM D'ELPRAT. A parentibus primo patribus Societatis Iesu traditus in eorum collegio; quod *Ageni* tunc temporis florebat, tam laetos studiorum fecit progressus, ut a. 1713 in urbem *Cahors* se conferre ibique altioribus scientiis operam dare posset. Patris quidem voluntate incitatus iurisperitorum lectionibus intererat; simul vero theologorum medicorumque scholas frequentabat, cum, qualem potissimum studiorum partem sibi in posterum excolendam sumeret, adhuc dubitaret.

Tandem innatus mathematicarum scientiarum amor eum ad lectionem egregii BORELLI *de motu muscolari* libri, eaque ipsa, cum sine anatomes cognitione hic liber non a Nostro intelligi poterat, ad anatomicorum scholas impulit, effecitque, ut medicae artis studio se totum consecraret. Monspelim itaque se contulit, ibidemque sub Cel. VIEVSSENS et DEIDIER egregios fecit in arte medica et anatome inprimis progressus. Massili deinde per aliquod tempus commoratus anatomicos chirurgos ibi docuit; Monspelim vero redux gradum Doctoris in hac academia cepit, professoris tamen munus, quod a. 1731 et 1732 petiit, obtinere non potuit. Hinc Lutetiam Parisinorum profectus, exercitus Italici medicus factus nosocomiorum

iorum militarium in Italia curam in se suscepit; ea-
que in longe meliorem ordinem redegit. A. 1736 in
facultatem medicam Parisiensem receptus, et a. 1741
academiae regiae membrum factus est. A. 1742
munus professoris medicinae et chirurgiae in col-
legio regio obtinuit. A. 1751 Cel. WINSLOW,
senio confecto, in munere professoris anatomiae
in horto regio (*jardin-royal*) adiungebatur, ab
eoque tempore non in anatome solum excolenda
et docenda, sed et in morborum curatione omne
studium impendebat. Tandem d. 28 februar.
1769 apoplexia correptus anno aetatis septuage-
simo sexto obiit. Si theses nonnullas excipias, sub
eius nomine publicatas, nihil ipse, praeter plures
egregios commentarios, academiae Parisiensis com-
mentariis insertos, et a nobis suo loco indicatos
edidit.

Commentarii ipsi sequentes doctrinas explicant:

- 1) *Commentarius de motu siderum in longitudi- p. 1.*
nem et latitudinem; auctore CL. CASSINI DE
THURY.
- 2) *Nova constructio machinae, qua pannorum p. 5.*
bombycinorum superficiei undularum figurae inducun-
tur (machine propre à moirer les étoffes de soie);
auctore CL. DE VAVCANSON.
- 3) *Commentarius de motu Arcturi in ascensio- p. 14.*
nem rectam apparentem et de vera longitudine solis
per seriem observationum habitatum ante et post
solstitium aestivum, ad inde deducendos errores tabu-
larum pro tempore apogaei et pro 3 iun. 1769;
auctore CL. LE MONNIER.

- p. 24. 4) *Observationes in libellum: de vero loco solis d. 3 iun. 1769 tempore apogaei et positione Arcturi in ascensione recta, longitudine et latitudine, proellectum a Cl. CASSINI DE THURY in nouissimo academiae conuentu; auctore EODEM.*
- p. 25. 5) *Commentarius de inclinatione satellitis Iouis tertii; auctore Cl. MARALDI.*
- p. 29. 6) *Occultatio stellae μ geminorum a luna d. 11 apr. 1769 una cum observationibus distantiae stellarum α et β geminorum; auctore Cl. LE MONNIER.*
- p. 31. 7) *Examen quaestionis, num species plantarum mutantur, vel nouae species formentur? in quo noua quoque circa hanc rem experimenta communicantur. Auctore Cl. ADANSON. Iam anno huius seculi decimo nono Cl. MARCHANT occasione duarum nouarum, vt sibi videbantur, specierum *Mercurialis*, sponte in horto natarum, nouas plantarum forte species oriri posse proposuit *). Neglectam hanc obseruationem iterum excitauit Ill. LINNAEVS occasione *Peloriae*. Hanc enim non solum vt nouam, ex *Linaria* ortam plantam considerat, plantasque hybridas, si puluere antherarum vnius speciei semina alterius foecundentur, oriri posse autumat; sed et plura eiusmodi plantarum exempla tum in dissertatione de *Peloria*, tum in ea, quae de *plantis hybridis* inscribitur **), adduxit: quam sententiam et GMELINVS ***) et alii plures*

*) vid. *Mém. de l'Acad.* 1719. p. 57. Describitur vero ibidem: *Mercurialis foliis capillaceis* et alia species, quam Cl. MARCHANT *Mercurialem foliis in varias et inaequales quasi lacinias dilaceratis* vocat.

**) vid. *Diff. de Peloria* Vol. I. *Amoen. Acad.* no. 3. et *Diff. de plantis hybridis* Vol. III. *Amoen.* no. 32. comment. Suppl. I. p. 91. 99.

***) de *sexu plantarum*. Petropol. 1760. 4to.

sequuntur. Iam vero Cl. ADANSON hoc commentario non argumentis tantum, sed experimentis potissimum confirmat: *Mercurialis* nouas species, a MARCHANTIO descriptas, et *Peloriam* aliasque hybridas omnes non species esse constantes, sed vt monstrosas tantum varietates considerari debere, cum temporis successu in eam, vnde ortae sint, speciem, iterum mutantur. *Hordeum ramosum* *) et *Tritici* species, quam *blé de miracle* vocant, nec non *Fragariae* varietas *foliis simplicibus*, quas plantas Cl. ADANSON ipse coluit et examinavit, similia phaenomena ostendunt. Ex quibus omnibus colligit: plantas hybridas monstrosas, tantum varietates esse et cultura temporisque successu in priores species iterum mutari, ac auxilio foecundationis externae ex speciebus proxime cognatis, nouas quidem eiusmodi varietates oriri posse; sed eas non specierum verarum nomen mereri, cum specierum transmutatio non magis in vegetabili, quam in animali regno locum habeat.

8) *Commentarius de cometa anni 1769*; au- p. 49.
ctore Cl. DE LA LANDE.

9) *Observationes duarum eclipsium lunarium*, p. 59.
quar anno 1768 d. 30 iun. mane et d. 23 dec. ve-
speri conspicuae fuerunt; auctore Cl. MARALDI.

10) *De eclipsi lunari visa Castellione* (Châtillon) p. 61.
d. 23 dec. 1768 e turri Ill. Ducis DE CROY; au-
ctore Cl. LE MONNIER.

11) *Observatio eclipsis lunaris d. 23 dec. 1768* p. 63.
et lunae in meridiano; auctore Cl. DE LA LANDE.

O o 5

12) Ob-

*) Hist. del'Acad. 1764 p. 77 et 1765. p. 50. vid. com-
ment. Vol. XVII. p. 254.

P. 65. 12) *Observatio phasum quarundam eclipses lunaris d. 23 dec. 1768; a Cl. DE FOVCHY.*

p. 66. 13) *Nouae disquisitiones circa naturam bilis; auctore Cl. CADET. De prioribus Cl. Auctoris cum bile humana et bouina institutis experimentis iam alio loco ad Lectores retulimus *). Nouorum vero horum experimentorum occasionem ei praebuit Dissertatio inauguralis Cl. IOANNIS MICHAELIS ROEDERERI experimenta circa naturam bilis sistens, Argentorati, anno huius seculi sexagesimo septimo sub praesidio Ill. SPIELMANNI defensa **), in qua asseritur: bilem acidum continere et ab ea lac coagulari. Noua hinc experimenta instituit, quibus ea, quae ROEDERERVS asseruit, refellit, bilemque saponem alcalinum esse confirmat. Acidum, quod ROEDERERVS in experimentis suis observauit, fermentationis forte acidae spontaneae effectus erat, quae gelatinosae bilis parti debetur, et lac quoque a ROEDERERO adhibitum, iam acescentem naturam acquisuerat.*

P. 73. 14) *Disquisitio de calculo integrali; auctore Cl. D'ALEMBERT.*

P. 147. 15) *Observationes oppositionis Iouis d. 8 maii, transitus Veneris per solem d. 3 iun. et eclipses solis d. 4 iun. 1769; auctore Cl. LEAVRAT.*

P. 153. 16) *Commentarius de necessitate reducendi ex cupellis eam argenti puri partem, quam semper in cupellatione retinent; auctore Cl. TILLET. Cum cupellationis ope quantitas argenti et cupri in massa quadam*

*) Mém. de l'Acad. a. 1767 p. 471. comment. nostr. Vol. XVIII. p. 84.

**) vid. comm. nostr. dec. II. suppl. II. p. 259.

namque reperiendi determinetur et semper cupellae $1\frac{1}{2}$, vel $1\frac{1}{2}$ partem argenti retineant, Cl. Auctor probat, possessores huius massae, cum pretium eius ad quantitatem argenti in cupellatione reperti determinetur, insignem inde iacturam facere, omninoque optandum esse, ut ipsa haec argenti portio, quae cum plumbo retinetur, cum eo ipso quoque educatur et reducatur.

17) *Observationes transitus Veneris per discum* p. 187.
factae, habitae coram Rege Galliae in Castello St. Huberti sub latitudine $48^{\circ} 43' 23''$; auctore Cl. LE MONNIER.

18) *Commentarius de natura serierum infinitarum, de extensione solutionum ex iis provenientium, et de noua methodo approximationis pro aequationibus differentialibus omnium ordinum; auctore Ill. Marchione DE CONDORCET.*

19) *Observatio transitus Veneris per discum* p. 229.
facta, habita in obseruatorio regio d. 3 iun. 1769; auctore Cl. CASSINI DE THURY.

20) *Commentarius de collapsu, quo nonnunquam partes montium, aut alia edita loca corruunt, et de remediis, quibus occurri huic malo et caueri plerisque sub conditionibus potest.* Auctore Cl. PERROUET. Praemittuntur observationes, quale solum aptissimum sit oneri ferendo, qualisque situs ad firmitatem maxime faciat. Determinatur ope anguli frictionis et experimentorum, tum demum basin fundamentum aliquod firmum et stabile esse, si accliuitas eius ad planum horizontale sub angulo non maiore $4^{\circ} 33\frac{1}{2}'$ inclinata sit; molem lapideam vero non ante collapsuram, quam eius accliuitas

accliuitas angulum 39—40 graduum superauerit. Suadet igitur Cel. Auctor, vt in exstruendis aedificiis diligenter loci situs et soli natura exploretur, euitenturque loca, ob accliuitatem, aut arenae copiam periculosa. Narrat denique exempla nonnulla aedificiorum et aggerum, ad vias publicas muniendas instructorum, qui ruinam aut dederant, aut minati erant, refertque, quae remedia singulis in casibus sint adhibita.

- P. 245. 21) *Obseruatio ingressus totalis Veneris in discum solis, habita in obseruatorio regio d. 3 iun. 1769 et eclipses solis d. 4 iun. eiusdem anni matutino tempore, facta a Cl. MARALTI.*
- P. 247. 22) *De curua, quae a globis e tormento bellico aut mortario eiaculatis describitur, habita ratione resistientiae aeris; auctore Ill. DE BORDA.*
- P. 272. 23) *Commentarius de terra Tripolitana seu Tripela; auctore Cl. FOVGEROVX DE BONDAROY. Enarratis praecipuis auctorum de natura et origine tripelae sententiis, ex iis, quae in variis locis, vbi haec terra effoditur, obseruauit, concludit: pertinere eam ad argillam, seu schistum argillaceum esse igne subterraneo calcinatum.*
- P. 278. 24) *Commentarius de principiis mechanices; auctore Cl. D'ALEMBERT.*
- P. 287. 25) *Commentarius de structura et usu vrachi in hominibus; auctore Cl. PORTAL *).*
- P. 297. 26) *Nouae methodi analyticae computandi eclipses solares etc. Commentarius VII, quo aequatio-*

*) vid. *Verhandl. in the Holland. Maatschappye* Vol. XII p. I. comment. Vol. XVIII. p. 579.

prioribus commentariis demonstratae ad solutionem permultorum problematum astronomicorum adhibetur; auctore Cl. DE SEIOVR.

17) *Observatio transitus Veneris per solem* ha. p. 417.
Paris d. 3 iun. 1769 in observatorio collegii-Mazariniani; auctore Cl. DE LA LANDE.

18) *Observatio eclipseos solaris* d. 4. iun. 1769; p. 426.
auctore EODEM.

19) *Commentarius de relatione diuersae densitatis spiritus vini ad diuersos gradus bonitatis eius (force)*, unde modus certus indicatur exacte cognoscendi qualitatem et bonitatem spiritus vini; auctore Cl. BRISSON. Notum est, Cl. REAUMUR in praeparatione thermometrorum obseruasse, spiritum vini et aquam, si inter se commisceantur, iam minus occupare spatium, quam antea occupauerant: itaque vnum horum liquorum alterum penetrare et ab eo recipi *). Iam Cl. BRISSON phaenomeni huius causam disquirens plura experimenta instituit, quo, vtrum aqua spiritum vini, an hic aquam penetraret, cognosceret, simulque leges, ad quas haec penetratio et specifica grauitatis et densitatis augmentum fieret, determinaret. Experimenta vero haec docent: spiritum vini aquae affusione densiorem fieri quidem, sed non pro ratione aquae admixtae. Densitas enim eius in initio semper augeatur, vsque dum anatica partes aquae et spiritus sibi mixtae sint; si vero ultra hoc saturationis, vt ita dicam, punctum ei aliqua portio aquae affunditur, densitatis augmentum cessat. Porro Cl. BRISSON vidit: spiritum et aquam se inuicem penetrare quidem, sed ita, vt duae tertiae partes aquae spiritum

*) vid. Mém. de l'Acad. 1733. p. 18.

spiritum et vna tantum tertia pars spiritus aquam penetret, quod non omnes partes aquae homogeneas esse probat. In fine huius commentarii Noster rationem explicat, qua diuersa spiritus vini densitas aërometri Fahrenheitiani ope determinari possit.

P. 453. 30) *Ratio summam ducendi e seriebus, quarum termini sunt aequales potentiae sinuum aut cosinuum, quorum arcus sunt in progressionem arithmetica*; auctore Cl. BOSSVT.

P. 467. 31) *Commentarius de insectis, in quorum cadaveribus plantae nascuntur*. Auctore Cl. FOVGEROVX DE BONDAROY. *Muscam vegetantem*, ut vocant, in America reperiundam ex Cl. WATSON et HILL descriptionibus iam alio loco indicauimus*). Cl. vero FOVGEROVX hic ostendit insecta, quibus hae plantae innascantur, potissimum cicadarum chrysalides esse, earumque plantarum plurimas ad clauariae genus pertinere. Vidit tamen cicadarum ipsarum et larvarum quoque nonnullarum cadauera, huic clauariae vel fungi aliqua speciei sedem praebere, ac suspicatur, *plantam vermem* (plante ver) Sinensem, ab Ill. DE REAUMUR (Mém. de l'Acad. 1733 p. 302) descriptam, etiam simili plantae originem debere.

P. 477. 32) *Determinatio generalior effectus, qui a rotis aquae impulsu motis producitur*; auctore Cl. BOSSVT.

P. 498. 33) *Comparatio observationum transitus Veneris in America institutarum, cum iis, quae in septemtrionalibus Europae locis habitae sunt*; auctore Cl. L. MONNIER.

*) Phil. Transact. Vol. LIII. p. 271. comm. nost. Vol. XIII. p. 624.

- 34) *Ratio definiendi errorem tabularum Veneris*, p. 505.
eglectis effectibus parallaxeos solis et Veneris in ob-
servatione mensis iunii 1769; auctore Cl. LE
MONNIER.
- 35) *Comparatio transitus Veneris observati Bur-* p. 509.
digalae (Bordeaux), *cum observationibus Parisensi-*
bus; auctore Cl. DE LA LANDE.
- 36) *Observatio transitus Veneris per discum solis* p. 513.
habita in promontorio Gallico (Cap. François) in-
sulae sancti Dominici (St. Dominique) d. 3 iun.
1769; auctore Cl. PINGRE.
- 37) *Observatio transitus Veneris per solem d. 3* p. 529.
iun. 1769 *habita in observatorio regio ope tubi Dol-*
lundici pedum trium et dimidii ab Ill. DVCE DE
CHAVLNEs.
- 38) *Observatio transitus Veneris per solem d. 3* p. 531.
iun. 1769 *et eclipses solaris d. 4 iun. eiusdem anni*
habita in regio museo physico Passiensi (à Passy) a Cll.
DE FOVCHY, DE BORY et BAILLY.
- 39) *Annotata in diuersas observationes transitus* p. 539.
Veneris in Anglia, habitas a Cl. DE LA LANDE.
- 40) *Disquisitio de minima distantia centrorum* p. 543.
Veneris et Solis d. 3 iun. 1769; auctore EODEM.
- 41) *Commentarius in observationes transitus Ve-* p. 546.
neris habitas in vrbe Brest; auctore EODEM.
- 42) *Commentarius, in quo actio pulmonis in aor-* p. 549.
tam in respiratione demonstratur, simulque probatur,
infantem neonatum prius lobo pulmonum dextro, quam
sinistro respirare; auctore Cl. PORTAL. Ramos
asperae

asperae arteriae duos, qui dextrum sinistrumque pulmonem adeunt, diuersae esse magnitudinis et longitudinis Cl. Auctor demonstrat, cum dexter crassior sinistro, ille vero $\frac{2}{3}$ longior dextro fit. Sinister quoque obliquius descendit dextro et magis versus dorsum inclinatur. Haec differentia, quam Ill. HALLERVS tamen iam indicauit, si SENAC figuram excipias, a nullo anatomico delineatur. In infantibus, qui nondum respirarunt, haec differentia adhuc maior est; in respiratione vero angulus, quem ramus cum trunco format, rectior fit et magis versus anteriora attollitur, simul quoque plica, quae interius ad originem rami est, quodammodo deletur. Ex his omnibus vero cognoscitur, aortam, quae cum ramo sinistro coniuncta est, insignem in respiratione pressionem experiri, eamque contra, si morbose dilatetur, asperae arteriae ramum quoque comprimere. Ipsa vero haec pressio, quae in fetu, qui nondum respirauit, adhuc maior est, et resistentia, quam angustia et obliquitas rami sinistri aëris ingressui sub prima respiratione opponunt, efficit, vt in hac ipsa prima respiratione pulmo dexter sinistro prius aerem recipiat. Hinc pulmo dexter aquae innatare, sinister vero fundum vasis petere potest: quod Auctor Cl. pluribus observationibus confirmat, ita, vt ad hanc diuersitatem omnino in medicina forensi attendendum sit.

P. 558. 43) *Observationes botanico-meteorologicae in arce Denainvilliers a. 1768 factae* a Cl. DU HAMEL.

P. 589. 44) *Descriptio furni maioris a. 1755 ad depurationem cupri in officinis fusoriis fodinarum de Cheilsey exstructi*, auctore Cl. IARS.

II.

La Murio-métrie. Instruction nouvelle sur le ver à soie ; sur les Plantations des Muriers blancs, les Filatures et le moulinage des soies. Ouvrage mêlé de Réflexions neuves, et qui paroissent dignes de l'attention de l'Administrateur du bien public, du Physicien, du Cultivateur, et du Négociant. Par Mr. A. DUBET, Ecuyer, de la Ville de Châteauroux en Berry. A Lausanne, et se trouve à Grenoble, chez J. Cuchet, Imprimeur-Libraire. 25e. Maj. 1770. 8. maj. pagg. 268. sine præfatione et indice.

i. e.

Instructio nova super bombyce, plantationibus mori albae, artificiosisque, quibus filæ sericeæ ducuntur et vltioribus vsibus præparantur. Auctore A. DUBET, armigero.

Nimis ampla futura esset recensio huius libri ea-
que forte non satis perspicua ob difficilius exprimendum sensum vocabulorum, quibus in artibus et commercio vtendum est, si omnia, quæ in illo continentur, vel breuiter tantum indicare vellemus. Quapropter sufficiet, si ea tantum, in quibus ab aliorum sententia recessit Noster, vel quæ singulari attentione videantur digna, nunc proponamus.

Primo

* Vocem, qua in inscribendo hoc libro vsus est Cl. Auctor, latinam reddere ausi non sumus, cum ipsa nimis a vera etymologia aliena sit.

- Primo ideae quaedam generales de hoc insecto. Celebratissimo opere Cl. LYONNET. Noster non videtur usus esse. Phalaena femina alis fere prorsus non utitur. Vasa bombycina, iam sub ipso momento exclusionis ex ovo conspicienda, fere duas tertias longitudinis totius animalis, et diametrum vnius circa lineae acquirunt, et ex duabus membranis consistunt, externa crassiore, quam interna, sub qua materia sericea colligitur, substantiae gummosae fere liquidae, nunc flauae, nunc albi coloris, quam diuersitatem iam diuersus color plantarum pedis indicat; communicatio cum organis digestionis nulla. Substantia horum vasorum, quum eruca, mutationi in chrysalidem proxima, dissecatur, adeo mollis est, ut prius maceratione in acido vegetabili per aliquot horas opus sit, quo densior reddatur: vasa haec, numero duo, a latere sibi accumbunt, utroque extremo versus se inuicem reclinato, extremitate, qua caudam respiciunt, clausa, et ex finibus oppositis fila sericea emittunt; quae vero non ex ore erucæ, sed ex posteriore eius parte exeunt, adeo, ut os tantum ordinandis seu componendis filiis intersuiat. Hoc assertum eo probat Noster, quod hac via ipse fila ex eruca eduxerit, eaque multo praestantiora, quam quae ex folliculis consueto modo obtinentur, nullo auxilio, nisi aere et aqua frigida,
- p. 16. iusto modo adhibito. Ex situ vasorum bombycinorum superius descripto patet, ea in tres partes diuidi posse, eodem modo, uti iam olim ex opere Cl. LYONNET retulimus *): harum prima largitur ea fila, quae eruca primo loco dispergit, nullo ordine seruato, telae aranearum ad instar; secunda folliculum ipsum; tertia stratum interius folliculi, quod inuolucrum proprium chrysalidis constituit.
- p. 17. Materies sericea, in aqua pura dissoluta et coctio-

*) vid. comm. horum Vol. XI. p. 443.

is ope consistentiam nacta, praestantissimam vermicem, coloris albi vel flavi praebet; et vero simile est, flauum in album conuerti posse. Iam Cl. p. 19.

Abbas DE SAVVAGE *) mutati nonnunquam coloris folliculorum in coccineum mentionem facit, a morte chrysalidis profecti: qui tamen color num solummodo a statu morbofo proueniat; Noster adhuc dubitat, qui eundem ex eiusmodi folliculis ope aquae feruidae egregie extraxit; tinctura haec, addita solutione aluminis, viuidior redditur; cum acido autem vitriolico vehementer efferuescit, et magna coloris sordidi ex fusco rufescentis deponit.

De cultura mori. In genere morus in solo p. 25. pingui fertili collocata citius quidem folia protrudit, eaque viuidiora et succulentiora, quam in solo elatiore et sicciore crescens: sed bombyces diuersis his foliis enutritae diuersissimum ratione bonitatis sericum praebent, in priori nempe casu multo vilius, quam in posteriori; neque tunc adeo facile hydropi, communissimo infensissimoque his animalculis morbo, ortus praebetur. Inde facile emittentia mori syluestris (*murier sauvageon*) prae infestitia (*greffe*) patet. Copiose hinc refutatur sententia Cl. THOME**), de plenaria abolitione mori syluestris: consentientem hac in re habet scriptorem Cl. THOME' coaeuum ***). E contrario eos, p. 44.

P p 2 quibus

*) Mémoire sur l'éducation des vers à soie, à Nîmes 1763. 8. p. 158.

**) Mémoires sur la manière d'élever les vers à soie, et sur la culture du murier blanc, lus à la Société Royale d'Agriculture de Lyon, par M. Th * * * de la même Société. A Amsterdam, et se trouve à Paris, 1767. 12. c. f. vid. comm. nostr. Vol. XVI. p. 744.

***) Mémoire ou Mantel pour l'éducation des vers à soie, par M. RIGAUD DE L'ISLE, de Crest en Dauphiné. 1767. 8.

quibus summa reipublicae cura tradita est, exhortatur, ut auctoritate, qua pollent, utantur ad cohibendum progressum plantationum mori insititiae, sola forte ea specie excepta, quam foliis rosaceis (*murier rose*) dicunt, cuius folia bombycibus versus ultimum ante mutationem tempus porrigi queant.

P. 46. Licet quoque videatur esse aliqua iactura in numero folliculorum a moro sylvestri et a moro insititia obtinendorum; hanc tamen iacturam non resarciunt incommoda a posteriori specie expectanda, nempe foliorum nimie nutriens qualitas, arborum debilitas et minor bonitatis serici gradus.

P. 48. De praesenti conditione culturae serici in Gallia, et qua ratione eadem amplificari possit. Pretium serici, quo ad opificia Galli utuntur, ad 28 millies millia monetae Gallicae ascendere dicitur, quorum quindecim ex Gallia ipsa depromuntur, reliqua ad exterarum provinciarum, potissimum Pedemontium pertinent: quod utique mirandum est, cum in meridionalibus Galliae provinciis cultura haec optime succedat. At in reliquis eadem vel minus frequens est, vel adeo incognita: cum tamen et solum moro colendae faueat, et minor caloris, imo vel insignior frigoris gradus, quod regiones Europae multo frigidiores testantur, bombyci non obsit. Quare, qui summam imperii tenent, culturae huic amplificandae et extendendae inservire deberent, ad quem finem multa eaque attentione omnino dignissima suppeditat Cl. Auctor, quae vero enarrare brevitatis nos prohibet: quemadmodum etiam totum sequens caput de qualitate serici et de artificio illud in fila ducendi omittimus, ubi Noster emendationes, quas machinae huic negotio destinatae ad normam machinarum, quibus Pedemontii incolae utuntur, et consiliorum Cl. de

P. 56.

WAVCANSON attulit, enarrat. Haec monita quae p. 72.

dam generalia, de remediis culturam mori et praeparationem serici meliorem reddendi excipiunt.

De seminibus mori. Quamquam omnis morus p. 79.

ex semine nata sylvestris dicitur; discrimen tamen aliquod ratione seminis, ex quo progignitur, statuendum est: semen enim mori non insititiae viliorum arborem largitur, quam insititiae, eius praefertim, cuius supra mentionem fecimus (*feuille rose, ou d'Italie*); et arbores hoc modo genitas Noster *muriere francs* dicit et solas colendas commendat. Prolixè dein, quae in colligendis, seligendis ac ferendis seminibus observari debent, praecipit.

De plantariis (*pepinieres*). Haec in solo medio: p. 85.

eri et sabuloso, minime vero nimis fertili et pingui reddito construenda sunt: plura suppeditat postea Cl. Auctor consilia, de ratione tractandarum iuniorum arborum monita, duplicemque errorem arguit, alterum, quum arbores ope surculorum et propaginum multiplicare intendunt, ex quibus arbusculae sub initium quidem bonam speciem praeferebant, sed subito degenerantes et folia vilissima producentes proueniunt; alterum, quum iuniores arbusculae foliis priuantur, quae hoc modo certissime destruuntur. Arbor in plantario ultra quinque vel sex annos languida conseruata, numquam incrementa capit.

De locis, in quae moros ex plantariis deferri p. 92.

oportet (*plantations à demeure*). Ex superius allatis principiis patet, non nisi terram sabulosam et siccam, in planitie vel loco paullum accliuo, optime conuenire, et praestantissimae indolis, licet minoris quantitatis, folia largiri: in genere idem solum, quod viti fauet, moro etiam conuenit. In climate calidiore tempus autumnale, in frigidiore vernale ad transplantationem adhibendum est: in

priore casu anno praecedente, in posteriore ver-
ante hyemem foramina effodienda sunt, quibus
arbores transplantandae immittantur, quorum ta-
men amplitudo et profunditas a qualitate foli de-
terminanda est. Opus quoque est arbori tran-
splantandae eandem positionem directionemque
versus coeli plagas reddere, qua antea gausa
sit. Stercus recens infimae parti arboris applica-
re, noxium: terra bene subacta, rasura cornuum
permista, sufficit. Cortex trunci aequae ac ramo-
rum omni modo a laesionibus defendendus est. De

p. 101. truncatio arborum non, nisi versus februarium fieri
debet, quantum ad Galliae provincias spectat, licet
in regionibus exteris calidioribus ad eam tempus
post collectionem foliorum impendere soleant. Mo-
dus arbusculas minoris altitudinis formandi (*plan-
tations à basse tige*) cōnvenientissimus est; sed et
dem includendae sunt, ne ab animalibus noxa in-
feratur; hisque aptissime arbores altiores (*de haute
tige*) interponuntur, ad varietatem aetatis et qua-
litate foliorum procurandam. Denique omnia pra-
ta artificialia moris succos necessarios detrahunt
easdemque infirmant.

p. 104. De modo folia colligendi. Ad longiorem du-
rationem plantationis acquirendam praestat, non
quotannis omnes arbores foliis spoliare, sed succes-
sive demum, ita, vt semper quaedam intactae relin-
quantur: iis autem, in quibus colliguntur folia, ea
omnia demenda sunt; neque rami nimis a se inor-
cem extendendi, vel ad minimum protinus in prio-
rem situm reponendi; collectione facta, protinus
luxuriantes, vel emortui, aut languentes rami reci-
dantur.

p. 107. De plantationibus, ad bombyces in aere libero
educandas destinatis. Praejudicia vel forte nimius
timor hoc institutum hucusque retardarunt, cuius
commoda

commoda Noster ample recenset. Opus vero est ad haec praestanda, vt in loco libero, nullo adiacente muro, sepes ex arbusculis formantur, quae optime orientem respiciant, variis lineis, iusta distantia seruata, constant, iisque per gradus altioribus, ita, vt postrema linea, quae impetum venti ab occasu accedentis excipiat, cum altitudine maiori, tum densiore ramorum foliorumque compage caedendo acquisita (*touffu par la taille*) anteriores lineas tueatur. In has sepes tempore quodam sereno matutino post pastum bombyces, postquam prima vel secunda vice integumenta sua deposuere, transferendae sunt. Hoc modo insecta ista firmanur, inurias tempestatum facilius ferunt, foliis humidis non laeduntur: grando moros destruens bombycibus vel in domibus educatis, nutrimenta subtrahit et famem vix euitabilem infert; sed partim iactura minor est, quia sumtus minores ante impensifunt; partim satis multae adhuc bombyces superstites manent, quae commodè nutrimentum a particulis foliorum, quae a grandine relictæ sunt, haurire queant. Tonitru tantum ratione mutationis aeris infestum est, quam igitur bombyces in libero aere versantes facilius inclusis ferunt. Animalia nociua, ratti, lacertæ et aues ex passerum ordine, facile abigi possunt. Denique bombyces in libero aere nullis fere morbis obnoxii sunt, et folliculos sericeos multo excellentiores, quam in domibus largiuntur. Praeterea sepium eiusmodi is potest esse vsus, vt iisdem melius, quam aliis, campi et praedia includi possint, neque metuendum sit, eas domicilium aliarum erucarum fore.

De educatione bombycum, et primo quidem p. 125. de domo, ad seruanda haec insecta, donec folliculos conficiant, apta (*coconiere*). Ea plantationibus proxima sit, aut si fieri possit, in ipso earum

centro collocetur, in loco sicco, paulum elatio-
re, placido. Vberiore descriptionem propter
breuitatem exhibere non possumus; monemus ta-
men, nimis magnam bombycum copiam Nostro
aeque, ac Cl. RIGAUD vehementer displicere; loco
fenestrarum vitrearum chartam oleo imbutam adhi-
beri debere, valuis exterius applicatis; insectis ae-
que, ac hominibus summe exitiosum esse, somnum
capere in interioribus eiusmodi conclauium.

p. 135. De ouulis bombycum. Impossibile est, eorum bo-
nitatem ex characteribus externis dignoscere. (Hic
locum quendam ex Cl. RIGAUD excitat Noster,
licet eundem non alleget, dari ouulorum speciem,
graine vierge dictam, coloris lutei, non secunda-
torum, ex quibus tamen bombyces excludantur,
quamuis debiliores et ad propagationem ineptae:
quod assertum, licet non ex propria, sed aliorum
tantum experientia, Cl. RIGAUD contra Cl. Ab-
batem DE SAUVAGE defendit, et Noster quo-
que tamquam verum assumit.) Inde necessitas ap-
paret, sibi ipsi ouula ex exclusis phalaenis com-
parandi: quare de selectu in folliculis instituendo,
cum ratione bonitatis in vniuersum, tum ratione
diuersi sexus, differitur, moneturque, perperam
folliculos masculos cum femineis commixtos asser-
vari. Ouula in lagenulis vitreis asseruentur, qua-
rum orificium non, nisi tenui tela ex filis vrticae tex-
ta (*Mouffeline*) obtegendum est; harum lagenularum
singula vnciam ouulorum capiat, quarta parte vacua
relicta: postea pellibus, quae pro vestimentis infer-
viunt, inuoluatur. Ouula, antequam ad exclusio-
nem disponantur, vino immergere noxium est. Ouula
in climate Gallico non, nisi per accidens degenerant.
Singulare inuentum est Cl. CONSTANTIS CA-
STELLET *), optima ouula produci ex minimis folliculis

*) L'art du multiplier la soie. à Aix. 1760.

folliculis, duplicibus cum aequali quantitate optimorum folliculorum alborum vtriusque sexus inter se commixtis, et phalaenis inde eductis congressis.

De excludendis ouulis. Naturalis exclusio in p. 143.

Gallia locum non habet, nisi cum magna temporis iactura aliisque non euitandis incommodis; methodus consueta, oua mediante calore lecti vel naturali corporis excludendi, itidem variis molestiis stipatur: optimum itaque est, in hunc finem caldarii (*étuves*), a variis iam auctoribus propōitis, et is quidem, vti Noster vult, portatilibus vti.

De variis vitae stadiis bombycum, vsque ad id p. 153.

momentum, vbi fila ducere incipiunt. Sollicite Cl. Auctor praescribit, quomodo insecta haec sub quaque periodo tractari oporteat, et curiose mutationes, quas ipsa subeant, recenset. Tertia integumentorum mutatio periculosissima esse solet et plurimorum morborum mater: quare tunc attentione diligentiaque summa opus est. Mutatio vitans, quam tunc CL. RIGAUD suadet, Nostro prorsus non arridet: concisio foliorum ipsi indifferens videtur, nisi ex eo momento aliquid lucri accedat, quod foliis ipsis multum parcatur. Folia vino conspergere superuacuum iudicat, licet fateatur, se hac in re propriis experimentis destitui. Vanus est metus, si bombyces iam in eo sunt, vt fila p. 166. ducant (*à la montée*), sonitum vel leuissimum eas afficere: siquidem capsula inclusae et in vestibis portatae sonum adeo tympanorum tormentorumque explosorum absque incommodo ferunt.

De morbis bombycum. Multa horum insecto- p. 168.

rum quaternis istis integumentorum mutationibus pereunt: praeter hos morbos autem essentielles, alii accedunt accidentales, artificiali educationi fere adscribendi. Praecipuos eorum Cl. Auctor recenset, qui sunt I. *les passis*, morbus iam ex flauo cutis co-

lore sub ipsa exclusione ex ovo conspicuus; et post primam integumentorum mutationem languore et appetitus defectu se euoluens; a nimio sub exclusione adhibito calore ortum ducens, medellae proflus nullius. 2. *La luzette*, eiusdem forte originis, colore viridescente et splendente cognoscendus; animal crassius fit, incremento in longitudinem nullo; perpetuo margini tabularum inhaeret; appetitus viget; certissimum signum est gutta liquoris flavescentis spissi, laminae tractili adhaerens, quae fere circa mutationem tertiam observatur (verum morbus hic, a prima aetate iam praesens, tamen saepe ad quartam usque mutationem protenditur); curatio itidem nulla. 3. *Les gaunes*, vera hydropis species, ab aere nimis calido et inquinato profecta; quihumores expandit et transpirationem impedit; color cutis est saturate citrinus, annuli manifeste turgent, corpus molle est, debile, et valde foetens; morbus itidem incurabilis, nisi aer renouari et igne vegetabilibus quibuscunque nutrito, siccari queat: huic soli maxima saepe iactura in cultura bombycum adscribenda est. 4. *Les muscadins* (*muscardins* Noster vocat) iisdem causis adscribendus morbus, iisdem etiam symptomatibus stipatus; quam praecedens, eo tantum discrimine, quod prior frequentissime inter tertiam et quartam mutationem accedat, hic vero tunc demum, quum bombyces filis ducendis proximae sunt. Nullum auxilium ex his negligendum est, quae aerem depurare et animalculorum fibris tonum amissum restituere valeant: immersione in aquam frigidissimam usus est. Frequentissime vterque horum morborum foliis, nimio sub co scatentibus, adscribendus est, qualia ab arboribus insititiis proferuntur. Ex variis suffimigiorum generibus parum styracis optimaе prunis in medio conclaui iniectum Nostro optime in casibus vrgentibus

bus et sub diuturniore iniuria tempestatum satisfacit. Optimum autem in genere est, iis omnibus, quantum quidem fieri potest, supersedere, et puritati potius alio quocunque modo studere. De p. 181.
 etque varia monita de cautionibus in colligendis asseruandisque foliis obseruandis subiunguntur.

De variis artificijs, quae requiruntur ad fila se- p. 184.
 cica e folliculis texenda eademque ulterius praeparanda: quum ea non adeo ad institutum nostrum pertinere videantur, verendumque sit, ne ipsa lingua latina obscuritatem quandam lectoribus sit paritura, nihil nunc addimus, nisi, vtilius esse ex folliculis recentibus fila ducere, quam ex siccatis: hoc autem, p. 187.
 cum in maiori eorum prouentu euitari nequeat, optime exsiccationem ardore solis praestari; calor enim fornacis saepe primum stratum folliculi afficit, et substantiam gummosam nimis duram reddit, quae contra vapore aquae feruidae nimis resoluitur. Ne ratti atque insecta folliculos asseruan- p. 198.
 dos infestent, illi per duo vel tria minuta saturato decocto colocynthidis immitti et postea in sole quantocius siccati debent.

Subiunctum est edictum Regis Sardiniae, Au- p. 234.
 gustae Taurinorum 1724 promulgatum, de ratione tractandi serici, quod hodiernum a Pedemon-
 ti incolis strenue obseruatur. Ultimo loco ulte- p. 246.
 riores quasdam reflexiones super argumenta in hoc libro pertractata proponit, monetque, productionem nouarum specierum bombycis vti possibilem, sic dignam esse, quam academiae ciuibus suis proponant praemijs condecorandam; officinas maiores, regijs licet priuilegijs munitas, vere nocere culturae per totum regnum extendendae, quod et de alijs opificijs v. c. conficiendis telis gossypinis, laneis, linteis cet. valeat, et priuilegia eiusmodi similia esse forfici aureae, qua alae aemulationis

tionis rescindantur ; inde stupendum pretium serici Gallici deriuandum esse , quod semper Italicum superet ; qua denique ratione his incommo-
dis , qui summam imperii tenent , mederi queant.

III.

Mémoires sur la culture du murier blanc, et la maniere d'élever les vers a soie à la Société Royale d'Agriculture de Lyon, par M. THOMÉ de la même Société. Première Partie; dans laquelle on trouvera les instructions nécessaires aux Jardiniers pour la culture de cet arbre , depuis le semis jusqu' à la cueillette de ses fevilles; Augmentée de plusieurs Mémoires sur cette culture, et des nouveaux procédés pour la rendre plus propre à l'éducation des vers à soie, avec des rémarques sur le tirage des soies, la maniere des les connoître, de les filer et de les teindre. A Amsterdam, et se trouve à Lyon, chez Aimé de la Roche. M DCC LXXI. 8. maj. pagg. 375. sine praefatione et indice. Seconde Partie; dans laquelle on trouvera tout ce qui est nécessaire pour parvenir à la meilleure éducation des Vers à soie ; et des Rémarques sur le tirage, le moulinage, et la préparation des soies ibid. Eodem anno. pagg. 360. sine praefatione et indice.

i. e.

Commentarius de cultura mori albae, modoque bombyces educandi, lectus coram societate regia agriculturae, quae Lugduni floret, Au-
store

store Cl. THOMÉ. Pars prima et secunda.
Accedunt alii commentarii complures eius-
dem argumenti.

Collectionem hanc non Cl. THOMÉ, vti ex ti-
tulo videri posset, edidit, sed ignotus quidam
nobis, qui librum illius, aliaque aliorum auctorum
scripta minora, eaque partim ex diariis physicis oe-
conomicisque excerpta, nunc recudenda curauit:
qua in re optandum fuisset, vt et tabulas aeneas
passim occurrentes, quarum explicatio hinc inde
traditur, adiunxisset, partim allegationes pagina-
rum ad hanc ipsam editionem disposuisset, quae
sane res multum incommodi, quod iam in lecturos
redundat, leuatura fuisset. Sed nunc paucis, quae
in hac collectione contineantur, indicabimus.

1. Commentarius Cl. THOMÉ de modo hom. p. 1.
byces educandi, ex eodem libro, quod superius
allegauimus, depromptus, in 123 quaestiones iis-
que subiunctas responsiones diuisus, quem primum
anno 1763 publici iuris fecit, iteratisque vicibus
recudendum curauit Cl. Auctor. Hae quaestiones
sufficientem instructionem praebent, quid in cul-
tura bombycum peragi oporteat, licet diffiteri non
possimus, ordinem argumentorum propositorum
non semper accuratum satis seruatum esse. Pauca
quaedam ex iis adducamus. Incongruum est, fol. p. 26.
liculos cultello aperire, quo ad alia opificia
vtamur: phalaenae enim tunc egredientes oua de-
terioris conditionis producunt. Caldariorum con- p. 48.
structionem, quam ipse summe proficuum inuenit,
proponit Cl. Auctor, in nonnullis momentis ab
inventione aliorum recedentem. De eius senten- p. 63.
tia, quantum ad mori syluestris vel insititiae folia
attinet, superius iam vidimus. Foliorum conci- p. 69.
sionem,

- p. 70. fionem, quamquam ex coniectura tantum, minus conuenientem putat. Est quaedam bombycis species, quae non, nisi tribus vicibus integumenta mutat: quae vero cum in Gallia plerumque pereat, vel folliculum iusto minorem ac debiliorem praebet, prorsus reiicienda est. Quod ad suffimigia pertinet, idem fere de iis iudicium fert, quod supra ex Cl. DUBET excitauimus. Cl. Abbas DE SAVVAGE accurate oculos bombycis descripsit, numero duodecim, in duos paruos glomeros, quorum singulus in duas lineas dispositus basi maxillae a latere insidet, collectos: tamen animalculum, ut omnia alia ex phalaenarum genere, tenerarum amantissimum est; et eadem de causa damnum nullum a muscis metui debet, quippe quae
- p. 115. claram semper lucem appetere solent. Folliculi duplices vix umquam obseruantur, quum bombyces in aere libero educantur, ideoque maiori tantum earum quantitati in vno loco conclusae adscribi debent. Ad exsiccationem folliculorum vaporem aquae bullientis conuenientissimum indicat, (caloris tamen solaris, quo Cl. DUBET utitur, prorsus nulla mentione facta), et descriptionem modi procedendi, quem Cl. VILLARS societati regiae agriculturae Lugdunensis communicauerat, inuenitaeque hunc in finem fornacis, inserit.
- p. 165. 2. Commentarius Cl. RIGAUD DE LISLE, cuius itidem superius iam mentionem fecimus.
- p. 200. 3) Annotationes super hunc tractatum ab anonymo quodam factae, qui sub nomine incolae tractus Cemmenii latet, et ipsum acriter satis perstringit.
- p. 206. Ouula antequam a panno, in quo phalaenae ea collocauerunt, detergentur, vino pauco adspersione, superuacuum atque adeo noxium indicat; solus

ius enim vsus in eo consistere posset, vt substantia gummosa, quae ouula panno agglutinat, facilius solvatur, quod tamen aqua melius praeparet; verendum autem tunc esset, ne humiditas ouulis facile mucorem contrahat: spirituofam praeterea qualitatem ouulis certe noxiam futuram. Folliculi dupli-
 ces, ex quibus Cl. RIGAUD ad mentem Cl. CASTELLET, vt superius retulimus, elegantiora oua expectat, huic fini numquam respondere possunt. Pari etiam modo phaenomenon bombycum, ex ouis non foecundatis enatarum, naturae repugnare putandum est. Superfluum, ouula ante exclusionem immittere, ne eam quidem ob causam, vt inutilia supernatantia reiiciantur. Exclusionem adiuvans calor, qui ab igne accenso proficiscitur, tamen multum praestat eo, qui per lectos vel calorem naturalem hominis efficitur.

3. Noua methodus oua excludendi, et annotata quaedam super incommoda, quibus priores laborant, ab anonymo quodam. Speciem quandam corbis ex viminibus salignis textae proponit, in qua ouula pannis inuoluta reponantur; et modicus ignis subternatur.

4. Ad eundem finem obtinendum Cl. Abbas SOYMILLE fornacem quandam proponit, ope lampadis, in qua ellychnium libere fluctuet, quales in templis esse solent, calefaciendam.

5. Membrum quoddam societatis agriculturae, D***), varia de hac methodo monet, ad quae

6. Cl. SOYMILLE respondet, et eiusdem accuratorem descriptionem vsumque sistit.

7. Annotata quaedam vtilia de serico et bombycibus, auctore Cl. Abbate CONDE. Examinantur causae, cur cultura serici in Occitania et Provincia a longo iam tempore langueat? suadet, vt loco

8. In praefatione partis secundae Cl. DARD nominatur.

loco ouulorum Italicorum, ea vel ex propria bombycis patria, China, vel si hoc quoque fieri non possit, saltem tamen ex Hispania inprimisque ex Valentia depromantur; variique errores in hac cultura vulgo committi soliti arguuntur.

p. 270. 8) Super haec Cl. SOVMILLE suas cogitationes profert, inprimis difficultates demonstrans, quae necessario coniunctae esse debeant cum apportatione ouulorum ex adeo remota regione.

p. 279. 9) Consilium educationis bombycis in insula S. Dominici constituendae, propositum a Cl. BRIVET; quae iam anno 1694 idea fuit summi status administri DE PONTCHARTRAIN: ad eandem excitare deberet exemplum Anglorum, qui in Carolina meridionali et Georgia iam per plures annos bombyces colunt. In hac ipsa memorata insula mori species crescit, aliis nunc operibus manuariis inseruiens, quae vel ipsa bombycibus nutrimentum praebere posset, vel insitione mori albae huic vsui accommodari. Oua Carolina suppeditaret.

p. 283. 10. Supra memoratus tractus Cemmennicola hoc propositum ulterius persequitur, et sub finem remedia aduersus formicas et rattos adhibenda subiungit.

p. 290. 11. Epistola Cl. TREILHARD ad Cl. DEMASSAC observata quaedam continet de bombycibus ex ouis protinus, postquam ea phalaenae posuerant, exclusis: Cl. tamen DEMASSAC inde parum commodi expectandum putat, partim quod eiusmodi bombyces breui sint degeneraturae, partim, quod mori foliis secunda vice protrusis spoliatae nimium inde detrimentum capiant.

p. 292. 12. Epistola Cl. SOVMILLE ad societatem regiam agriculturae, quae Turoni est, de exclusione ouulo-

conulorum ope fornacis, igne lampadis calefacien-
das, qualem superius p. 254 descripserat.

13. Methodus educandi bombyces, in comi-P. 309.
tatu Venasciensis vſitata, principiis Cl. Abbatis DE
SAUVAGE innitens.

14. Regulae quaedam eidem fini inferuientes, p. 335.
quas Cl. PINGERON ex Italico in Gallicum sermo-
nem vertit. De plantariorum constructione, de
mori sylvestris praeeminentia sepiumque, ex eadem
confectarum vtilitate, eadem fere inuenimus, quae
Cl. DVBET habet. Singula phalaena mas, duabus p. 349.
feminis impraegnantis sufficit. Ouula per hye-
mem optime in pannis, in quibus posita fuerunt,
conseruantur, modo haec aliis pannis sufficienti
modo debitaque cum cautione inuoluantur. In
summa penuria foliorum mori, folia tamen lactu-
cae et aquifolii porrigi possunt, et licet inuite
a bombycibus comeduntur; sericum tamen ni-
hil inferius inde producitur. Ne nimio adhi-
bito nutrimento bombyces laedantur, sedulo cau-
endum est.

Pars secunda primo loco epistolam Cl. THOMÉ' p. 5.
ſiſtit de cultura mori, 57 quaestiones complecten-
tem, quae Lugduni die 15 febr. 1763 scripta et
eodem anno in forma octaua typis impressa est,
huicque adiunctam relationem de vario statu cultu-
rae huius arboris et bombycum in proxime ante-
cedentibus annis: et haec duo scripta peculiari ti-
tulo instructa sunt, vt seorsim quoque haberi pos-
sint. In his potissimum ea fundamenta de aboli-
tione mori sylvestris occurrunt, quae a Cl. DVBET
adeo impugnari superius cognouimus.

2. Regulae triginta amplius annorum experien- p. 89.
tiae innixae de cultura mori, ex Italico versae per
Cl. PINGERON.

Tom. XIX. P. IV.

Qq

3. De

- p. 108.** 3. De ratione ferendae mori albae praecipua momenta ex optimis Auctoribus et ex observationibus societatis agriculturae Turonensis communicat Cl. Abbas COTELLE.
- p. 123.** 4. Epistola Cl. BVC'HOZ die 12 sept. 1769 summam commentarii cuiusdam de moro alba continet, quae ipsius lexico vegetabilium Galliae supplementi loco inseruiat. Is autem ipse commentarius, qui vnde depromptus sit, nos quidem ignoramus.
- p. 136.** 5 sub titulo summariae instructionis de modo moros colendi, hic insertus est; Verum aut nos vehementer fallimur, aut commentario huic plura insunt ad verbum ex commentariis Cl. THOMAS exscripta: quod etiam de sequenti
- p. 151.** 6. instructione summaria, de modo bombyces educandi intellectum volumus.
- p. 184.** 7. Annotata Auctoris hodierni, Alesiae degentis,
- p. 188.** super bombyces. Ouula in locis iis subterraneis, in quibus aequalis hyemali aequae, ac aestiuo tempore caloris est gradus, asseruanda sunt; nec, nisi paucis ante exclusionem diebus a panno, quibus
- p. 192.** imposita sunt, remouenda. Consilium, bombyces tardius exclusas ope ignis maturandi, vt quanto quouis die duas vel tres primas integumentorum mutationes subeant; quod tamen aliis praeceptis hic traditis contrarium videtur.
- p. 198.** 8. Rursus epistola Cl. BVC'HOZ die 7 nou. 1769 de variis speciebus mori, prope Rupem Fucaldi cultis, et de variis opificiis, ad quae Cl. LARQUIERE corticem mori et lanuginem apocyni (sine dubio asclepiadis-Syriacae) adhibet.
- p. 212.** 9. Observationes de modo ferendi semina mori albae, incerti Auctoris.
- p. 221.** 10. Excerpta ex libro superius indicato Cl. PVBET, quantum ad culturam mori attinet,

11 et 12. Iterum duae epistolae Cl. ВУС'НОЗ p. 252.
de ratione bombyces educandi, die 12 sept. et 10
oct. 1769.

13. Rursus ingens pars operis Cl. ДУВЕТ, dep. 277.
cultura bombycum exponens.

14. Epistola Cl. ВУС'НОЗ die 7 nov. 1769 fu. p. 329.
per modo fila sericea ex folliculis ducendi, et de
ratione, qua Cl. LAROUVIERE machinas huic
operi inseruiantes emendauerit.

15. Ultima pars operis Cl. ДУВЕТ de vlte. p. 342.
riore serici praeparatione.

16. Methodus sericum variis speciebus cocci p. 354.
nei aliorumque colorum tingendi, Auctore Cl.
MACQVER.

Breuem harum scriptionum enumerationem le-
ctores nobis condonatueros esse confidimus, quum
alias vix taediosam vnus eiusdemque rei repetitio-
nem effugere potuissimus: num autem ideo ipso-
rum gratiam editor earum sit initurus, quod, vt
superius monuimus, vnum idemque scriptum nunc
in extenso, vt dicunt, nunc contractum, inuenient
in eodem libro, nos quidem non decidemus.

IV.

The principles, elements, or primary parti-
cles of bodies, inquired into and found to
be, neither those of the Chymists, or of the
natural Philosophers; but earth, water, air,
fire, and frost. Tacken from the observance
of nature, and numerous experiments. By
JOHN GIBSON, M. D. London, printed
for the Author. C1710CCCLXXII. 8. pl. 8.

i. e.

De corporum principiis tractatus, quo neque
ista physicorum vulgaria elementa, nec che-
micorum;

micorum; sed terreum, aquosum, aereum,
igneum et frigidum genuina esse affirmantur.
Auctore IO ANNE GIBSON, M. D.

Quemadmodum istud Pythagoreorum principio-
rum genus quadruplex, Epicureorumque, qui
LEIBNITII monades genuere, diuersi generis
atomi nequaquam satis ex diligenter institutis expe-
rimentis demonstrata esse affirmat Cl. Auctor: sic
etiam chemicorum principium salinum, acidum-
que, et illud, quod phlogiston appellant, magis in
acumine ingenii, quam in rerum natura ponenda
esse iam in prima huius libri fronte statuit. Igi-
tur visum est ipsi, vt quinque principiorum ge-
nera commodius numerarentur, quorum naturam
proprietatesque singulatim prima sectione adum-
braret; coacta autem variaque ratione combinata,
altera describeret. Age igitur de iis, quae prima
sectione dicuntur, primum videamus.

Ordinis, in quem omnia, quae enarrari vide-
bantur, redegit Auctor, ratio haec est, vt in sin-
gulorum principiorum tractatu primum det ipsius
principii definitionem, sat copiosam plerumque;
deinde eius, quae aut sua se sponte exferant, aut
chemicorum arte cognoscantur, proprietates com-
memoret. Tum cuiusnam vsui hoc vel illud genus
elementorum maxime inferuiat; denique, quibus-
nam in generibus corporum naturalium materiae
alterum prae altero principatum teneat, conetur
ostendere.

P. 4. Sed de singulis ita agit, vt nihil noui comme-
moret. Liceat igitur, quaedam tantum notatu di-
gna commemorare. Terram enim vocari eam cor-
porum materiae partem, quae vi intensissima ignis
agitata

agitata in vitrum cogatur; tum eandem corporibus soliditatem conciliare, ac duritiem efficere, ubique in scriptis chemicorum reperitur.

Verum etsi de aquoso principio magni videtur p. 10. argumenti, cur calida potius fluat aqua, quam frigida; fluiditatem tamen hanc effici, propter igneum principium aquae admixtum, glaciem autem, ob frigidi istius elementi abundantiam, quasi euiusdem demonstratumque Noster putat.

De aereo autem principio hoc habet peculiare, p. 16. ut constanter dicat, aerem, quia is a terra remotissimus maxime dissipetur, ipsoque aethere, quem ipsum in physicorum ingenii leuitate tantum ponit, rarior fiat, ad omnium phaenomenorum teloris atmosphaerae atque luminis etiam rationem explicandam sufficere; de EULERI autem luminis doctrina nihil omnino enarrat.

Ab igne elementari modo proficisci dicit lu. p. 26. men et calorem, modo lumen ignemque idem esse: atque miratur, qui fieri possit, ut tam celeriter huius elementi particulae a sole ad terram perveniant. BOERHAAVIUM vero reprehendit, quia ignis pabulum continere lignum dicit, cum tamen hoc pabulum ignis elementaris siue lumen sit.

Quinti denique principii sui, quod frigidum p. 49. appellat, probationem hanc putat sufficientem, ut dicat, quia ob sensum caloris putamus, esse aliquam materiem peculiarem, quae nervos feriendo hunc sensum efficiat, de frigore etiam idem esse statuendum. Neque fieri posse, ut glacies nascatur, nec leuiorem aqua fieri posse glaciem, si frigus nullam contineat materiam. Hoc suum frigidi

generis principium ubique quidem; in eo tamen, qui ob calorem attemperandum a feminis nostris flabellis ventigenis agitur, aere, et in regionibus septemtrionalibus maxime reperiri asserit. Coelo etiam coeruleum colorem; ob hoc frigidum elementum, per atmosphaeram dispersum attribuit. Ceterum omnes, quas frigus producit corporum mutationes, opinioni huic adaptat.

- p. 63. Altera sectione de combinatione elementorum differit, atque uti terra corporibus soliditatem largiatur, sic aquam ad cohaesionem augendam pertinere monet; Ab admiscendi autem reliqua elementa ratione diuersitatem corporum naturalium effici. Sub finem huius capitis eos delirare dicit, qui statuunt, spiritus quosdam vitales nervis contineri, aut per eos moueri. Ultimo huius libri capite de acido vniuersali agit, idque e numero elementorum reiicit, et ex igne, frigore, aereque constare affirmat. De huius etiam virtutibus admodum diffuse loquitur.
- p. 83.
- p. 84.

V.

D. GEORG RVDOLPH LICHTENSTEINS
Abhandlung vom Milchzucker und den verschiedenen Arten desselben. Braunschweig. Im Verlage der fürstlichen Waisenhausbuchhandlung 1772. 8. Seit. 112.

i. e.

Tractatio de saccharo lactis et speciebus diuersis eius. Auctore GEORGIO RVDOLPHO LICHTENSTEIN, M. D.

- p. 17. Color nihil facit ad descriptionem plenam sacchari lactis, quod et dicitur sal essentielle lactis. Mixtio eius cernitur in eo, quod ex acido

sale,

lale, terra calcarea, oleo essentiali et mucilagine plantarum sit compositum et arctissime cum his coniunctum. Est itaque, experimentis praemissis, sal solidum, terreum, mediae indolis, ac pertinet ad fixa essentialia salia media plantarum, et appellatur a Nostro terreo mucoso oleosum sal medium. Id quod Noster defendit, secundum sacchari lactis particulas constitutivas; insuperque salia media diuidit in alcalino salina et terrea.

Postquam itaque de sacchari lactis natura quae p. 23. dam praemisit Noster, ad eius originem progreditur. Oboritur autem ex lacte animalium, quod videtur Nostro esse chylus, sanguine non intime mixtus. Visus itaque dirigit lactis indolem. Vegetabilis efficit acidam potius, animalis alcalinam magis lactis indolem. Butyrum et serum lactis sunt vegetabilis, caseosa pars lactis animalis indolis. Potius itaque lac pertinet ad regnum vegetabile, quam ad animale. Ac probant hoc duo experimenta, quae cernuntur in acescentia lactis, quae sine praegressa fermentatione spiritiuosa non effici potest, et in emulsionibus ex vegetabilibus seminibus paratis et cum lacte multum conuenientibus. Fermentationem praeterea monstrat aqua vitae, seu spiritus ex lacte equino et vaccino, postquam fermentauerat, parata, et a GMELINO et LVCA commemorata.

Oritur itaque lactis saccharum ex regno vegetabili, quoniam maxima pars lactis vegetabilisprehenditur, et ex nulla alia parte corporis animalis, sit solida, sit fluida, saccharum seu simile quid elicitor; nec non saccharum lactis sal essentialia plantarum est. Atque tum varia essentialium partium constitutiuarum genera persequitur, ac in-

ter ea et camphoram commemorat, quam inter olea aetherea et resinas medium esse putat.

- P. 33. Salia plantarum essentialia sunt vel acida, vel al-
P. 36. calina, vel media. Inter salia media plantarum hic commemoremus modo sal oleoso mucilaginoso calcareum; cui nomen *materiae saccharaccae* imponitur. Saccharum lactis itaque est terreo mucilaginoso oleosum sal medium, naturae productum et artis eductum. Tum ad nonnullas quaestiones Noster respondit, quas hic breuiter solummodo possumus communicare: vtrum lactis saccharum sit purum terreo mucilaginoso oleosum sal medium essentialiale plantarum, an animalibus particulis impraegnatum? Inest ei adeo parua animalis adipis copia, vt plane educi nequeat: porro, annon saccharum lactis cum aliis salibus plantarum vel essentialibus, vel accidentalibus sit commissum? Videtur primo intuitu. Nam lac ex esu allii, absinthii, anisi cet. odorem eorundem spargit. Rhabarbarum, ialappa, opium, crocus, a nutrice sumta, agunt in infante lactante. Sed lac non mutatur in mixtione sua. Sunt solae partes volatiles et resinosae vegetabiles substantiae, quae in praeparatione sacchari lactis iterum separantur, nec mixtionem ipsam eius intrant.
- P. 46. Praeterea perquirat Noster, annon saccharum lactis salinum aggregatum, ex calcareo, solubili tartaro, vti Cl. MAQVERVS vult, et materiae sacchari sit compositum? Sed experimenta Cl. Auditoris docent, saccharum lactis non esse eiusmodi aggregatum salinum, sed potius sal neutrum sui generis, quod inter materiem sacchari et calcareum, solubilem tartarum teneat medium.
- P. 47. Vltcrius quaerit Noster: quam ob rem possit ex succis plantarum nullum eiusmodi terreo mucilaginoso oleosum sal medium, vti ex lacte elici,
- cum

num tamen hoc in plantis occurrat; vti supra est dictum? Hoc non negandum Nostro videtur, etiam si quoque experimenta desint. Ceterum, asseritur hoc negeturue, nihilominus certum est, saccharum lactis purissimum, paucis ac aegre perspicuis particulis animalibus praeditum, vti alia salta plantarum, non in corpore animali generari, sed per eius mechanismum ex succo plantarum separari. Ultima quaestio eo redit: vtrum saccharum lactis quodlibet eiusdem mixtionis sit? et asseratur.

Iam diuersitatem inter saccharum et serum lactis Noster expendit, suaeque experimenta eaque multa ideo proponit: ex quibus patet, dulce, purum, crystallinumque lactis saccharum verum esse sal plantarum sui generis, quod cum saccharacea materie alit similitudinem, nec ammoniacalis, nec communis salis quid in se continet. Dulce serum lactis vero hoc vtrumque habet, cum mucilaginis quadam, et inde plus olei et terrae. Serum lactis acescentis gelatina pariter, vt acidum saccharum lactis, praeter dictas partes constitutiuas, euolutum acidum vegetabile prodit. Ex his itaque patet, saccharum lactis postponi debere sero lactis ex parte virium, quae sunt resoluentes, inuoluentes et abstergentes. Quapropter Noster quoque suadet, saccharo lactis aqua soluto addere mucilaginem vegetabilem, ex auena satiuā, gramine, china, sarsaparilla cet. et parum salis ammoniacalis et communis s. digestiui SYLVII, tumque expectat artificiale lactis serum, quod nec mixtione, nec effectu cedit naturali. Porro asserit Noster, praecipuas vires lactis a saccharo eius pendere, et monstrat, omni tempore et ex vilissimo lacte optimum parari, imo artem naturam hic superare

rare posse. Soluatur nimirum tot saccharum lactis in aqua destillata, morbo conueniente, quot frigus permittit, seu in calido lacte et solutione hac refrigerata, addatur aqua destillata. Addit possunt praeterea adhuc partes mucilaginosae,

p. 65. Progreſſiamur ad praeparationem lactis sacchari. Erimus autem hic breuiiores, cum antea paulo diutius fuimus immorati in origine sacchari lactis definienda cum Cl. Auctore. Cremore et caseosa lactis parte separatis, serum lactis appareat e quo saccharum lactis elicitur. Serum lactis optime Nostro videtur parari posse ope abomasi cum suo coagulo, seu Galii officinalis, veri L. N. A. E. I., ope. Praeterea monstrat Noster, additis praeparationis legibus, posse saccharum lactis aequae purum bonumque apud nos parari, quam in Heluetia.

p. 85. Quartum caput complectitur varia genera lactis sacchari. Est quidem vnum tantum modo sacchari lactis genus, pariter vt vna materia saccharacea vnumque fixum essenziale sal acidum; attamen in nonnullis speciebus cernitur aliqua varietas. Ac primum quidem, hic pertinet purum et impurum lactis saccharum, dein aliquo modo degenerum. Impurum saccharum lactis continet in se heterogeneous partes, quae sponte siue per experimenta facile apparent. Atque hic refert Noster saccharum acidum, cum acido plantarum mixtum; item cum oleosis particulis combinatum, rursus cum oleosis partibus et sali communi, porro cum magna olei copia, sale communi et quadam parte salis ammoniacalis coniunctum; nec non cum crudis empyreumaticis oleosis partibus, sale communi, ammoniacali, mucilaginisque aliqua parte impraegnatum; tandem cum caseosa

oleosa aliqua parte compositum, quod est rancidum. Quodammodo saccharum lactis degenerum Noster appellat id, quod minus dulce est, obtusum et terreum habet saporem, aqua non facile solubile, cretaceum, minus pellucidum reperitur et vino addito, plus terrae, quam purum et dulce lactis saccharum praecipitat.

De optima ratione impurum saccharum lactis p. 94. depurandi disserit Noster in capite quinto. Hic Auctor monstrat, quomodo omnia ea impura lactis sacchara, non multum ante a nobis recensita, queant depurari. Nos vero de utilitate et usu sacchari lactis breuiter videamus.

Saccharum lactis est lene, innoxium et nup. 102. triens remedium, resoluendi virtute, ei, ut salis propria, non penitus destitutum. Hanc lenitatem efficiunt oleosae particulae, acrimonia carentes, ac imprimis mucilaginosae, quae intimam mixtionem sacchari huius petunt, actionisque quidem eius tarditatem, attamen et praestantiam atque virtutem innocuam faciunt. Temperat itaque aestum, resoluit leniter humores, nec eos disponit ad putredinem, acrimoniam imminuit et tollit. Laudatur in arthriticis morbis, podagra, nec non in aliis seroso lymphaticis morbis, ut hectica, atrophia, tabe cet. Intermittentes pariter ac acutae et lentae febres ferunt usum huius sacchari; nec minus prodest conuulsionibus, ex acrimonia primarum viarum ortis. Suadetur porro et in dysenteria. Omnino posse affirmari Noster autumat, saccharum hoc non solum non esse innocuum remedium, sed et cuilibet morbo pulchre seruire.

Sed haec habeto de dulci lactis saccharo, iam p. 108. cum Nostro ad acidum progrediamur. Illud quidem

dem non habet locum inter simplicia medicamenta; putat tamen Noster, id eo in casu adhiberi posse, ubi, attenuandis et inuoluendis humoribus, putredini fortius sit resistendum. Quapropter malignis epidemicis morbis hoc saccharum cum cortice Peruuiano combinatum consulit; item scorbuto, phthisi pulmonali et morbis, ex abundantia bilis prouenientibus. Saltem his effectibus non contrariantur partium constitutiuarum, sacchari lactis acidum sistentium, indoles ac natura. Cum autem Noster ex sola partium constitutiuarum ratione non usum alicuius remedii definiat, sed et experientiam consulat, hanc sacchari acidi lactis virtutem medicam ille experientiae in posterum tradet, ad eam eo melius certiusque definiendam.

p. 110. Reliquae, praeter dulcem et acidum sacchari lactis, species a nobis supra additae non merentur attentionem medici, et locum in materia medica, quoniam earum usum facile sequuntur spasmi, dolores, nausea ac in sensibilibus aegris conuulsiones: praeterea et eae humorum acrimoniis aliis atque aliis generandis inseruiunt indeque multos morbos producant. Denique Noster monet, saccharum lactis dulce non facile sanitati aduersari, si et copiose sumitur, nec sufficere paruam eius portionem. Nimia forsan ventriculi debilitas praebet impedimentum, et vetat nimiam eius copiam. Ac tum suadet illud in communi aqua cocta, Selterana, Thea seu sero lactis soluere: atque ita duas vnciae de die exhiberi possunt aegris. Nec omnino dissuadet sacchari lactis solutionem ac praefert hanc sicco, cum saccharum hoc solutu sit difficile et in ventriculo diutius moretur, quam alia salia.

VI.

An essay on the use of the ganglions of the nerves. By JAMES JOHNSTONE, M. D. Shrewsbury: printed by I. Eddowes; and sold by T. Becket, and Co. London; A. Kincaid, I. Balfour, and A. Donaldson in Edinburgh; and R. and A. Foulis in Glasgow. MDCCLXXI. 8. maj. pagg. 96 sine titulo et praefatione.

i. e.

Tentamen de usu gangliorum nervorum, Auctore IACOBO JOHNSTONE.

Quas olim iam ediderat Cl. Auctor de gangliis nervorum commentationes *), nunc iterum factis hinc inde accessionibus in lucem publicam emittit. Nos igitur, qui systema eius tunc iam, cum illas indicaremus, Lectoribus nostris exhibuimus, in recensendo hoc opere breviores erimus, ea tantum excerpturi momenta, quae nobis nova visa fuere.

Quod Ill. HALLERVS **) iam vidit, convulsiones totius animalis, ab irritata medulla spinali natas, cordis motum non suscitare, Noster etiam in felibus iunioribus et ranis conspexit: item corde, sanguine prorsus vacuo reddito, nullum eius motum observari, neque ab simili medullae spinalis irritatione, omnibus licet membris inde convulsis, resuscitari posse: vnde concludit, ganglia nervorum medullae spinalis impedire connexionem eius cum corde. Coniunctio nervorum, quae in gangliis p. 42. contingit

*) v. Philos. Transact. Vol. LIV. p. 177 seqq. Vol. LVII. p. 118 seqq. vid. comm. nostror. Vol. XIV. p. 315 seqq. Vol. XVI. p. 263 seqq.

**) v. El. Physiol. T. II. p. 205.

contingit, neque cum coniunctione nervorum opticorum inter se, neque cum plexibus ad extremitates directis apte comparari potest, sed vtrisque arctior aliisque vſibus destinata putanda est.

p. 47. Ad responſionem obiectionis tertiae *) addit adhuc, cor ipſum, licet maxime irritabile, tamen ſenſu tantum obtuſo gaudere aequae, ac pulmones, hepar, lienem, renes, quod etiam ex morbis harum partium patet; ventriculi ſenſilitatem a ſolo pari vago deriuari oportere; neque inteſtinis ſenſum adeo exquisitum eſſe, qui ſemper ſedem doloris certam et indubitatam indicet.

p. 55. Occaſione obiectionis quartae de irritabilitatis cauſſa agit, eamque nec materialem dici, nec animae adſcribi poſſe, quum citra voluntatem noſtram, atque adeo poſt mortem ſe exſerat, docet, ſed vnice a ſummo omnium rerum creatore deruari debere.

p. 59. Nervos irritabilitatem fibrae muscularis multum intendere, certum eſt; num autem haec a ſolis neruis pendeat, dubium facit irritabilitas polyporum et forte etiam plantarum ſenſitiuarum.

p. 64. Ad obiectionem vltimam monet, vuae motum prorsus inuoluntarium eſſe, et a ſola ſenſatione, retinae impreſſa, pendere, quod inprimis ex amauroſi appareat.

p. 67. Vſum gangliorum, qualem Noſter aſſumit, praecipue demonſtrant actiones vitales in ſomno et poſt morbos apoplecticos ſuperſtites: diſtinctio enim inter laeſiones cerebri ac cerebelli ratione letalitatis vix adeo certa eſt; et ratione originis nervorum fundamento plane caret: accedunt exempla fetuum, qui encephalo deſtituti, viui tamen nati ſunt, et experimentum, quo, pari vago et intercoſtali diſſectis, adeoque omni communicatione cum encephalo

*) v. comm. noſtr. Vol. XVI. p. 265.

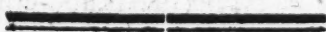
encephalo sublata, cordis tamen motus per longum adhuc tempus perduravit. Inde ganglia putat p. 71.

esse cerebra subordinata seu secundaria, quae vim nervosam, a cerebro acceptam, organis vitalibus ferrent, et communicatione etiam cum cerebro sublata, iisdem impertiant, donec tandem, nullo subsequente a cerebro novo affluxu, eadem penitus exhausta officium hoc amplius sustinere nequeant.

Probabile quoque Cl. Auctori videtur, ganglio p. 76.

rum usum aliquem esse in secretionibus (quod superius iam, ut olim monuimus, de gangliis quinti paris subsumserat), ad tuendum aequabiliorem motum liquorum in organis secretoriis; hanc tamen ideam aequae, ac influxum gangliorum in alios, quos iam addidit, morbos, et in consensum partium, aliis experiundo dilucidandam relinquit.

Sub finem Cl. Auctor positiones suas repetit, et vno intuitu Lectoribus ante oculos ponit, indeque ex contemplatione structurae corporis nostri ad admirandam summi Numinis sapientiam, omnipotentiam et bonitatem deductus in eo quoque huius providentiae singulare documentum reperit, quod motus vitales ab imperio animae eximendo, p. 94. simul auxilia nobis denegaverit, vitam, quam primum ob aduersitates et aerumnas huius mundi nobis conueniens visum fuerit, nostra sponte finiendi.

VII.

Dissertatio anatomica de nervis durae matris,
quam praeside IO. FRID. LOBSTEIN, anat.
et chirurg. prof. p. o. in acad Argent. d. 3.
septbr. a. clō MCC LXXII. solenniter defendit
Phil. Iac. Beuckert, Argentoratēns. Argent.
Typ. Io. Henr. Heitzii. 4. c. f. pagg. 38.

- p. 1. **N**on mero partium, vel noui studio, sed experi-
p. 2. rientia ductus, Cl. Auctor absentiam horum
neruorum se pollicetur testaturum. Quod vero
fufcipit ita, vt de genere neruorum *quinti paris, et
nasalis*, qui *ophthalmici WILLISII* ramus est, qui-
busdam coniecturis neruorum durae matri tribu-
torum refutatis, primum scripta Auctorum compe-
ret, et paris huius historiam commemoret, sub-
iuncturus simul, quid ibidem ipsi licuerit obseruare;
Quae quidem nostrum ducimus hic recensere.
Ideoque durae meningis structuram, a tendinibus,
aponeurosis, aliisque membranis corporis hu-
mani, quae ob neruos adiacentes sensiles interdum
putentur, sola insensibilitate differre asserit. Prae-
p. 4. terea vero, quo neurologiae turbatum apud vete-
res ordinem, et scripta de hac re explicet, locu-
p. 5. pletes adiecit annotationes. Nulla vnquam prin-
cipia neruorum in dura matre vidit disparere.
Pone frontis sinum *neruus nasalis*, absque ramis,
SCHNEIDERI membranae inuolucro tectus trans-
iit. Et ramulos, si qui sunt, arteriolae truncum
comitantis esse, Ruifchiana, quam Cl. Auctor ap-
plicuit, arte apparuit; ipsosque in membrana se-
p. 8. pti narium diffluere. Firmissime neſtuntur fila-
menta, quibus conflatur truncus quinti paris, du-
rae matri, rubello colore picta, antequam ouale
et rotundum foramen subeant; id quod forſan ſua
coniectura

coniectura decepit multos, nec non, quod idem in ipso petrae apici, vel ossi sesamoideo nexo, fiat.

Secessos quidem furculos ex trunco locis iis. p. 11.

dem, ubi summi illi viri contendunt, sed proxime rursus pari associatos esse declarat Cl. Auctor. Quod etiam detexit, ubi fila trunci *maxillarem inferiorem* formant. Nunc *de vasculis* illis, nervo quinti paris p. 13.

vicinis, nervos illos meningis nil, nisi vasa esse ostensurus exponit. Arteriæque ex dorso tertiæ flexuræ carotidis notabiles hos minimos ramulos in cadaueribus pluries obuénisse enumerat, qui et in sinus cauernosi receptaculo, et extra illud vagentur; vnumque haud constantem, neminique adhuc no-

tatum, minimum in foramine spinoso ortum, cum trunco ascendentem, qui duram matrem intret, et cum aliis a maxillari interna profluentibus con-

fluat. *Lateralem illam externam*, ad ima paullulum p. 18. degressam, quinto pari ramos dedisse, summum contra *VIEVSSENS* agnoscit argumentum; vltimam illam arteriolam meningis, *LIEVTAUD* pro p. 20.

nervis descripsisse. Et sic antiquos plerosque, et nouiorem *COTVMNIUM* his fucatis nervis seductos esse comprobat. Ill. *HALLERI* vero, qui primus idem demonstraerit, in hac re assecclæ Cl. *MECKELIO*, cui iam *MORGAGNI* coniecturæ consentire videntur, has nubes felicissime diffusas in acceptis refert. *LAGHIVM* *spinosaæ arteriæ ramum* pro nervo venditasse Noster suspicatur.

De *paris septimi ramulo*, duræ matris gratia re- p. 22.

currente, erroribus *EXMECKELIO* respondet: quod sit a maxillari superiori rami secundi proles. Arteriolam, a nasali illa ortam, quorundam nervum esse; septimumque par, non tot, quot

Tom. XIX. P. IV. Rr superius,

superius, in cadaueribus per fila cum meninge cohaesisse; et ramulos inde meningis ex hypothefi CEL CAT grata somnia afferit esse. Contraque ramos *obstusis paris*, et huic *accessorii nervi*, ipsi in-
 p. 26. nexos, eadem fere contendit. *PACCHIONIANI* etiam plura, quam antea, posteaque dissectores, sed prohi dolor! nil, nisi vasa pro nervis inuenisse arguit. *Decimum par WINSLOWII*, *primum ceruicalem* nuncupat. Atque a Cl. *LIEVTAUD* meningi dictum ramum reiecit. Adiectae obseruationi de cranio, tribus distincto foraminibus, admonitiones de caute tractandis tumoribus infantum in calua addit.

VIII.

Atti dell' Accademia delle Scienze di Siena detta de' Fisico-Critici Tomo IV. In Siena l'anno MDCCLXXI. Ad istanza di Vincenzo Pazzini Carli e Figli. 4. mai. pagg. 368. tabb. aere incisae 6.

i. e.

Acta academiae scientiarum Senensis physico-criticorum. Tomus quartus.

p. 1.

Descriptio salis neutrius deliquescentis, in topheo circa Senam reperiundi, Auctore Cl. *IOSEPHO BALDASSARRI*. Tophos dicunt strata quaedam arenae, quae collem constituunt, in quo Sena aedificata est, interpositis inter haec strata conchyliis calcinatis, vt vel iam in puluerem versa conspiciantur, vel facillime conteri queant. In nonnullis istorum stratorum (quorum durities diuersa est) sal ille apparet, non quidem sub forma crustae vel efflorescentiae, sed in eo, quod arena eodem impraegnata perpetuo humida sit et friabilis, et linguae impressionem saporis acutissimi, vrentis, vix non intolerabilis,

tolerabilis, impediatur, amarore leuiori demum re-
 do. Elixata haec arena salem, saporis iam dicti, co-
 loris ex albo grisei, dat, in crystallos non abeun-
 tem, et facillime in liquorem vinctuosum diffuen-
 tem. Huic additum oleum tartari per deliquium
 terram albam alcalinam praecipitat: affuso spiritu
 vitrioli vel nitri, odor spiritus salis marini surgit:
 tincturae coeruleae vegetabilium colorem viridem
 assumunt. Sal cum bolo commistus ac destilla-
 tioni subiectus verum spiritum salis marini prae-
 bet: et idem sal marinus, decrepitationis tamen
 expers, ex capite mortuo obtinetur. Pateb igitur,
 hunc salem conuenire cum sic dicto sale ammoniaco
 fixo, qui ex capite mortuo post destillationem spi-
 ritus salis ammoniaci cum calce viua obtinetur, et
 cuius liquamen aequae improprie oleum calcis vo-
 catur. Basis autem calcarea nostri salis a conchy-
 liis calcinatis repetenda est: creta enim, quae
 etiam ad strata diuersa regionis Senensis efficienda
 concurrunt, alium salem, natro Aegyptiaco similli-
 mum, producit. Tandem sermo fit de origine mar-
 gae ex conchyliis destructis, et experimenta ad cor-
 roborandam hanc sententiam instituta recensentur.

2. *De problematis quibusdam maximorum et mi-* p. 15.
nimorum, exercitatio geometrica Cl. PAVLLI FRI-
 SII, presb. reg. Barnabitarum, in Mediolanensi gymna-
 sio Math. P. P.

3. *Epistola astronomica* Cl. DAN. MELANDRI, p. 25.
 Vpsaliensis astronomi, ad Cl. PAVLLVM FRISIUM
 de 23 apr. 1770.

4. *Responsio ad eandem*, Id. iul. 1770 data; ytra p. 31.
 quae idiomate Latino.

5. *Dissertatio secunda de cometis*, Auctore Cl. p. 41.
 DOMINICO FROILI.

p. 125. 6. *De aequationibus quadrato-cubicis disquisitione analytica*, Cl. COMITI ANGELO FAGLIA, ecclesiae Clariensi praeposito, *dicata*, Auctore Cl. FRANC. DE Malfattis.

p. 187. 7. *Tabula balistica*, Auctore Cl. ANT. MARIA LORGNA, architectorum militarium centurione et Math. in publico collegio militari Veronensi Prof.

p. 201. 8. *De vaporibus letiferis Vesuvii*, Auctore Cl. D. DOMINICO BARTALONI, in acad. Senensi Prof. publ. Vapores isti sub vehementioribus eruptionibus montis huius ex profluente lava, quum refrigerari incipit, exhalantur, animalibus quibusvis, imo etiam vegetabilibus, ad quae pertingunt, exitiosi, adeo ut etiam aquas vicinas sapore acuto imbuant, quae quidem ab hominibus sine noxa bibi possunt, sed pisces in iis habitantes perimunt. Illorum quidem originem efferuescentiae mineralium adscribendam esse, nullum est dubium, sed non aequè patet, iis elaterem aeris destrui, vel huic gravitatem naturam specificè maiorem conciliari, quum experimenta cum barometro et vesica aere repleta instituta contradicant: quare Cl. Auctor illos fluidum singularis generis constituere putat, quod modo nondum satis definito respirationem cohibeat, ideoque mortem inducat. Comparatione cum vapore notissimae illius cryptae canis instituta, docet, utrosque exactissime inter se convenire. Praeter hos autem Vesuvii vapores alii nonnunquam erumpunt, quos Neapolitani *Fumeroles* seu *Fumete* vocant, manifeste sulphureae indolis, non tamen semper funesti. Alia species est exhalationum humidarum prope Solfataram in eo loco, quem iam veteres sub nomine fori Vulcani cognoverunt, et STRABO exactissime descripsit.

ex lapidibus calcinatis, pyritis, marcasitis et aluminis mineris surgentium, de qua alio loco scriptum spondet Cl. Auctor: sub finem huius translationis phaenomena, quae eruptionem Vesuvii mense octobri 1767 factam comitata sunt, historice recensens.

9. *De principiis constitutivis amianti, quae eius p. 217.*
resistentiam ad solitos ignis gradus, et ductilitatem efficiunt, commentarius Cl. IOSEPHI BALDASSAR-
 AII, qui 1768 praemium ab academia propositum reportavit. Praemissis quibusdam generalibus, quae ad phlogisti notionem declarandam spectant, primo monet Cl. Auctor, amiantum saepe cum aliis lapidibus apyris coniunctum reperiri, saepe etiam inter strata argillae, quod peculiari exemplo terrae albae argillaceae ex ditione Senensi, cui tamen terram subtilissimam calcaream admixtam suspicatur, vidit, in qua quaedam lapidis nostri filamenta iam in terram argillaceam resoluta, alia e contrario sub ipsa quasi ex argilla generatione conspexit. Ex his igitur patet, amiantum debere originem suam basi argillaceae: quod multo clarius adhuc fit, si perpendimus, easdem ipsi proprietates cum reliquis argillis esse, nempe resistantiam in igne, maiorem inde acquisitam duritiem, et scintillas tunc chalybis ope eliciendas, licet haec qualitas tantum albesto Suecico et Danico propria sit. Alterum principium constitutivum phlogiston sistit, quod et reliquis argillis inesse alii iam Chemicis celebratissimi docuerunt: talcum, cui prae reliquis lapidibus apyris magna cum amianto affinitas est, in argilla quadam colorata, ex qua pavementum furni pistorii constructum fuerat, solo admoto ingenti ignis calore successively enatum vidit Noster, et Cl. GRIGNON verum amiantum in fundo furni

ex argilla confecti, qui ferro fundendo inferu-
rat. Inde etiam a veritate non alienum videtur,
amiantum in maiore ignis gradu, addito alcali et
borace, fundi posse et in vitrum conuerti, quod CL.
WALLERIVS iam in saccharo montano, amianti
specie, et CL. POTT in talco variis auxiliis tra-
ctato comperit. Diffiteri tamen non potest Noster,
ex his omnibus veram amianti indolem nondum
satis liquido patefcere. Flexilitatem seu ductilita-
tem huius lapidis itidem iustae quantitati phlogi-
sti adscribi oportere, docet analogia in praepara-
tione chalybis ex ferro, et in concilianda zinco
flexilitate, quarum vtrumque fit addito phlogisto:
iustam autem eius proportionem necessario re-
quiri, inde apparet, quod fibrae amianti, in igne
tractati, licet tunc omnino maior huius principii
copia accedat, tamen duriores reddantur.

P. 233. 10. *De structura tendinum*, Auctore CL. D. PE-
TRO MOSCATI, anat. chirurg. et artis obstetri-
ciae in vniuersitate Papiensi Prof. Publ. Expositis
argumentis aliorum, qui tendinum originem vel a
degeneratis quasi musculis, vel a membrana cellu-
losa repetunt, suas CL. Auctor observationes recen-
set, quae posteriorem sententiam confirmant. Pri-
mo in cadaueris recentis musculis manus atque pe-
dis multa strata exteriora fibrarum muscularium
non in ipsa tendinis substantia finiuntur, sed in cel-
luloso eiusdem inuolucro: sub hoc inuolucro dictis
que fibris exterioribus collocata strata conspiciun-
tur, abire in fibras tendineas firmas, albas, longitu-
dinales, parallelas, quae coniunctae inter se ope fila-
mentorum membranaceorum transversalium cor-
pus tendinis constituunt, ipsum tamen ex diuersis
stratis compositum, quorum interiora firmiora et
magis resistentia sunt, quam exteriora. Mutatio
substantiae

substantiae musculosae in tendinem non fit successus, sed in vno loco, ita vt vtraque substantia optime internosci queat. In fetu, cellularis haec tendinum structura clarius adhuc patet, vt Ill. HALLERVS iam docuit *). Porro musculus tibialem posticum per tres menses aqua in vase occluso maceravit, et versus finem aquam saepius mutauit paullulumque aceti addidit Noster, tumque observavit inuolucrum exterius tendinis cellulosum, ab aqua inflatum, laminis transparentibus sibi inuicem impositis et ope filamentorum membranoso- rum coniunctis constans, cui varia strata fibrarum carnearum, pallidarum, sed structurae non mutatae, adhaerebant: sub isto inuolucro tendinis substantia erat alba, fibrosa, non inflata, sed vel leuiori tractione directionem parallelam fibrarum suarum perdens, et in laminas membranaceas abiens; et huic fasciculi musculares adhaerebant. Haec fibrosa pars, denuo macerationi subiecta, tandem easdem, quas inuolucrum exterius, mutationes subit; et continuata maceratione omnia denique totius tendinis strata hoc modo dissoluuntur: et tunc, quum muscosa pars semper adhuc subsistat, liquet, fibras musculares non sensim sensimque subtiliores reddi, sed illarum inuolucra celluloso membranacea, singulum fasciculum cingentia, extra easdem extendi et tendinem constituere. Fibras musculares neque nudo, neque armato oculo, neque sub maceratione vnquam in tendine conspexit Noster. Idem etiam de nervis valet, qui ipsi diutissime, aequae, ac musculares fibrae, putredini resistunt, dummodo singulari encheiresi tractentur **):

Rr 4

ex

*) El. Physiol. T. VIII. p. 280.

**) Medulla spinali in multa aqua et paucis aceto per quatuor menses in vase clauso macerata, et aqua non-

ex quibus concludi potest, prima stamina partium ad vitam apprimè necessariorum, omnium difficilime decomponi posse. A continuata tractione musculi adhaerentis fibrae membranaceae tendinis extenduntur, et figuram cylindricam acquirunt: inde accidit, ut musculus latus et planus non tendinem, sed aponeurosin efficiat. Ex hisdem observationibus patet, cur in animalibus tenerioribus tendinum structura debilior sit: ruptura tendinum facile refarcitur, quum omnium citissime cellularis substantia renascatur: ossescunt tendines, quia facile substantiae terrestres ex una cellula in aliam transire totamque earum cavitatem replere possunt, siquidem huius ossificationis alia est ratio, quam concretionum ossearum, fibras musculares cingentium. Denique quaestio resolvitur, cur in iunioribus plus substantiae carnosae, minus tendineae appareat, cum tamen musculos in tendines non mutari confectum sit? Ill. HALLERUS *) vel tendineas fibras nondum splendentes pro musculosis haberi posse putat, vel musculos ipsos, motum nondum exercentes, colore rubro destitui: quae tamen sententia Nostro non satisfacit, qui musculos aequè, ac alias partes ad vitam imprimis necessarias, cerebrum, nervos, cor, citius formari reliquis asserit, neque proprie incrementum continuatum capere dici posse, sed motu accedente tantum firmari, dum minimae partes propius ad se accedant, firmatos autem musculos actione sua tendines extendere et elongare, adeoque ipsorum magnitudi-

nisi primo mense crebrius mutata, eo devenit Cl. Auctor, ut illam cum annexis nervis ultra octo menses servaret, quo tempore elapso cellulare quidem nervorum involucrium mutatum, substantiam vero medullarem prorsus non affectamprehendit.

*) El. Physiol. T. IV. p. 433.

per sensim iuuare. Quod ergo decrementum musculorum videtur, vere non nisi minus augmentum ratione voluminis aliarum corporis partium magis aucti dicendum erit: id quod ex subiectis in fine tabulis melius patet, in quibus longitudo musculorum et tendinum brachii hominis novemdecim annorum cum iisdem infantis paucos dies nati comparatur.

II. De modo, quo creta in territorio Senensi re- p. 251.
privata fertilis reddi possit, commentarius Cl. D.
CANDIDI PISTOLI et DOMINICI NICCOLET-
TI, die 31 maii 1770 praemio ab academia propo-
sito condecoratus *). In tria capita diuiditur, quo-
rum prius de natura huius cretae (hoc enim no-
mine vulgo recepto, et Nostri vtuntur, licet ipsum
minus appositum ipsi cognoscant, vt ex iis, quae
statim adducturi sumus, patebit), secundum de ve-
getatione plantarum, et tertium de eadem in hac
creta promouenda exponit. Terra ista cretacea, in
variis agri Senensis partibus admodum frequens,
est coloris cinerei, colles diuersae magnitudinis
constituit tristes aspectu, quibus nulla fere arbor,
herbae paucissimae, sed eae aromaticae, bonae in-
dolis, crescunt: horum collium quidam disrupti
sunt, partim quia basis lapidea, ad montes forman-
dos necessaria, deficit, partim quia calor aestiuus
et pluuiae fissuras has efficiunt et ampliores red-
dunt. Nonnulli tamen horum collium ex variis
aliis stratis simul constant, nimirum tophi (vide su-
perius

*) Quaestio ab academia mense ianuario 1768 propo-
sita haec erat: *In alcuni strati della Campagna Sanese,
come per esempio nei colli di Malemerenda lungo la
Valle dell' Orcia si trova una qualità di terra Cretacea
affatto sterile. Si dimanda: in qual maniera si possa
render feconda e quali utilità se ne possano ritrarre?*

perius dissertationem Cl. BALDASSARRI), ochrae, arenae, filicum (*pietruzze*), et testaceorum calcinatorum, quorum minima in stratis cretaceis, maxima in filicinis frequentissima sunt. Experimenta cum hac creta instituta docent, particulis eam consistere quasi spongiosis, seu quae aquam imbibant, et eadem mollescant et flexiles ductilesque fiant, siccataeque arctius quam antea cohaereant, simul tamen impediant, quo minus aqua per eas quasi per filtrum transire queat; humorem tamen attractum diu retineant, siccatae multo maiorem aquae partem quam aliae terrae requirant, ut rursus mollescant, ac denique maiorem, quam aliae terrae aquae partem ex aere absorbeant. Reliquas proprietates, indurationem in igne, vitrescibilitatem, salem, quem temperie sicca emittit, de qua superius Cl. BALDASSARRI experimenta vidimus, Nostri hic non tangunt. Acetum cum creta nostra effervescebat, aequae, ac spiritus vitrioli, qui tamen protinus eandem iterum ad fundum demittit: oleum tartari per deliquium nihil, nisi difficilem emollictionem efficit. Ex his omnibus, collatis inter se characteribus genericis cretae, argillae, et margae ex WALLERIO petitis, patet, terram hanc propriam esse margam cum creta et argilla, varia, pro diversitate variarum terrae ipsius specierum, proportionem, mixtam: siquidem nec omnes species aequae vehementer cum acidis effervescent, neque ad lateres et vasa inde conficienda aequae commode adhiberi se patiuntur. In capite secundo ex observationibus experimentisque celeberrimorum Auctorum, quorum nonnulla Nostri repetierunt, id colligitur, nutritionem vegetabilium a sola aqua pendere, quae in vasis ipsorum varias mutationes subeat; et eo tantum respiciendum esse, ut terra ea excipiens iustam copiam aquae ipsis praebeat, et apta sit ad continen-

continendas firmandasque radices ipsorum: quibus certe principiis generalibus omnis agricultura innititur. Haec ergo omnia quum iam clarissimae luci exposita sint, nunc iis non vltius inhaerebimus, protinus ad caput tertium progressuri, in quo principia haec ad nostram terram applicantur. Omnis res eo redit, vt nimis dura superficies et consistentia, quae radicibus ingressum et extensionem denegat, corrigatur: quod, licet subigendo et sterco- rando incolae efficere tentent, experimentis tamen institutis rem melius non procedere didicerunt No- stri, quam si arenam vel tantum terrae isti insper- gerent, vel cum eadem commiscerent; neque vl- lum est dubium, hoc modo sensim pristinam his ter- ris fertilitatem redditum iri, qua ipsas olim gaui- las esse monumenta historica probant, priusquam Senenses tot bellis implicarentur. Arbores, vti sit in variis Prouinciae locis, foraminibus magnis in terra ista effossis et arena, topho cet. repletis imponendas, imprimis, quae validiores radices agunt, vt pyri, hanc ipsam terram hoc modo opti- me laturas esse, omnino verosimile est. Tandem experimenta recensentur et consilia dantur de vti- litate, quam ab hac terra in firmando solo arenoso nimis leui, quod frequens est in territorio Senensi, expectare liceat, modo ea terra eligatur, quae ma- xime cum acidis efferuescat, vtpote alkalino prin- cipio maxime impraegnata.

12) *Disquisitio, num lolium nonnunquam, secun- dum vulgarem opinionem, ex semine tritici produca- tur?* Auctore Cl. IO. DOMINICO OLMI, lecta in primo confessu anni 1768. Argumenta, quibus Cl. Auctor ad destruendam hanc opinionem nititur, haec sunt: lolium nec omni tempore, nec omni- bus locis inter triticum crescens reperitur; degene- ratum

ratum triticum ideo dici nequit, quoniam tum ratione structurae, cum partium constituentium insigniter ab eo differt (qua occasione simul pauca de analysi eius chemica addit, narrans, se ex farinae seminis lolii vncia vna, ope spiritus vini extraxisse $\frac{5}{8}$ drachmae (*denari*) resinae acris, et sub ipsa digestionem produisse vaporem admodum nauseosum capiti infestum, hancque ipsam farinam esse coloris liuidi, tetri odoris, difficilis fermentationis, panem coloris obscure liuidi, amarum, ingratum praebentem), et sola classe plantarum graminearum ad illud accedit; vt multarum aliarum plantarum semina per longum temporis spatium non mutata in terra delitescere possunt, antequam germinent (vt ipse Cl. Auctor in seminibus maluae crispae expertus est, quae elapsis septemdecim demum annis vegetarunt): sic idem in lolio fieri posse, vel ex eo concludi poterit, quod eius semen folliculo clausum decidat, adeoque iniuriis externis melius resistat, ipsaque resinosa qualitas putredini obstet; sine dubio ad diuersam diuersorum seminum vegetabilium euolutionem fermentatione quadam in terra opus est, indeque forte declarari poterit, cur anno 1767 adeo magna lolii quantitas prouenerit, cum epidemici morbi superioris anni forte ab eiusmodi fermentatione et exhalatione subterranea originem duxerint, quae **SR DENHAMI** de ortu morborum epidemicorum suspicio fuit; sicut animalia homini vtilia omnium minime adminiculis ad victum sibi comparandum periculumque sibi imminens auertendum instructa sunt: sic etiam plantae in vsum nostrum impendendae cultura prae reliquis indigent; reliquae autem tum ratione incrementi, tum propagationis, ipsis relictas optime suam speciem conseruant, ideoque lolio, nec multitudine seminum, nec ri-

tate per radices se propagandi instructo, opus fuit ea qualitate, ut semen eius vim vegetandi quam diutissime seruet. Licet autem haec planta adeo noxia videatur, usus tamen eius non sine iure in nutriendis insectis et volatilibus, quae semini- bus solis cerealium vescuntur, poni potest.

13. *Commentarius, disquisitionum physicarum et p. 321.*
economicarum, consilium exhibens, ad emendandum pa-

nificium in Longobardia Austriaca directarum, Au-
ctore Cl. MICH. ROSA, Med. theor. et pract. in
universitate Papiensi Prof. Publ. Triste omnino est,
quod Cl. Auctor fatetur, in tota Italia, si a Roma
ac Toscana recesseris, panem conditionis deterioris
esse; quod tamen in supra dicta huius regionis
parte edito publico, Mediolani post elaborationem
huius commentarii edito, emendatum iri speran-
dum est. Causas huius defectus duas generales
adducit Noster, nempe minus exactam fermenta-
tionem, quae ab ignorantia, et peruersam coctio-
nem, quae ab avaritia pistorum proficiscitur. Inde
praemissa notione duplicis substantiae, quae fari-
nae triticeae inest, glutinosae atque amylaceae, qua-
lem eam Cl. BECCARI tradidit *), granorum, fa-
rinae, panisque praeparandorum ac tractandorum
rationem docet: quae quum singula repetere ne-
queamus, pauca tantum hinc inde excerpere iuva-
bit. Machinam, siccationi granorum inseruientem,
non inuentor Cl. INTIERI ipse, uti prodidit Cl.
MANETTI **), sed Cl. Abbas GALLIANI descri-
psit. Ad farinam melioris notae obtinendam opti-
mum est, molendinis uti, quae nec nimis humiles
sint, nec nimis cito circumagantur; in priori
enim casu furfur cum ipsa farina, utpote subtilior
factus,

*) Instir. Bonon. comm. T. II. P. I. p. 122.

**) vid. comm. nostr. Vol. XVI, p. 155.

factus, commiscetur, in altero nimis subito, nec farina omni orbatus, emittitur: Bergomensium molendinae optime vnica vice omnem farinam a fure separant. Ad fermentationem excitandam in Italia aliisque regionibus calidioribus solum fermentum panis sufficit, absque fecibus cereuisiae, quibus in frigidiori climate vtuntur. Pasta ex farina in similaginem aptius manibus vel etiam pedibus, quam instrumentis subigitur. Maximum momentum ad panem bonae notae conficiendum in aquae bonitate quaeri debet; vnde euenit, vt nec Parisiis panis Gonesiensis, nec Florentiae Pratenfis confici queat, iisdem licet pistoribus eademque farina vtantur: quum vero aqua fontana vel fluminalis non vbique haberi queat, experimentis definitum erit, quantum vel putealis vel pluuialis huius fini respondere queat. Methodus Gallorum, totam pastam farinaceam in sex partes diuidendi, postea in prima fermentationem excitandi, dein secundam partem, et vbi hae simul fermentauerint, reliquas quantum addendi, optima est, sed ad magnam copiam panis in officinis maioribus parandam applicari nequit. Farina nimis vetusta, etsi vitium nondum contraxerit, tamen aequae, ac nimis recentis panem non adeo bonum praebet. Postea media ad stabiliendum panificium perfectum et a fraudibus pistorum immune examinantur. De certo statoque numero pistorum, deque legibus iis praescriptis apud veteres Romanos, et de iis, quae hodie in Gallia ipsis iniunguntur. Deinde consilia, quae suis ciuibz proponit Cl. Auctor: primum de societate pistorum in variis vrbis partibus distribuendorum, de legibus et poenis sanciendo, de infringendo monopolio, cet. secundum, de libertate panem coquendi et vendendi omnibus largienda, modo prius ad summum magistratum referatur, quo

quo is n
corum,
vendam
instruen
ipsum m
quae ad
ma pars
vtrumqu
impastan
dum tan
as et co
viro est,
tum ex
granis i
sit, et
bus vigi
milites
quas vix
res pani
blemata
exhibita

14.
TONIN
Du. 17
aduersio
pene ra
exhibet
constan
constitu
ter se,
stringi
cem ra
semper
vi
N

quo is necessaria ordinare queat: tertium, de cura
eorum, qui summam imperii tenent, ad praeca-
vendam annonae caritatem in granariis publicis
instruendis cet. Postmodum de modo panem
ipsum meliorem reddendi. Ad tres partes farinae,
quae ad panem consuetum adhiberi solet, sumatur
una pars exquisitioris, et furfur ab hac remanens,
utrumque ex aqua coquatur, et hoc decoctum ad
impastandam priorem farinam adhibeatur; tenen-
dum tamen est, hanc misionem fermentum ma-
ius et coctionem longiorem exigere. Optimum
vero est, panem bis coctum efficere, et quidem tan-
tum ex farina mediae indolis, qui melius ipsis
granis in domibus publicis per annos seruari pos-
sit, et praecipue militibus porrigi debeat, qui-
bus viginti vnciae singulo die sufficiant, quum
milites Veneti per diem viginti quatuor accipiant,
quas vix vllus consumere possit. Deinde characte-
res panis bonae notae exponuntur, et tandem pro-
blemata quaedam subiunguntur ad theoriam prius
exhibitam praxi confirmandam.

14. *Epistola* Cl. IOH. BATTARRA ad Cl. CAI. p. 313.
FONINI, academiae a secretis, *Arimini VII. Kal.*
Dec. 1769 scripta, sermone Latino, continens anim-
aduersiones quasdam ad Cl. KLEINII asserta de
pene raia^{*)} rum *), cuius Noster sceleton in icone
exhibet, ex decem, imo forsan vndecim officulis
constans, quorum sex glandem, quatuor truncum
constituunt: priora per membranas articulantur in-
ter se, ita vt in oestro pro lubitu dilatari et con-
stringi queant. Porro idem Vir Cl. vterum dupli-
cem raiis datum esse prodiderat **), quem Noster
semper simplicem inuenit, et itidem, vt et ouum in
eodem

^{*)} vid. eius hist. nat. pisc. miss. III. p. 41.

^{**)} Mantiss. ichthyol. p. 14.

eodem haerens, addita icone Lectoribus sistit. Singulare est, inter pudenda externa et vterum ad utrumque latus situm esse corpus conicum, versus ouaria recurvatum, ex glandulis compositum, coloris et substantiae iecori similis, cuius usum nec Cl. Auctor, nec Cl. PLANCUS novit. Membrana renes inuestiens dilatata versus ouaria descendit et cum tubis Fallopianis ipsisque ouariis connectitur, atque his forsan (vt ex inspecta icone iudicamus) inuolucrum praebet. Tubae hae angustissimae sunt. Vterus per ligamentum abdomini annectitur, et simul, vteribus immixtis, vices vesicae urinariae gerit. Ouum in vtero formam mutat, corticem coriaceum, admodum durum et asperum, similem corio, quod Galli *chagrin* dicunt, coloris atrovirescentis, assumit, ex vna parte gibbum, ex altera nonnihil concavum est, magnitudinis insignis, vitellum flavum, consistentia et mole vitellum oui gallinacei aequantem, in multo cerumine natantem exhibet, et ex parte anteriore et inferiore fetum emittit.

P. 357. 15. *Responsio* Cl. IO. ARDVINI, ciuitatis Vicentinae architecti militaris publici, Prof. Mineralog. Metallurg. et Chem. socii acad. sapientiae Senensis et georgicae Vdinensis, ad quaestionem, quam Cl. HIERONYMO VANDELLI, Chirurg. etc. Prof. Publ. Paduae, proposuerat Cl. CAROLVS GANDINI, Med. Prof. Publ. Genuae, num in iis locis, ubi vitriolum paratur, de infectione aeris dubitari queat? data Vicentiae die 26 apr. 1768. Duo genera sunt minerarum vitrioli: earum, quae vtilitate praeparari debent, et earum, quae tantum per tempus quoddam aeri libero expositae macerantur et acidum vitriolicum demittant. Priorum fumum innoxium esse, et propria experientia in

se ipso didicit Cl. Auctor, et plurimorum hominum, qui proxime ad hos vapores sulphureos vi-
runt; imo quibusdam in locis ideo homines a peste,
omnia circumcirca deuastante, immunes mansisse
constat. Sic etiam morbus, accolis littoris maritimi
endemijs, quem Itali *maremmana* dicunt, horum
vaporum beneficio curatur. Secundum genus in-
nosium, imo adeo salubre esse, ex MERCATI te-
limonio patet. Neque excoctio ipsius vitrioli de-
trimentum parit, quod itidem experientia confir-
mat. Neque tandem ea loca, in quibus thermæ
sulphureæ aliaque aquæ minerales scaturiunt,
insalubritatis vllum prae se ferunt indicium.

IX.

ANTONII DE HAEN tomus primus rationis
medendi continuatae in nosocomio practico,
quod in gratiam et emolumentum medici-
nae studiosorum condidit MARIA THERE-
SIA, Augustissima Romanorum Imperatrix
etc. Vienn. Austr. 1771. 8. pagg. 442, prae-
ter praefationem.

Hic primus tomus in duas partes est ab Ill. DE
HAEN distributus, cuius iam antea promisi-
mus summam, ibique de tituli mutatione ad Lecto-
res retulimus, atque tum temporis putauimus *),
Cl. Auctorem tomo decimo quarto hoc continua-
tum opus primum esse finitum; legimus autem,
illum excepturum esse tomum decimum quintum,
indicem priorum locupletem et nonnullarum sen-
tentiarum, siue elucidationem, siue amplificatio-
nem, siue correctionem exhibiturum. His prae-
missis, redeamus ad partem primam huius tomi
primi

*) vid. comm. nostr. Vol. XVIII. p. 280.

primi continuatae rationis medendi, quae, prospice-
tu totius huius primae partis adiecto, enumera-
tionem morborum, quos malignos vocare possumus,
signa malignitatis in genere quaedam, regulas de auer-
runcanda aut mitiganda malignitate morborum, me-
thodum praecauendi, moderandi, curandique ma-
lignitatem in variolis, morbillos, scarlatinam febrem,
miliares et petechias, febres vere malignas et fe-
brem pestilentialem in decem capitibus complecti-
tur. Altera huius primi tomi pars de resuscitanda
vita suffocatorum, suspensorum etc. agit octo ca-
pitibus.

P. I p. 7. Omnes morbos acutos esse benignos malignos-
que, nec intermittentes ipsas esse excipiendas do-
cet Noster. Malignitatis idea, a BOERHAAVIO
data, repetitur, recentiorumque vituperatur: va-
riisque ex causis malignitas augeri potest, e. gr. tem-
pestatis varietate, regimine cet. Quapropter et ad-
dit regulas de ea mitiganda.

p. 19. His praemissis de malignitate in vniuersum,
ad specialem in variolis progreditur Noster. Ac
primum quidem nonnullas variolosi morbi histo-
rias curate tradit, ex quibus malignitas variola-
rum apparet, malignitatemque benignitatemue va-
riolarum nec salubritate, nec prauitate corporum
determinari posse: indeque facile componi inocu-
latorum de hac re dissidium in cautionibus cor-
porum eligendorum, ab aliis obseruatis, ab aliis
neglectis. Minime enim prodest insitio, in per-
spicua diatheseos prauitate. In puero vena, si vlla
alicubi inueniri feririque potuisset et a chirurgo
optimo quoque, a Nostro secta esset.

p. 59. His morbi historiiis absolutis annectit Noster
corollaria, curam variolarum spectantia. Variolo-
forum

forum commercium ob metum contagii ab initio usque ad finem morbi nunquam tutum est. Incertum est tempus eruptionis. Balnea calida cum SYDENHAMO in variolarum cura magnopere laudat. Iis enim, absorpta vasis inhalantibus aqua, cruor omnis diluitur, cutis laxando aptior fit ad faciliorem et largiorem variolosi veneni expulsiorem iuuandam, indeque interiora ab eo liberantur: porro balneis et manus, et vultus defenduntur. Atque hic refutat eos, qui humiditatem ad variolas expellendas noxiam iudicant. Incisionem pustularum commendat Noster ad puris resorptionem impediendam et venustatem conseruandam. Variolarum sedes est in internis partibus corporis humani; sed nimis cito disparent, quam vt cadaverum sectiones eas detegere possint. Venaesectio eaque repetita saepius in quavis variolarum, morbillorum, scarlatinarumque periodo, saepe adeo necessaria est, vt tota ab ea salus pendeat. Lac in variolis et morbillis prodest, quapropter et nonnulli insitores inoculationem lactantium vrgent. Praeterea asserit, his regulis obseruatis et aliis, praesertim puritatem aeris et lecti, moramque ex lecto attinentibus, malignitatem variolarum multum imminutam esse, et si vnum alterumque sors iniqua rapuit, commune hoc cum insitis variolis naturales habent, a quibus vnus, alter et tertius mori in fidelissimis inoculatorum diariis perhibetur.

Tum persequitur Noster inoculationis com. p. 77. moda, qua non opus esse monstrat, cum praescripta partim Cl. Auctoris methodus variolis medendi, partim alia praestantissima auxilia ad variolas aut praeuertendas, aut benigne acquirendas valeant. Atque hic nominat aethiopem mineralem, mercu. p. 88. rium sexies septiesue sublimatum, qui calome-

lanos TVRQVETI nomine venit, mercurium diaphoreticum iouialem, sic, HELMONTIO monente, paratum, vt ne reuiuiscere mercurius: ultra queat, et mercurium animatum solarem: insimulque provocat ad varios auctores, qui argenti viui, antimoni sulphurisque virtutem et in variolis laudarunt.

P. 95. Morbilli propter suam cum scarlatina febre similitudinem ad sequens caput relegantur. Ac primum quidem Cl. Auctor varias scarlatinae benignae, malignae et diuturnae historias praemittit. Notamus ex his obseruationem de vnguibus scarlatina laborantium maxime maligna: „In iuencula, in eius domino, filioque, facta desquamatione, crena siue sulcus in singulis manuum pedumque vnguibus apparuit ad dictam vnguis lunulam, transuersusque ille, nec tactu minus, quam visu percipiendus, cum vngue crescens, nec, nisi consueti incrementi vnguis tempore cum eo abscindendus. Vnguis linea serrata in aciem ducta, ex cute natus, epidermide tectus morbi materiem excipere a cute et epidermide, ad vsque lunulam potest: supra lunulam vero crassior compactioneque, materiem sistit, eandem non, nisi crescentibus suis per longitudinem fibris promouet, paulatimque ad suum marginem ducit; ita, vt demum haec crena, seu sulcus cum luxuriante vnguis extremo abscindatur. Vnguium deformitatem et alii cutanei morbi habent. CELSVS libr. V. cap. 28. Impetigo albida infestare quoque vngues solet. Et pfora vngues duos scabrosque gignit. In hisce acrior penetrantiorque materies vnguis totam perreptare substantiam videtur.,

P. 130. Tum pertractat Noster scarlatinae antiquitatem, et scriptores de ea commemorat, et, addita definitione,

ditione, de periodis huius morbi disputat duabus, alteramque infamem appellat, vtriusque stadii curam adiicit. Inter scriptores inuenimus Nostri *) primo, dein IOANNEM STORCH et MARCVM ANTONIVM PLENCIZ **). „Scarlatina est febris acuta, exanthematica, rubras easdemque latas maculas proferens, organa deglutitionis non raro impetens, epidermidis in desquamationem abiens, et infamis praecipue periodo sua altera, vnius, alterius, tertiae et vltra septimanae, qua tumore corporis vario, anxietate, debilitate magis, quam priore periodo aegri periclitantur de vita. Cl. HAEN vesicatoriis, cortice et interdum et opio hic vtitur. Non raro sequitur oedema letale cum foetido et paucio vrinae effluxu. Denique Noster hic laudat aurum fulminans, quod alio loco ***) non commendasse ipse fatetur. Mutauit mentem autem Nostri experientia Cl. PLENCIZ, qui auro fulminante non frustra vsus est; et Cl. WEBERVM id in ileo, ischuria, catarrho suffocante inque humido asthma, absente tamen inflammatione, adhibuisse narrat.

p. 132.

De miliaribus et petechiis agit Noster in consideratione febrium malignarum. Describitur hic a Nostro febris maligna, 1771 epidemica, quae aliis atque aliis symptomatibus maiori, minorive virium prostratione corpora inuadebat, interdum signa grauioris inflammationis prodebat mortem accelerantia: saepeque erat exanthematica, ita, vt tertio quartoue morbi die vel serius petechiae cum miliaribus seu albis, seu rubris apparerent, ac breui aegri

p. 150.

Ss 3

*) V. ANT. DE HAEN de febrium diuisionibus. v. comm. nostr. Vol. IX. p. 463.

**) v. comm. nostr. Vol. XV. p. 137.

***) V. EIVSD. rat. med. Tom. XI. p. 138.

aegri perirent. Tradit igitur Cl. Auctor hic febrium acutarum nonnullarum accuratas historias, ex quibus apparet, cura antiphlogistica, aere libero petechias in febris cruditate disparuisse.

- p. 175. Hoc diario, diligenter hic inserto, inquit in sententiam, quae in eo cernitur, quod morbi acuti diuidendi absolute sint in eos, aut quos genuit, aut ad quos accessit humorum spissitudo, et in illos, qui liquidorum dissolutionem siue genitricem habent, siue sociam. Haec sententia autem a Nostro reiicitur. Ac primum quidem praecepta tam priscorum, quam nuperorum dogmata examinat methodumque medendi eorum attendit; vnde demonstrat, auctoritatem huic sententiae deesse. De in experientiam consulit, quae eidem neutiquam fauet. Atque hic de sanguine examinando agit, huiusque rei difficultatem illustrat. In multis aegris enim dicit Noster, prodire vno die sanguinem dissolutum, alio die concretum: porro in febribus putridissimis sanguinem aut condensatum duntaxat, aut et crasso corio tectum apparere, vtrinque Noster aegros mori et viuere vidit; dein ad diaetae varietatem et omnino ad aliam atque aliam hominum vitae rationem attendere debere eos, qui in examine sanguinis versantur. Ex quibus nunc varietatibus sanguinis et adhuc aliis quoque, quae nos oportet hic praeterire, damna, quae haec opinio inducit aegrotantibus, satis euidenter declarat
- III. DE HAEN.

- p. 195. Continuat hic Cl. Auctor in febre pestilentiali describenda, eiusque curationem potissimum hic tradit, cum iam in antecedenti tomo bibliothecam medicam de peste curate collegisset, et inprimis quoque rariorum de peste librorum mentionem in-
- iecisset

fecisset *). Ac primum reiicit diuisionem in pestem et febrem pestilentialem. Dein necessitatem hanc rem repetendi monstrat, partim ob facilem pestis communicationem, partim ob methodum ei medendi, quae Nostro non integra videtur. Quapropter suadet Cl. Auctor, morbos malignos contagiosos, non raro pestis initia simulantes, etiamsi pestis signis sint destituti, eadem tamen cautione tractari, qua pestem ipsam. Porro et varias easque multas et graues admonitiones hic addit, cum nosodochia, quae saepe contagia fouent et propagant **), tum ipsum contagium attinentes. In peste imprimis maximeque in nosodochiis antiphlogistica, larga et frequens missio sanguinis est necessaria.

Communis quidem est sententia propemodum, p. 224. debilitatem esse proprium characterem pestis: venae sectione debilitari homines; ergo eam ad methodum medendi pesti, adeo praeterea debilitanti, non pertinere; profecto tamen vera debilitas rite erit a simulata interstinguenda, ait Noster, antequam illam in aegris adesse statuamus. Quapropter Noster et narrat exempla aegrorum debilissimorum, morbis acutis affectorum, quibus profecto, moribundis intuitu, vena feliciter et vtiliter est secta, eaque ex aliis Auctoribus confirmat.

Deinde respondet Noster ad varia hic propo- p. 230. sita argumenta contra hanc suam de venae sectione in debilitate sententiam, ab aliorum medicorum eorumque non paucorum multum alienam, seseque liberat a suspitione, ac si arbitraretur, in quauis debilitate aegrotantium venam tundi posse, cuius tamen irreparabiles noxas multi medici ma-

Ss 4

ximo

*) V. EIVSD. rat. med. Tom. XIV. p. 211. comm. nostr. Vol. XVIII. p. 292.

**) V. OCTAV. NERVCCI de febre epidem. Senensi, comm. nostr. Vol. XVI. p. 618.

ximo cum vitae periculo obseruarunt et posteritati reliquerunt, Atque hac occasione de vera ac simulata acutorum debilitate docte disputat. Nos vero, qui per instituti nostri rationem non omnia haec argumenta atque responsiones ad ea hic repetere possumus, potissimum in ea occupatione versabimur, quae cernitur in methodo medendi pestis a Nostro stabilienda. Suadet nimirum antiphlogistica, acida mineralia cet. largamque, nec non repetitam venaesectionem. Magnam profecto utilitatem venaesectionis in peste partim ex veterum ac recentiorum monumentis, qui eam laudarunt, partim ex iis, qui eandem contemserunt, aliasque methodos, e. gr. sudoriferam cet. proposuerunt, ostendit. Tandem Cl. Auctor et hanc suam sententiam pestis curandae ex recensione pestis Smyrnenensis confirmat.

P. II. Progredimur nunc ad alteram huius tomi partem, ex qua haec delibabimus:

P. 3. De vita, merfis, suffocatis, aliisque morti subitaneae obnoxiiis, restituenda, iam in antecedenti tomo *) Noster diligenter egit, atque hic eandem in rem inquirere perrexit. Praemittit propterea exempla, felicem vitae reuocationem probantia, ex Belgio foederato, Italia et Belgio Gallico. Deih viginti et septem auxilia, quibus vsi sunt Bataui, recensentur; quorum, cum praerique aliis locis **) iam sint a nobis tradita, nonnulla solummodo hic repetamus. Infusio nimirum in gulam, vini, spiritus vini, butyri, olei, vini rubri seu aquae calentis; cubitus inter duos homines sanos; immissio aeris in intestinum rectum; inspiratio fumi tabaci in os et nares; cucullus, capiti circum-

*) V. EIVSD. rat. med. tom. XIII. p. 190. comm. nostr. Vol. XVIII. p. 282.

**) V. ibid. et p. 147.

circumpositus; ex cineribus calidis, inter duo lin-
teamina positus, confectus; theriacae ad cordis
serobem, eundemque ad locum cataplasmatibus ex por-
ris cum aceto lithargyrii et aqua confecti appositio
commendantur.

Tum sequitur historia merforum in republica p. 17.
Venetorum et in Austria, et inter eos operarii
cuiusdam felicem in vitam reuocationem legimus.
Multum vero et in posterum expectat Noster a
nouis institutis, quae hic curantur.

Transeamus cum Nostro ad experimenta in p. 31.
rium merforum ab eo facta. Adhibuit ideo ani-
malibus merfis omnia quaeque auxilia sibi nota Cl.
Auctor, et iis ipsis frustra adhibitis, singula mortua
instravit, cum id, quod asseruit non multum ante *),
et eo rediit, ut nec ventriculus, nec pulmo
aquam hauriret, Nostro non amplius omni exce-
ptione atque dubitatione maius videretur. Inter
auxilia noua vel antea a Nostro **) non comme-
morata, quibus hic usus est, primum appellemus
succussus electricos non aliter efficaces, quam re-
liqua irritantia; et sulphuris fumum a Nostro an-
tea non admissum: dein experimentorum succes-
sus videamus. Quindecim canes, aqua eaque in-
terdum nigra merfi, siue suspensi et strangulati,
omnem adhibitam operam eludentes, cultro ana-
tomico a Nostro sunt subiecti. Omnium pulmo-
nes, duobus exceptis, plus minusue prodebant si-
gna aquae inspiratae quidem; nullius tamen de-
glutitae, nec in singulorum capite, praeter duo, vlla
apoplexiae signa.

Tres quidem Noster nuper ***) et hic vnum p. 54.
solummodo conseruauit: reliqua experimenta cum

Ss 5

animalibus

*) v. Nostri rat. med. tom. XIII. p. 190. comm. nostr.
Vol. XVIII. p. 283.

**) v. supra p. 648.

***) v. XIVSD. Tom. XIII. comm. nostr. Vol. XVIII. p. 282.

animalibus quoque male successerunt; nihilominus tamen exspectat in posterum eosdem felices huius rei euentus; de quibus ceterae nationes, vt Batavae, praecipue laetantur. Nam illa canum experimenta, frustra a se instituta, non adeo curat Cl. Auctor partim ob diversam illorum et hominum naturam, partim ob differentem modum hominum casu infortunato, et canum de industria merforum; vti vel Cll. ZACCHIAS, MORGAGNI et HALLERVS affirmarunt, atque moram in aqua breviorum merforum et auxiliorum celeriorum et promptiorum usum solummodo vrget. Tandem canum historiam, quibuscum Noster fecit pericula, adeo desperatam esse negat, vt primo intuitu videtur, quoniam nonnulli ob errores commissos non sunt vitae restituti. Nam seruata horum experimentorum proportionem ex centum canibus sex reuiuiscerent: et optat decimum septimum quemque hominum infeliciam tantum seruari.

p. 62.

Agitur de vera merforum morte eiusque causa, et variae a medicis traditae causae, vt aqua deglutita, tumor enormis ventriculi, apoplexiam generans, infirmantur. Plura experimenta mortem peripneumoniam potius, quam apoplecticam merforum innuere videntur. Atque hic multum dicitur contra inspirationem aeris in eorum pulmones et contra laryngotomiam, quam, licet eius felix euentus vbique propemodum praedicetur, non omni exceptione maiorem Noster dicit; sed vltioribus experimentis tentandam confirmat et interea eam reiicit. Inseruit et hic praeterea Cl. Auctor anonymi hac de re sententiam, quam in diario quodam *) reperit. Suspiciatur Noster, eum esse Cl. LOVISIVM, qui pari modo non stat a parte broncho-

*) Journal Encyclopedique Tom. IV.

bronchotomiae, seu potius, vt Noster vult, tra-
cheotomiae.

Vtrum suspensis eadem auxilia, an mersis alia p. 75.
sint ferenda? hic quaeritur: idque non diu post
a Nostro affirmatur. Agitur hic potissimum de
caussa mortis suspenso, quam alii apoplecti-
cam, alii peripneumonicam habent, et prae-
terea ex MORGAGNIO, VAN DOEVEREN et
STOLTE aliisque veteribus et recentioribus scri-
ptoribus variarum rerum, suspensos et eorumque
resuscitationem attinentium, additis auxiliis, ratio
redditur. Non multum ante et ii refutantur, qui
vertebrarum colli seu fracturam, seu luxationem
urgent.

Noua hic communicantur experimenta a No. p. 99.
suo, proximam mortis causam mersorum, suffo-
catorum strangulorumque etc. concernentia, et
antea commemoratas dubitationes partim infrin-
gentia, partim tollentia. Septem experimenta cum
suspensis et submersis ostendunt, mortem vtro-
rumque esse peripneumonicam, nec vlla apople-
xiae signa adfuisse. Causa mortis igitur proxi-
ma Nostro in impedito sanguinis circulo per pul-
mones videtur. Vtrisque eadem auxilia. Tandem
et inuentus est ventriculus plurima turgens aqua,
quae in intestina transiit. Saepius imo plerumque
pulmonibus inerat spuma, quin tincta aqua, in
qua submersi erant canes. Inter signa mortis,
absoluta omnibus numeris, non ponit Noster opa-
tam corneam, et exemplo confirmat.

Consuetudo vulgi, mersos pedibus tollendi, non p. 147.
a Nostro vituperatur, cum, etiamsi aqua nunquam
deglutita esset, ad reuocandam respirationem plu-
rima facere videatur.

Respon-

p. 176. Respondet Noster hic ad graues duas obiectiones. Prima eos attinet, qui horas, dies, septimanasque latuerunt sub vndis, et in vitam reuocati sunt. Altera concernit vitam vel modicis, vel diu intermissis et tandem adhibitis remediis reparatam. Aliae atque aliae res hic a Nostro proponuntur, quae autem a nobis sunt praetereundae.

Appendix continet duos viros, qui fumo denso prunarum pene suffocati vitae sunt restituti.

X.

Nouveaux recueil des pièces relatives au traitement des vapeurs; ou supplément au traité des affections vaporeuses des deux sexes etc. par M. POMME', Docteur en Médecine de l'université de Montpeillier, médecin consultant du Roi, et de la grande fauconnerie, à Paris chés I. Th. Herissant pere 1771. 8 maj. pagg. 446.

i. e.

Supplementum tractationis vaporosarum, quas dicunt, affectionum sexus vtriusque, Auctore Cl. POMME'.

Nuperrime *) Noster contra theoriam medicorum fere omnium in affectionibus hypochondriaco-hysteris insurgens, nec cum eorum causa proxima consentiens, nouam etiam, ex sua theoria, proposuerat methodum medendi: quae cum pluribus displiceret, multis, quos vel veri amor, vel pietas in praeceptorem instigauerant, contra eam scribendi copiam dedit, ita, vt, quod Noster in praefatione monet, maxima exinde bibliopolis redundarent

*) v. comm. nostr. Vol. X. p. 611.

dandarent commoda. Iam vero hypothesin suam ex praxi declaratam, multisque et fidis tentaminibus confirmatam, denuo et ab omnibus, quod Ipsi videtur, obiectionibus purgatam publice tradit, ei firmissime inhaeret, et, scriptis aduersariis fere omnibus praemissis, iisque, quod credit, dilutis refutatisque, omnibus vt optimam commendat. Nostrium hic non est, litem eorum componere, vel discernere, cuinam veritas constet, cum omnia fere ad plus et minus spectare videantur: Et cum iam antea *) fusi⁹s Nostrium examinauerimus, scriptaque aduersaria passim tradiderimus, quaedam hinc inde delibaturi sumus, deque iis, quae noua Noster hic adiecit, postea dicturi.

Scenam Cl. CAMVS **) aperit, Nostro balnea p. 5. frigida, vbiuis commendata obiecturus, contra quem Auctor Cl. monet, balneis frigidis se non emolliente, sed roborante scopo vti, etsi etiam postea hunc scopum non semper obseruare videatur.

Cl. ROUX et amicum, et aduersarium sibi inuenire queritur. Quemadmodum enim apologiam haud dubiam a Cl. ROUX pro Nostro scriptam, et diario medicinae de anno 1764 ***) insertam legisse laetatur: sic grauissimam eiusdem auctoris censuram de quarta Auctoris nostri editione, in eodem diario anni 1769 †) legendam dolet, vt ergo ex eo quaerat, an Cl. ROUX anni 1764 sit idem ille de anno 1769? eumque iudicem, iam ex huius, mox illius partibus stantem, dicat.

Cl. PRESSAVIN ††), Nostro infantes, sexum p. 76. sequirem, hominesque debiles, quibus genus nervosum

*) v. comm. nostr. Vol. X. p. 611.

**) v. Médecine pratique.

***) v. Journal de médec. ann. 1764 p. 430.

†) v. ibid. ann. 1769 p. 3.

††) v. vtpote ibid. ann. 1770 p. 234.

vofum mobilius multo et fenfibilis fit, eamque ob caufam morbis neruofis faepius et facilius fubie-
ctos adultis robuftisque obiecturo, ita Nofter oc-
currit, vt, quatenus morbos neruofos fpectent, eam concedat, non ita vero, fi affectiones vaporofae confiderentur. Hinc has obiectiones ita foluit, vt caufam fibrae nerueae fenfibilis mobilisue infantum, caufae fibrae nerueae non minus fenfibilis adultorum, affectionibus vaporofis laborantium, non multo abfimilem demonftrat: illam nudam, nulloque alio corpore obtectam; hanc vero munimentis fuis *mucos, glutine et fucco neruo* vtpote fuccellu temporis adueniendis, orbatam dicit. Ita et balnea frigida, fibrae eiusmodi non bene accommodata, non fibrae tenfae, fed alius vitii caufae, h. e. fanguinis reliquorumque humorum maffae male mixtae, et parietum inde vaforum, et *aerear*, quam dicit, *tenfioni* applicanda efle afferit.

- P. 84. ris adueniendis, orbatam dicit. Ita et balnea frigida, fibrae eiusmodi non bene accommodata, non fibrae tenfae, fed alius vitii caufae, h. e. fanguinis reliquorumque humorum maffae male mixtae, et parietum inde vaforum, et *aerear*, quam dicit, *tenfioni* applicanda efle afferit.
- P. 89. Ad duas obiectiones, quas ex Cel. TISSOT *) elicita ad fe refert, ita refpondet, vt methodum fuam humectantem omnibus quidem affectionibus vaporofis, non vero omnibus morbis neruofis applicet; nec plures caufas morbi vaporofi, fed vnam tantum, fibram ficcarn et exsuccarn admodumque tenfam agnofcat.

Quae fequuntur fcripta, pro Noftro et in eum directa, nos non ita fpectantia omittimus.

- P. 177. Fibra neruea adultorum ita interdum exficcat et rigida fit, vt plane vel ad partem nuda ab inuolucris fuis mucofis, plus minusue irritabilis fenfibilisue reddatur vltraque tonum fuum euehatur, vt ita, volumine et extensione fua naturali deperditis, duri ad inftar pergameni contrahatur et induretur: Hunc fibrae ftatum *racorniffement* vocat,

*) v. Maladies des gens du monde artic. X. p. 166.

est, vnamque et proximam causam affectionum vaporosarum dicit. Hinc morbum admodum complicatum refert, vbi malum hystericum exquisitum, optime ex sua methodo sustulit, etsi reliqui superstites aliis deinde medicinis curari deberent. Femina enim 31 annorum, ex matre hysterica et patre arthritico nata, ex multis iam annis vehementissimis mali hysterici symptomatis affecta, nullisque auxiliis antispasmodicis ab hoc malo liberata Nostri consuluit. Viscera omnia sicca, latus dextrum durum, tensum et dolorificum inueniebat. Minor lobus hepatis scirrhusus et in mesenterio veque, ac in latere sinistro vestigia calculosa adest. Nostro videbantur: vterus et ouaria aegra, missio urinae cum dolore, nec somnus ullus. Paroxysmo hysterico per clyσμα ex aqua frigida sublato, dolores calculosi ita inualuere, vt, febre ingente, extremitatibusque inferioribus per tempus paralyticis, de eius vita desperaretur. Magna copia materiae sabulosae calculosaeque per vias vrinarias excreta, symptomata reliqua, aptis remediis adhibitis, cessarunt, pede dextro paralytico, et ad tres pollices decurtato relicto, visuque deperdito. Quorum p. 181. omnium malorum ex signis anamnesticis et diagnosticis dispositionem haereditariam ad spasmos inueniebat, vnde ad causam proximam affectionum vaporosarum concludebat, ex qua obstructio aluina et reliqua symptomata sequerentur. Corpus ergo diluendum esse et humectandum, fibrae ita peccanti iustum tonum restituendum, rigiditatem, spasmus erethismumque tollendum, coangustationem vasorum coercendam, verbo hoc *racornissement* immutandum et corrigendum Nostro videbatur: quae et omnia methodo sua, antea a nobis exposita *) optime praestitit. Post duos enim menses

visus

*) vid. comm. nostr. l. c.

visus subito, praegresso dolore, restitutus est: post quinque porro menses paralytis pedis paullo curata, post annum tandem plenaria huius mali hysterici curatio subsequuta est, aperientibusque obstructione viscerum interea sublata, magnaeque quantitate calculorum biliarium, flammam concipientium, per aluum quotidie excreta iusta et optima per duos annos fructa est sanitate. Sed pro dolor! materia arthritica, bis in duobus alternis paroxysmis versus pectus conuersa, et aptis remediis felicissime exinde deriuata, iam tertia vice, et quidem tempore maxime critico, ubi catamenia fluerent, animique pathematibus aegra valde ageretur, versus pulmones delata, abscessum ibi for-

p. 190. mauit, ut febre lenta breui eximeretur. Ex sectione cadaueris, quam Cll. TOUSS. GUINDANT et CHAMPION testati sunt, apparuit, pulmones, ulcere destructos, reliqua vero viscera, praeter hepatis, vesiculam felleam et ductum choledochum cum duodeno parum mutata, sana fuisse.

p. 199. Vidit porro Noster, aegros, in quibus verum *racornissement* adesset, in balneis natale, cuius quidem phaenomeni explicationem sibi reddendam esse putat. Hanc antea *) natationem maiori interno calori, aerem fixum in liquoribus admodum rarefacienti, corporaque inde leuiores reddenti, attribuit, ut etiam regulas hydrostaticas accusaret; iam vero meliora edoctus, cum aer admodum levis sit, corpus humanum non ita multum eius contineat, vel, si etiam aer internus per calorem corporis valde exaltatus sit; parum tamen ad gravitatem maiorem minoremue corporis conferat, non in eo solam causam natationis sibi inuenire visus est; sed potius ad solam et summam corporis exsiccationem hic respiciendum esse putat, eo magis,

*) v. Traité des vapeurs Vol. I. p. 441 cer.

quo clarius appareat, corpus post diluentium hume-
 tantumque applicationem sensim in balneis subsi-
 dere. Homo enim sanus aqua multo grauior est p. 20
 et subsidit; si vero quacunq[ue] causa humorum
 quid perdiderit, grauitas corporis imminuetur, quae
 sensim, euaporatione et exsiccatione auctioribus,
 grauitati aquae ita respondebit, vt corpus antea
 fundum petens, iam in superficie natet: Nulla enim
 corporis humani pars sine grauitate eius imminuta
 exsiccatur.

Spasmi partiales varia, ex varietate partium, pro p. 219.
 dunt phaenomena: quotiescunque enim rigiditas
 in systemate neruoso adest, cursus humorum in cir-
 cumuolutionibus vasorum aliquo modo intercipi-
 tur, vnde ibi ex gradu coangustationis maior mi-
 norue irritatio orietur, quae spasnum neruosum
 producant. Leuior eiusmodi spasmus facile ex loco
 in locum transfertur, quod haecenus minus recte
metastasi vaporum nominarunt medici, cum eius-
 modi decubitus non tensioni fibrae nerueae tri-
 buerent, sed ex solis humoribus deriuarent. Hinc
 ex iniusta hac diagnosi falsa indicatio et mala me-
 dendi methodus sequuntur, ita, vt spasmus hic,
 ex applicatione topicorum, vel irritantium interno-
 rum, facile in erethismum vel etiam in verum *ra-*
cornissement partis laesae abeat, ex quo deinde, in-
 iusta methodo continuata, multa redundant mala.
 Quae historia quadam illustri declarat, vbi, spasmo
 in renibus, ex dispositione calculosa, praesente, ex
 peruersa adhibita methodo medendi, praeter alia
 funesta symptomata, plena incuruatio spinae dorsi
 proueniret. Multis aliis medicis frustra in consi-
 lium vocatis, Ill. etiam VAN SWIETEN consule-
 batur, qui phaenomena haec ex rhachitide decla-
 raret, contra quam specificum remedium syrupus
 Tom. XIX. P. IV. Tt mercuria-

mercurialis BELETI suadebatur. Huic vero Noster sententiae non subscribens, remediumque hoc maxime nocuum reiiciens, aegrum curae eius traditum, ex theoria sua et methodo optime curauit.

P. 233. Spasmm hunc fixum interdum, nullisque remediis internis et externis cedentem, vehementissimosque dolores creantem per auxilia chirurgica, inprimis nerui discissionem tollendum esse suadent quidam; nec huic methodo Noster suffragaturus, operationes omnes chirurgicas, si spasmus ex causa descripta prouenit, plane reiicit. Virgo enim 18 annorum, per plures iam menses dolore in rene dextro insigni affecta, nullis topicis lenientibus iuari poterat: venae sectionibus, vesicatorio reittrato, setaceo vel etiam internis antihysteris frustra adhibitis, malum indies increuit: Iam denique nephrotomia, a chirurgo proposita, et a duobus medicis probata, a Nostro vero, huc aduocato, prorsus reiecta est: cui, in causa morbi cum medicis non conuenienti, methodumque hactenus adhibitam improbanti, aegra tradita, post tres hebdo-

P. 237. madas integre curata est. Vfus est hac in cura balneis, vbi aqua solo calore corporis haud dubie incaluit, vt plus vna vice frigida deberet affundi. In alia aegra, spasmio dolorifico in neruo optico affecta, quo etiam visus aboleretur, balnea tepida adhibuit: hinc vsum eorum paullo distinctius determinat. Vbi enim resolutio humorum tanta est, quae etiam tensionem fibrae valde superet, solo balneo frigido opus est; tepida vero, h. e. ad gradum 26. thermom. Reaum. in alio statu semper sunt adhibenda.

P. 241. Expositis hactenus effectis τῆς racornissement in partibus extremis, iam ad eius symptomata, in visceribus conspicua, progreditur. Adhaesiones meningum,

ningum, sectis cadaueribus, ad cranium vel cerebrum, concretiones pulmonum cum pleura, vel eius cum musculis intercostalibus: pulmones collapsi, exsiccati et rigidi, verbo omnium viscerum eiusmodi habitus sententiam Auctoris confirmare videntur; sed et haec ex phaenomenis morborum apparent. Femina, ex ictero in prima iuuentute male curato, tempore pubertatis symptomatis spasmodicis, cum obstructione hepatis coniunctis, admodum vexata de clauo hysterico praecipue conquerabatur. Dolor praeterea ad pylorum fixus cum sensu, quem aegra *ferrum candens* appellauit, fames canina et suppressio menstruorum conspiciebantur. Balneis tepidis et methodo humectante, symptomatis spasmodicis sensim cessantibus, crebriores euacuationes aluinae cum multis calculis biliaris excretis subsequutae sunt: magna postea, per quandam paullo insigniorem, formaeque triangularem calculum haemorrhagia exorta, vsu gummi Arabici sopita est: haec denuo, ex reiteratis balneis, exortisque crebrioribus rursus deiectionibus cum exfoliatis membranis intestinorum, duodeni inprimis, excretisue prodiens, per idem remedium sublata est: calculi quidem postea, vsu balneorum nunc continuato, quorum ortum ex pancreate deriuat, excreti sunt sine aliis symptomatis: resolutioni denique humorum balneis frigidis, per corpus ad 28 gradum thermom. calidis factis, optime et cum plenaria subsequuta restitutione obuiam iuit. Membranae excretae, in spiritu vini seruatae, durae, rigidae et crispae: in aqua vero frigida maceratae forma iusta et volumine naturali conspiciuntur. Eiusmodi membranas in alia aegra ex vrethra excretas vidit. In alia aegra, funestis symptomatis vexata, vbi *racornissement* vteri, id quod dissectio cadaueris publica ostendit, sola causa fuit, Noster

p. 252.

- auctoritati familiae et aliorum medicorum, dispositionem scrophulosam accusantium, cessit; non usum cauteriorum, contra quae hic acerrime insurgit, dissuadere potuit, quae tandem febre lenta, p. 263. effecto causae primariae, periit. Sectio alius aegri canalem intestinorum admodum siccam; voluit neque ita et ventriculi iusto minore, valvulam coenae valde coangustatam glandulasque mesaraicas obstructas induratasque obtulit. Quae phaenomena BOERHAAVE et BAGLIV iam in sectionibus cadaverum observarunt.
- p. 266. Affectionum hactenus vaporosarum explorato gradu ultimo h. e. summa exsiccatione et contractione fibrae nerueae, iam primum eius gradum spasmum vel tensionem fibrae considerat, ita, ut duo haec effecta, ex vna causa oriunda, vna eademque methodo tolli certum sit. Ex relatione historiae morbi nervosi, quatenus aeger ipse fuisse satis Nostro communicavit, videmus, delirium et melancholiam primaria fuisse symptomata, per viginti fere annos durata, quae, nullis aliis adhibitis auxiliis salutaribus, per methodum Cl. Auctoris, post sectionem eius tractatus de affectionibus vaporosis, ipse correxit, ut etiam iam de iusta restitutione sanitatis certus esse posset. Quae sequitur relatio, offert nobis aegrum, variis symptomatis morbi vaporosi cum paralyti pedis dextri laborantem, per balnea frigida, frigidaque clysmata curatam: Alia puerpera, lochiis suppressis, iniustis medicamentis tractata, hemiplegia inde affecta optimo usu balnea tepida experta est: quarum auctor iam ex Nostro aquae frigidae actionem physicam in spasmum soluendum et fibram rigidam quaerit; qui vero ad ea reuocatur, quae antea *) de tonica virtute aquae frigidae dixerit: tensionem praeterea spasmodicam

*) v. supra p. 658 et *Traité des vapeurs* edit. 4 p. 175 cet.

hand raro summa rarefactione aeris fixi stipatam esse, cui inprimis aquam frigidam mederi: accedere ad haec, quod virtus tonica frigidae aquae momentanea sit, quod balnea per calorem corporis calidiora facta testentur; sed, si vera fateamur, signa iusta desideramus, quae balneum frigidum tepidumue determinent.

Iam progreditur ad eiusmodi morbos, vbi spa. p. 311.
 mus non sola causa, sed varia humorum acrimonia coniunctus symptomata fere similia producit, morbumque complicatum offert. Morbi eiusmodi complicati sunt v. c. febres, lues venerea, strumae, scorbutus, leucophlegmatia, color pallidus h. e. cuiusunque visceris obstructio, fluor albus, haemorrhagiae, suppressio lochiorum, menstruorum haemorrhoidumque, fluxus catameniorum haemorrhoidalisque nimius: ad quos et exanthemata v. c. scabiem, scrophulosos humores, arthritidem cet. refert. In omnibus morbis methodum suam cum aliis iustis et bonis remediis, hic commendatis, coniungit, praecipuisque causae proximae oppositis, nihil fere agendo, vias, quas natura pergit, attente observat, eas sequitur, et sic optimum saepissime vidit euentum. Declarat porro, qui fiat, vt in quolibet horum morborum indicatio emolliens et humectans locum habeat. Sic e. g. Auctorem no. p. 317.
 strum miramur, etiam in fluore albo, vbi ipse relaxationem partium concedit; ex acri tamen materia excreta, excoriationeque partium indicationem humectantem balneaque tepida probari. In acri. p. 319.
 monia scrophulosa complicata has indicationes sibi formandas putat, vt 1. indolem sanguinis et lymphae acris per lenientia corrigat, 2. contextum cellulosum cutaneum, si strictior iusto videtur, per balnea relaxet, 3. humores, per quas natura moli-

Tt 3 tur,

tur, euacuet vias medicamentis alterantibus, quibus et cauteria, aequae atque epispastica, antea plane reiecta, adiungit. Febrem spasmodicam h. e. ubi nulla materia febrilis est, nec vlla crisis pronit, non, nisi balneis et refrigerantibus cedere Noster expertus est. Sed reliquorum morborum methodum specialem fusius hic repetere non opus indicamus, cum pleraque iam ab Auctore in tractatu suo antea citato exposita sint, ad quem et Lectores nostros amandamus. Nonnullas interim ex historiis morborum hic adiectionum, quae notatu

P. 333. digniores videntur, referre nobis liceat. In curatione luis venereae omnia specifica, et praecipue syrupum mercurialem BELETI, in Francia admodum solemnem, acerrime perstringit: quem in tribus aegris funesta symptomata produxisse Noster vidit, quos vero balneis et frictionibus breui restituit.

P. 344. Leucophlegmatiam complicatam, cum rarefactione aeris, ex emphysemate conspicienda et tensione spastica, coniunctam, in duabus aegris methodo sua breui sustulit.

P. 349. Qui obstructionem viscerum adhuc causam proximam affectionum vaporosarum asserunt eruditi medici, rem non acu tetigisse Noster videntur. Ex qua theoria maximos errores quotidie fere committi experientia constat. Eiusmodi errorem commissum refert ex tristi historia aegrae 18 annorum, obstructionibus viscerum cum affectionibus spasmodicis vexatae, quae, cum medicus causam proximam in obstructionibus quaerens ex praeceptis suis, euacuantibus, resoluentibus irritantibusque corpus in dies magis exsiccaret causamque morbi augeret, paullo post, cum Noster aduocatus esset, exspiravit.

P. 357. Adstringentia cum tonicis nullum tunc in fluore albo locum habent, si excretio materiae copiosae,

piofae, ferofae, flauae vel viridis, cum ardore et irritatione partium coniunctae adfuerit; symptomata vaporofa eam concomitentur, vel etiam purgantia, vel alia eiusmodi remedia, effecta nociua ediderint; Emolliendum hic efle et humectandum oportet. Ex hiftoria adiecta Cl. RAVLIN*) relaxationem cum p. 364. irritatione immerito coniunxiffe Nostro videtur, cum tamen relaxatio adfuerit nulla: cui opponens Noster nullam ibi irritationem in laxa fibra et verfa vice admittit.

Exficcatio et rigiditas fibrae haemorrhagiarum p. 369. obftrictarum vel nimiarum inuenta fuit cauffa, et fublata baln. is tepidis; fed ea quoque partum, quo minus succederet, impediuit. Grauidae enim, 20 annorum, antifeorbuticis, antifeafmodicis cauteriisque ex ineunte aetate admodum exficcatae et irritatae, feptimo iam mense grauiditatis regiones iliacae cum dolore, et applicatis venaefectionibus purgantibusque extremitates inferiores intumuerunt: his ad octauum mensem durantibus, dolores ad partum grauida fenfit. Statu parturientis ab obfetricio medico explorato, partum infare et breui febfecutum efle iudicabatur. Venaefectiones, partum non adiuuantes, fanguinem coagulatum cum crufta inflammatoria obtulerunt; his vero a Nostro accedente non probatis, partumque magis impredientibus iudicatis, balnea tepida propofita funt, quae grauida ita falutaria experta eft, vt in ipsis balneis, ex quibus excedere nollet, feliciffime parturiret.

Syftema THEMISONIS *ffricti et laxi*, ad quod p. 397. omnes morbos reuocaret, Nostro non contemnendum, fed potius optimo iure imitandum videtur: eius veftigiis infiftens primum genus haftenus pertractauit;

T t 4

tractauit;

*) v. Traité des fleurs blanches Tom. I. p. 294. comm. noftr. Vol. XVII. p. 28.

tractauit; alterum iam, ad quod se praeparat, data sibi opportunitate, communicaturus est.

P. 399. De correctione aeris rarefacti per balnea frigida iam antea *) dictum est. Adiicitur historia **) grauidae, vaporibus carbonum fere suffocatae, per applicationem vero glaciei optime restituta. Aer enim frigidus, aqua frigida cum glacie ibi, ubi summa rarefactio aeris adfuerit, iusta sunt indicata.

XI.

Mélanges de physique et de médecine, par M. LE ROI, professeur en médecine au Ludo-vicée de Montpellier, etc. à Paris, chez P. G. Cavelier. 1771. pagg. 400. 8.

i. e.

Miscellanea physica et medica. Auctore Cl. LE ROI.

Continentur in hoc libro tractationes et a Cl. Auctore passim editae vel actis academiae Parisinae insertae, et aliae hic primo prodientes. Priorres sunt, de eleuatione et suspensione aquae in aere, et de rore commentatio ***), de aquis Balaruencensibus obseruationes †) de visu commentatio prior ††), duo tractatus de febribus acutis, et de aquis mineralibus epitome †††), quae prius Latino sermone separatim, sub titulo, propositiones de aquarum mineralium natura et usu, prodierat, atque etiam Gallico idiomati, male tamen, tradita erat in pharmacopoea chirurgica, theoretica et practica: quare No-

*) v. supra p. 661.

**) Journal de méd. année 1769 p. 353.

***) v. comm. nostr. Vol. VI. p. 57.

†) v. ibid. p. 675.

††) v. ibid. Vol. X. p. 30.

†††) v. ib. Dec. I. Suppl. p. 389.

per eam ipse vertit et purgatam vitiis; et in quibusdam auctam offert. Iam eas, quæ a Cl. Auctore primum hic proponuntur, breuiter recenseamus.

1) *Commentatio de usu aquarum Balaruccensium.* p. 61.

Describit primo varios, hæc aquas adhibendi modos, et, quæ ita edant, effecta; deinde morbos principes, quibus medeantur, variaque morborum symptomata, quæ earum interdunt vel restringunt usum, exponit. Bibuntur hæc aquæ calidæ ad quatuor mensuras vsque, horæ spatio, et continuantur per tres vel quatuor dies, additurque a medicis lene laxans; quæ tamen quantitas pro constitutione aegri moderanda. Ita sumtæ fortiter alvum ducunt, interdum ab initio vomitum sine incommodis cient, vel urinam mouent. Balneis etiam paralyticis utilis est fons; ad scaturiginem tamen nimis calidus: hinc temperatus applicandus, tum etiam per embrochen adhibetur. Paralyticis præcipue, vel hemiplegia, vel alia eiusdem speciei affectis prodest. In hemiplegia tamen maximam affert utilitatem. Cauendum ab eius usu, si cerebrum affectum est, et in plethoricis, vel quibus sanguinis est celeris motus. In paralyfi linguae gargarizare oportet aegros hac aqua, vel vaporem eius ore assumere; iuuat tamen quoque embroche in locum, ubi nerui linguales positi deprehenduntur. Præterea iuuat in morbis capitis vehementioribus, surditate, vertigine, cuius causa in primis viis latet, in ictero, morbis ventriculi et malo hysterico, pendente a morbo primarum viarum.

2) *Commentatio altera, de visu, quoad diuersam p. 123. obiectorum distantiam,* prioris *) tractationis vberiorem continet explicationem et confirmationem.

T t 5

In

*) v. comm. nostr. Vol. X. p. 30.

In pupillae contractionem nimirum ponit Cl. Auctor mechanisum, quo oculus obiecta, in distantia variis posita, videre potest: neque opus esse, ut interno quodam motu ad distantias, ea, quae oculus sanus res optime cernit, remotiores, dirigatur, neque necessarium, ut ad res distinguendas retina semper sit in ipso visus foco. Id, quod demonstrat et successiva, tandem insensibili anguli visionis imminutione, et variis institutis experimentis: additque regulas, quibus in experimentis uti conveniat.

P. 285. 3) *Meditationes et observationes de scorbuto.* Scorbutum pro diversitate causarum, et constitutionis, triplicis esse generis Auctor statuit, vel, qui ex constitutione hominum, regionisque natura pendeat, (*constitutionel*) vel *accidentalem*, qui, causis cessantibus, iterum dispereat; vel *mixtum*, qui nascatur in hominibus, ad scorbutum dispositis, ex causis leuioribus, quae in sano homine non excitarent morbum. Atque hanc distinctionem maximam in praxi attentionem mereri affirmat, cum et quoad accessionem progressumque symptomatum, et facilem vel difficilem curationem hi morbi inter se differant: omninoque aliam in hac, quam in illa esse adhibendam medendi rationem. Hanc sententiam Auctor, octo morborum historiis comprobat: quarum unius alteriusue hic tradamus epitomen.

Femina, 69 annorum, saepe erysipelati obnoxia, vitae sedentariae dedita, et victui bonae notae, maxime vegetabili, adueta, symptomatis scorbuti, quem Noster primae speciei fuisse iudicat, infestabatur. Maculae lenticulares purpureae, quae per vices efflorescebant, disperebantque iterum, eam per quatuor annos cruciabant, ut pungentem in cute ante sentiret dolorem, quam eruptio sequeretur. Primis annis cutis, si maculae dispere-

rent,

rent, naturalem recuperabat colorem; postea vero in ea color remanebat brunus. Inter ea palpitationibus cordis, suffocationisque metui fuit obnoxia: diarrhoea accedente, maculae euanescebant, urina varia, iecur inflatum induratumque et gingivae sanae erant. Ex diaeta antiscorbutica ac medicamentis eiusdem generis parum solaminis; aliquid tamen ex lactis iusculorumque, ex herbis refrigerantibus paratorum, usu accipiebat. Postremo accedebat catarrhus pertinax, facies pallida, tussis sicca, ac tandem cholera, quam sequebatur ipse ileus morbus, qui febre, oedemate aliisque mortis signis feminae huic vitam eripuit.

Alius, robustus homo, haemorrhagiis primum, p. 306. postea feбри intermittente irregulari, sudoribusque nocturnis, aliisque debilitatis symptomatis affectus est: ac, cum morbi natura diu lateret, tandem remedia antiscorbutica feliciter adhibita, scorbutum eum laborare ostendebant.

In sequenti historia scorbutus cum insigni tussi p. 312. et dolore pectoris coniunctus erat, quae signa phthisin secuturam esse primo indicare videbantur; postea tamen ex aliis scorbuti signis, atque medicamentis, in scorbutum vtilibus, verum adesse scorbutum apparebat.

Postremo quaedam de fluxu scorbutico, qui p. 325. plura cum salivatione mercuriali communia habeat, addit, curamque similem fere scorbuti curationi proponit; monetque in usu mercurialium, si homines sint ad scorbutum dispositi, antiscorbutica simul adhibita successu respondere.

4) *Tractatio, indicans methodum, qua aquae sulphu-* p. 329.
rae omnino imitentur. Quo aquae sulphureae arte imitentur Cl. Auctor praecipit, ut sumatur tertia grani pars terrae absorbentis, ex sale Epsomiensi praeci-

praecipitatae, atque parua sulphuris quantitas haec, aquae guttula irrorata, inter se perfecte mixta, lagenae, sex mensuras aquae recipienti, immittantur, aqua superfusa; ita tamen; ut vociarum trium spatium remaneat vacuum, lagena firmiter claudatur, immittatur balneo maris, atque per undecim horas supra eo digeratur: tum obtinebitur aqua sulphurea, naturalibus plane similis. Subiungit his obseruationes, quae causas cautelaeque huius methodi continent: ostenditque, omnes huic aquae esse proprietates et sensu percipiendas, et chemicis experimentis cognoscendas, cum aliis easdem: atque addit rationes, quae sint obseruandae, si quis in maiori copia hanc, aquas parandi methodum imitari vellet.

XII.

Spicilegia zoologica, quibus nouae inprimis et obscurae animalium species iconibus, descriptionibus atque commentariis illustrantur.

Cura P. S. PALLAS. Fasciculus nonus. Berolini, prostant apud G. A. Lange 1772. 4. 11 pl. 5 tab. aen.

Praefens egregii huius operis fasciculus, qui CL. PALLAS in itinere per Russiae prouincias adhuc occupato, Berolini prodiit, tantum insectorum variorum descriptiones continet, quae accuratissimis quoque iconibus illustrantur. Insecta vero hic descripta sunt 1 *Cassida perforata*, Surinameensis, cuius elytra foramine oblongo peruia sunt. 2 *Leptura plumipes*. Lepturae genus a cerambycibus nullo charactere distinctum esse Cl. Auctor monet, et habitum quoque, quo tantum differant, in confiniis eorum vix sensibili discrimine confluere. Tibiae huius speciei posticorum pedum extremitate

p. 3.

p. 4.

mitate laxo cinctae flocco sunt, & villis nigris
 constante. 3 *Ligniperda terebrans*. Nouum genus p. 6.
Ligniperdarum, a victu ita denominatum, varias
Dermestidum LINNAEI species vt *capucinum*, *mi-*
crographum cet. continet. Prima vero hic descri-
 ptarum specierum *muricatus* forte est *Dermestes*
 LINNAEI; cuius patria autem non Guinea, sed
 Antigua est. 4 *Ligniperda cornuta* ex Iamaica io- p. 8.
 fuba. 5 *Blatta heteroclita*, Guineensis. Structura p. 9.
 asymmetrica elytrorum praesertim in hac specie
 singularis est, et adeo insolita, vt Cl. Auctor primò
 portionem alterius elytri discolorem pro ala, re-
 lecta elytri parte, prominula habuerit. Elytrum
 enim sinistrum integrum totum coloris aterrimi,
 opaci; dextrum vero interiore margine quousque
 ab altero tegitur, tenuius et abrupte fuluum; in-
 fusa tamen posterius nigra est. 6 *Blatta chlorotica*, p. 10.
 Capensis. 8 *Mantis atrophica*, Iauensis. 9 *Mantis* p. 12.
perla, quae, vt M. religiosa a ROESELIO descripta, p. 14.
 etiam in Germania reperitur. 10 *Mantis pusilla*, p. 15.
 quae omnium huius generis specierum minima est.
 11 *Gryllus gryllodes* (an *G. minutus* LINN?), Ia p. 16.
 maicensis. 12 *Gryllus onos*, Sibiricus. 13 *Gryl-* p. 17.
lus Laxmanni et 14 *Gryllus clauimanus*, qui etiam p. 21.
 in Sibiria reperti sunt. Vltimam speciem LIN-
 NAEVS *Gryllum Sibiricum* vocat. 15 *Cicada globuli-* p. 22.
fera, cuius descriptionem iam Cl. Auctor in priore
 opere *Miscellaneorum zoologicorum*, a nobis suo loco
 indicato *) exhibuit. 16 *Cimex parvulus*. 17 *Apis* p. 23.
plumipes, quae in Belgio habitat. 18 *Papilionis* p. 25.
lapidicis varietas ex Capite bonae spei. 19 *Sphinx* p. 26.
proserpina. 20 *Sphinx cerberus*, cauda quasi mu- p. 27.
 rina praeditus.

Praemissis his, Cl. Auctor de *Acarorum, Aranea* p. 28.
rum et Phalangiorum generibus in vniuersum di-
 sputat,

*) vid. comm. nostr. Vol. XV. p. 238.

sputat, quae sibi affinia sunt, et per quae natura

ab insectis, sex pedibus praeditis, ad polypeda tran-

P. 31. sit, eaque occasione varias species exoticas vt *Phalangium caudatum*; cuius caudam antennae loco ei
infernire Cl. **PALLAS** putat: *Phalangium reniforme*; *Phalangium lunatum*; *Phalangium araneoides* de-

P. 38. scribit. Occasione huius insecti Cl. Auctor monet:

dentatorum in scorpionum pectunculis numerum,

aeque, ac striarum in testaceis biualuibus inutilem

esse. Labor tamen, in radiis piscium numerandis adhi-

bitus, non plane inutilis Nostro esse videtur; sed in ser-

pentum scutis numerus incertus est, ac color longe

meliolem characterem praebet, si proportio partium

P. 40. ei iungatur. Sequitur descriptio *Acari aureolati*;

Acari araneodis et *Acari grossi* ac cornuti. Tandem

P. 44. *Aranea cornuta*, quae ex maximis Americanis specie-

bus huius generis est; *Aranea lobata*; *Aranea tron-*

cata; *Aranea conica* et *Aranea tetracantha* adduntur.

Iam ad *Oniscorum* species Cl. Auctor transit, ac

cum plurimae ex iis vel plane non, vel ruditer

tantum depictae sint, quas colligere potuit Cl.

Auctor hic exhibet. Delineantur vero: 1 *Oniscus*

locusta, seu *Pulex marinus*, cuius synonyma LIN-

NAEVS cum *Pulice fluuiatili* confundit; 2 *Oniscus*

gamarellus; 3 *Oniscus volutator*, seu *Cancer grossipes*

LINNAEI, cuius *Oniscus bicaudatus* etiam huc pec-

tinet; 4 *Oniscus hecticus*; 5 *Oniscus unguatus*, an

Oniscus linearis LINN? 6 *Oniscus entomon*, quae spe-

cies omnium Oniscorum maxima est. 7 *Oniscus Bah-*

thicus; 8 *Oniscus linearis*; 9 *Oniscus globatus*; 10

Oniscus asellus, qui pisces molliores et alepidotos

inprimis adoritur. 11 *Oniscus oestrus*; 12 *Oniscus*

ceti; 13 *Oniscus scolopendroides*, quem LINNAEVS

Cancrum entomon vocat.

Ultimo

Ultimo loco *Astacus Dauricus*, *Cancer ceratophthalmus*, in quo natura antennas et oculos quasi in unum organon coniunxit, ac *Lulus araneoides* addatur.

XIII

Mémoires pour servir à l'Histoire des Insectes, précédés de Discours sur les Insectes en général. Par CHARLES DE GEER, Maréchal de la Cour et Chevalier de l'Ordre Royal de l'Etoile du Nord; Membre de l'Académie et de la Société Royale des Sciences de Suede et Correspondant de l'Académie Royale des Sciences de Paris. Tome second, première et seconde partie. à Stockholm, de l'imprimerie de Pierre Haffelberg, 1771. 4 maj. 6 Alph. 9 pl. tab. aen. 43.

i. e.

Commentarii ad historiam insectorum illustrandam spectantes, quibus sermones de natura insectorum in uniuersum praemissi sunt. Auctore CAROLO DE GEER. T.II.P.I et II.

Egregiorum horum commentariorum, de quorum primo tomo, qui anno huius seculi quinquagesimo secundo prodiit, iam alio loco *) ad Lectores retulimus, continuationem eo maiore animi cum voluptate nunc indicamus, quo ardentius ea ab omnibus, qui historiam naturalem insectorum amant, expectata fuit.

Praemittuntur vero commentariis, qui in prior. T.II.P.I. re parte huius voluminis continentur, characteres generum insectorum, de quibus Ill. DE GEER in iis

*) v. comm. nostr. Vol. IV. p. 3 seq.

his differit. Prima eorum classis *lepidoptera* LINN. continet, quae quatuor alas squamis imbricatas et proboscidem, spirae in modum contortam, habent. Huius genera sunt: *Papilio* LINN.; *Sphinx*; *Sphinx adscita* LINN. quam Noster Papilionem phalaenam vocat; *Pterophorus* GEOFFR. et *Phalaena*. Secunda classis insecta, quatuor alis membranaceis nudis instructa, comprehendit, et *Phryganas* LINN. ac *Ephemerae* LINN. generibus componitur. Tertia reliqua *neuroptera* LINN. quae dentibus gaudent, complectitur, *Libellulae* scilicet LINN. *Hemerobi* LINN. *Myrmeleonis* LINN. *Perl*ae GEOFFR. *Panorpae* et *Raphidia* genera. Quartam tandem seu *hymenopterorum* classem componunt: *Apis*; *Apis ichneumon* f. *Pro-apis*; *Vespa*; *Sphex*; *Chrysis*; *Sirex*; *Ichneumon*; *Cynips* LINN. *Tenthredo* et *Formica*.

p. 1.

Ex hac methodica dispositione insectorum, quorum historiam Ill. Auctor exposuit, patet, Ill. DE GEER variis in rebus ab Ill. LINNAEI systemate recedere, licet quoad maximam partem eam sequatur. Excipiunt eam sermones sex, in quibus de insectis in vniuersum, de generatione, nutrimento, habitaculis, respiratione et metamorphosi insectorum differitur et qui plures, easque egregias observationes ac annotationes continent. Sanguinis circulationem, licet is non ruber sit, Ill. Auctor in araneis et oniscis aquaticis microscopii ope vidit. Aranearum et acororum antennae nondum detectae sunt. Vsum vero antennarum Ill. Auctor se plane ignorare fatetur. Omnia insecta in statu perfecto, vel metamorphosi plane peracta, sex pedes ad minimum habent: papilionum enim species, quae quatuor tantum pedibus incedunt; tamen adhuc duobus pedibus instructae sunt breui-

p. 122. ribus, qui anterieus pectori affiguntur. De respi-

ratione

atione chrysalidum, de qua Ill. Auctor iam in primo volumine *) differuit, plura eaque egregia experimenta adduntur, quae Cel. MVSSCHENBRUCK Ill. DE GEER communicauit, et ex quibus patet, nil certi de ea re constare, sed pluribus adhuc experimentis ad eam confirmandam opus esse.

Primo vero commentario huius voluminis Ill. P. I. Auctor de insectis, quatuor alis farinaceis et pro-
p. 173.
boscide spirali instructis, seu *Lepidopteris* LINN. in uniuersum et in specie de *Papilionibus* differit. *Phalaenarum* et *Papilionum* genera nunc separat, quae in primo tomo coniunxerat. Ipsum *Papilionis* genus in quinque familias Noster diuidit, quarum characteres a pedum magnitudine potissimum desumuntur, ut itaque ab Ill. LINNAEI diuisione plane recedat. Traditur vero hic, ut in uniuerso opere, earum specierum tantum historia, quae in Soecia occurrunt, ita tamen, ut larua simul et metamorphosis describantur. Singulis speciebus synonyma et figurae additae sunt, quae in re Ill. Auctoris studium omnibus iis egregium usum praestabit, qui SCHAEFFERI Cl. icones aliaque similia scripta, in quibus hoc quam maxime desideratur, possident. Nouae quoque plures species passim insertae sunt.

Secundus commentarius *Sphingum* historiam pri-
mum tradit, quae secundum antennarum figuram in tres familias diuiduntur. Sequuntur *Papilio-phalaenae*, seu *Sphinges adscitae*, habitu et larua diuersae LINN. tandemque *Phalaenae-tipulae* Auctoris Cel. p. 257. seu *Phalaenae alucitae* LINN., quas Cl. GEOFFROY *Pteropheros* vocat, et quae medium quasi inter papiliones et phalaenas locum tenent.

Tertius

*) p. 45. conf. etiam comm. Vol. III. p. 234.
Tom. XIX. P. IV. V v

- p. 268. Tertius commentarius de *Phalaenis* et earum crucis in vniuersum, et in specie de iis agit, quae *antennas pectinatas* (à barbes) habent et *proboscide* ca-
- p. 327. rent. Quarto *Phalaenae*, *antennis pectinatis* et *proboscide* instructae, nec non *Phalaenae* *antennis filiformibus longis vel breuioribus*, *proboscide* nulla, de-
- p. 387. scribuntur. Quinto ill. Auctor de *Phalaenis*, *antennis filiformibus conicis*, *proboscide elongata*, differit,
- p. 444. quarum historia sexto commentario continuatur.
- p. 497. Iam lepidopterorum descriptione ad finem perducta, Ill. DE GEER ad *Phryganaeas* transit, huiusque generis omnem historiam naturalem maximo
- p. 539. cum studio exponit. Specierum vero plurimarum descriptiones octauo commentario continentur.
- P. II. Ad alterum volumen huius tomi progredimur,
- p. 617. quod decem commentarios continet. Eorum pri-
- p. 661. mus, seu nonus totius tomi de *Ephemeris*; decimus
- p. 706. de *Libellulis*; vndecimus de *Hemerobiis*, *Perlis* seu *Pseudo-phryganaeis*, *Panorpiis* seu *Muscis scorpionibus*
- p. 748. et *Raphidiis*; duodecimus de *Apibus* et *Pro-apibus*, ad quas *Apis ichneumonea* pertinet, quae Surina-
- p. 763. mensis est; ac decimus tertius de *Vespis* agit. Ge-
- p. 805. nus, quod ab Ill. LINNAEO *Sphex*, a Nostro vero *Vespa-ichneumon* dicitur, nec non *Chrysis* LINN. seu *Vespa aurata* Nostri, decimo quarto commenta-
- p. 839. rio, decimo quinto *Ichneumones* LINN. decimo
- p. 912. sexto *Tenthredines* LINN. seu *Muscae ferra* instructae (mouches-à-scie) Nostri describuntur, quarum hi-
- p. 988. storia commentario decimo septimo continuatur.
- p. 1042. Vltimus tandem seu decimus nonus commentarius *Formicarum* historiam exponit,

Cum praecipuae obseruationes Cel. Auctoris
sine vberiore descriptione insectorum ipsorum vix
intelligi

intelligi queant: iis omissis, in eorum entomologorum gratiam, qui hoc opere carent, catalogum tantum adiciamus omnium specierum, quae in primo et secundo volumine depictae vel tantum descriptae sunt, additis synonymis Linnaeanis et Schaefferianis, quae cum Cl. SCHAEFFERVS suis insectorum figuris non synonyma Linnaeana addiderit, forte iis grata erunt, qui illas possident. Sunt vero eae:

- 1 *Papilio rhamni* L. T. I. tab. 15 f. 8. 9. SCAEFF.
Icon. t. 35. f. 1. 2. 3.
- 2 *P. crataegi* L. T. I. t. 14. f. 19. 20. SCAEFFER
t. 140. f. 2. 3.
- 3 *P. argiolus* L. T. I. t. 4. f. 14. 15.
- 4 *P. sinapis* L. T. II. tab. 1 fig. 1.
- 5 *P. Machaon* L. T. II. t. 1. f. 2. 3. SCAEFF. t. 45.
f. 1. 2.
- 6 *P. Apollo* L. T. I. t. 18 f. 12 13. SCAEFF. icon.
t. 36. f. 4. 5. Elem. 94. f. 6.
- 7 *P. comma* L. T. II. t. 1. f. 4. 5.
- 8 *P. malvae* L.
- 9 *P. antiopa* L. T. I. t. 21 f. 8. 9. SCAEFF. t. 70
f. 1. 2.
- 10 *P. atalanta* L. T. I. t. 22 f. 5. SCAEFF. t. 148
f. 1. 2.
- 11 *P. Calbum* L. T. I. t. 20 f. 10. SCAEFF. t. 147
f. 3. 4.
- 12 *P. adippe* L. et *P. niobe*, quae eius femina est,
T. II. t. 1 f. 8. 9.
- 13 *P. euphrosyne* L. T. H. t. 1. f. 10. 11.
- 14 *P. aurantii coloris maculis citrinis* T. II. t. 1. f. 12.
- 15 *P. cinxia* L. T. II. t. 1 f. 17. 18.
- 16 *P. maera* L. T. II. t. 2 f. 1. 2. SCAEFF. t. 58
f. 2. 3.
- 17 *P. pamphilus* L. T. II. t. 2 f. 3.
- 18 *P. hero* L. T. II. t. 2 f. 4.

- 19 *Papilio arcanius* L. T. II. t. 2. f. 5. 6.
- 20 *P. ligea* L. T. II. t. 2. f. 7. 8. SCHAEFF. t. 183.
f. 2. 3.
- 21 *P. hyperantus* L. l. c. t. 2. f. 9. 10.
- 22 *Sphinx stellatarum* L. SCHAEFF. t. 16. f. 2. 3.
- 23 *S. fusiformis* L. SCHAEFF. t. 16. f. 1.
- 24 *S. apiformis* L. T. II. t. 2. f. 11. SCHAEFF. t. 111.
f. 2. 3.
- 25 *S. tipuliformis* L. T. II. t. 2. f. 12.
- 26 *S. culiciformis* L. T. II. t. 2. f. 13.
- 27 *S. pinastri* L. T. I. t. 10. f. 3. SCHAEFF. t. 110.
f. 2. 3.
- 28 *S. galii* (caille-lait), quae a sphinge tithymali dif-
fert. Pingitura Cel. DE GEER T. II. t. 8. f. 9. 11
et a SCHAEFFERO t. 78. f. 1. 2.
- 29 *S. elpenor* L. T. I. t. 9. f. 8. 9. SCHAEFF. t. 96.
f. 4. 5.
- 30 *S. porcellus* L.
- 31 *S. ligustri* L. SCHAEFF. t. 98. f. 1. 2.
- 32 *S. populi* L. T. I. t. 8. f. 5. SCHAEFF. t. 100. f. 5.
- 33 *S. ocellata* L. T. II. t. 3. f. 3. SCHAEFF. t. 99. f. 5. 6.
- 34 *S. tiliae* L. T. II. t. 3. f. 7. SCHAEFF. t. 100. f. 1.
- 35 *S. filipendulae* L. SCHAEFF. t. 16. f. 6. 7.
- 36 *S. statices* L. T. II. t. 3. f. 8. SCHAEFF. t. 1. f. 8. 9.
- 37 *Phalaena didactyla* L. T. II. t. 4. f. 9. SCHAEFF.
t. 93. f. 7.
- 38 *P. alucita fusca* T. II. t. 3. f. 11. 12.
- 39 *P. pauonia* L. T. I. t. 19. f. 7. 8. SCHAEFF. *nom.*
tab. 13. f. 5 et tab. 98. f. 2.
- 40 *P. antiqua* L. T. I. t. 17. f. 13—15.
- 41 *P. dispar* L. SCHAEFF. t. 28. f. 3—6.
- 42 *P. ilicifolia* L. T. I. t. 14. f. 7—9.
- 43 *P. castrensis* L. T. I. t. 13. f. 1—6.
- 44 *P. crataegi* L. T. I. t. 11. f. 20. 21.
- 45 *P. caia* L. T. I. t. 12. f. 1. 6. 8. 9. SCHAEFF.
t. 29. f. 7. 8.

- 46 *Phalaena salicis* L. T. I. t. 11. f. 13. 14.
 47 *P. lubricipeda* L. T. I. t. 11. f. 1. 6—8.
 48 *P. alniaria* L. T. I. t. 10. f. 13. 14. SCHAEFF.
 t. 135. f. 1. 2.
 49 *P. hirtaria* L. T. I. t. 22. f. 9.
 50 *P. tineae involucro palearum ordine unico testis*
 GEOFFR. T. II. t. 3. f. 13. 14.
 51 *P. ziczac* L. T. I. t. 6. f. 7. 10.
 52 *P. ziczac quinque tuberculata* T. II. t. 4. f. 17.
 53 *P. vinula* L. T. I. t. 23. f. 6. 12.
 54 *P. vinula minor* T. II. t. 4. f. 21.
 55 *P. bucephala* L. T. I. t. 13. f. 11. 18. 19. SCHAEFF.
 t. 31. f. 10. 11.
 56 *P. pudibunda* L. T. I. t. 16. f. 7. 10—12. SCHAEFF.
 t. 90 f. 1—3.
 57 *P. fascelina* L. T. I. t. 15. f. 12—15.
 58 *P. coryli* L. T. I. t. 18. f. 1—7.
 59 *P. alba, caudam eleuans* (haussé-queue blanche)
 T. II. t. 4. f. 24.
 60 *P. anastomosis* L.
 61 *P. curtula* L. T. II. t. 5. f. 1.
 62 *P. libatrix* L. T. II. t. 5. f. 5. SCHAEFF. t. 124.
 f. 1. 2.
 63 *P. palpina* L. T. I. t. 4. f. 7.
 64 *P. lacertinaria* L. T. I. t. 10. f. 7. 8.
 65 *P. fusca, alis inferius albis* T. II. t. 5. f. 8.
 66 *P. tristis* T. II. t. 5. f. 9.
 67 *P. C. nigrum* T. II. t. 5. f. 10.
 68 *P. cinerea, maculis duabus albicantibus* T. II. t. 5. f. 11.
 69 *P. graminis* L.
 70 *P. irrorella* L. T. II. t. 5. f. 12.
 71 *P. bidentata* L. T. I. t. 25. f. 6.
 72 *P. atomaria* L. T. II. t. 5. f. 14. SCHAEFF. t. 17. f. 3.
 73 *P. betularia* L. T. II. t. 5. f. 18. SCHAEFF. t. 88.
 f. 4. 5.
 74 *P. fasciaria* L.

- 75 *Phalaena grisea, fascia olivacea* T. II. t. 5. f. 19.
- 76 *P. grisea, fascia fusca* T. II. t. 5. f. 13.
- 77 *P. piniaria* L. T. II. t. 5. f. 20. SCHAEFF. t. 159.
f. 1. 2.
- 78 *P. piniaria, maculis flavis* T. II. t. 5. f. 21.
- 79 *P. falcataria* L. T. II. t. 6. f. 1. SCHAEFF. t. 64.
f. 1. 2.
- 80 *P. pulchella* T. II. t. 6. f. 2.
- 81 *P. fulva* T. II. t. 6. f. 3.
- 82 *P. alchemillata* T. I. t. 22. f. 16.
- 83 *P. striis parallelis* T. II. t. 6. f. 4.
- 84 *P. tentacularis* L. T. I. t. 5. f. 1.
- 85 *P. cinereo-undulata* T. II. t. 6. f. 5.
- 86 *P. coloris straminei* T. II. t. 6. f. 6.
- 87 *P. pendularia* L. T. II. t. 6. f. 7.
- 88 *P. vernaria* L. T. II. t. 6. f. 8.
- 89 *P. humuli* L. T. I. t. 7. f. 5. 6.
- 90 *P. hecfa* L. T. I. t. 7. f. 12.
- 91 *P. coffus* L. SCHAEFF. t. 61. f. 1. 2.
- 92 *P. pinguinalis* L. T. II. t. 6. f. 11.
- 93 *P. tineae muralis, inuolucro longo in fine prismatico*
T. II. t. 6. f. 19.
- 94 *P. lichenella* T. II. t. 11. f. 1.
- 95 *P. pronuba* L. SCHAEFF. t. 196. f. 1. 2.
- 96 *P. exsoleta* L. T. II. t. 7. f. 4.
- 97 *P. grisea quatuor-maculata* SCHAEFF. t. 6. f. 21.
- 98 *P. cerefolii* T. I. t. 29. f. 1. 2. 6. 7.
- 99 *P. heracliana* L.
- 100 *P. profinana* L. T. I. t. 3. f. 1.
- 101 *P. grisea, maculis flavis minoribus et duabus flavis maioribus* T. II. t. 6. f. 23.
- 102 *P. leporina* L. T. I. t. 12. f. 10. 11. 16. 17.
- 103 *P. rumicis* L. T. I. t. 19. f. 14. 22. 23.
- 104 *P. ex viridi fusca, radiis albis et nigris* T. II. t. 6.
f. 24.
- 105 *P. alni* T. I. t. 11. f. 25—28.

- 106 *Phalaena, capite magno* T. II. t. 7. f. 9.
 107 *P. grisea, nervis albis* T. II. t. 7. f. 14.
 108 *P. hepatico colore* T. II. t. 6. f. 25.
 109 *P. tragopoginis* L. T. II. t. 7. f. 15.
 110 *P. hippophaës* T. II. t. 7. f. 16.
 111 *P. seticornis spirilinguis, alis deflexis ferrugineo-
 cinereis: macula alba, flavaque, ano barbato ferru-
 gineo* L. Faun. T. II. t. 7. f. 17.
 112 *P. cinerea, maculis duabus sulphureis* T. II. t. 7.
 f. 19.
 113. *P. 8* T. II. t. 7. f. 23.
 114 *P. stratiotata* T. I. t. 37. f. 2. 4. 12. 16—18.
 115 *P. ex medio flava et fusca* T. II. t. 7. f. 24.
 116 *P. meticulosa* T. I. t. 5. f. 12—14.
 117 *P. chrysitis.*
 118 *P. festucae.*
 119 *P. citrigo* T. II. t. 7. f. 25.
 120 *P. linariae* T. II. t. 8. f. 5. 6.
 121 *P. aprilina* T. I. t. 5. f. 19—23.
 122 *P. filicis* T. II. t. 7. f. 26.
 123 *P. griseo-nigricans, thorace angulato* T. II. t. 8. f. 7. 9.
 124 *P. brassicae* L.
 125 *P. pisi* L.
 126 *P. fusca, radiis griseis reticulatis* T. II. t. 7. f. 27.
 127 *P. triplasia* L. T. I. t. 6. f. 13—21.
 128 *P. urticata* L. T. I. t. 28. f. 12. 18. 19. SCHAEFF.
 elem. t. 98 f. 4. icon. t. 119. f. 1. 2.
 129 *P. sambuci* REAUM. T. I. t. 15. f. 7—9.
 130 *P. sambucaria* L. SCHAEFF. t. 63. f. 8.
 131 *P. pusaria* L. T. II. t. 8. f. 12.
 132 *P. obscure alba, duobus radiis nigricantibus* T. II.
 t. 8. f. 16.
 133 *P. brumata* L. T. I. t. 28. f. 11—16.
 134 *P. hastata* L. T. II. t. 8. f. 20.
 135 *P. colore lilacis* T. II. t. 9. f. 5.
 136 *P. alis sex* T. II. t. 9. f. 8. cuius mas alas duas
 supernumerarias habet.

- 137 *Phalaena fructus pini* T. II. t. 9. f. 12.
- 138 *P. pratella* L.
- 139 *P. pascuella* L.
- 140 *P. alis longis conuolutis, superius albis, inferius flavis.*
- 141 *P. sociella* L.
- 142 *P. colonella* L.
- 143 *P. rosana* L. T. I. t. 27. f. 4. 8. 11. 12. 14.
- 144 *P. alis testaceis lilacis* T. I. t. 27. f. 9. 10.
- 145 *P. fascia fusca, pyri.*
- 146 *P. Bergmanniana* L.
- 147 *P. alis hiantibus urticae* T. I. t. 28. f. 1. 2. 9. 10.
- 148 *P. thorace spinoso* T. II. t. 9. f. 19.
- 149 *P. alis agathinis striatis* T. II. t. 10. f. 4.
- 150 *P. clorana* L. T. II. t. 10 f. 8. 9.
- 151 *P. mundana* L.
- 152 *P. tineae lugubris padi* T. II. t. 10. f. 14-16.
- 153 *P. argentata* T. II. t. 10. f. 19.
- 154 *P. Solandriana* L. T. I. t. 28. f. 25-30.
- 155 *P. antierius fusca, postice alba.*
- 156 *P. cynosbatella* L. T. I. t. 34. f. 1. 4. 5.
- 157 *P. de Geerella* L. T. I. t. 32. f. 13.
- 158 *P. nigra cristata transversali* T. I. t. 28. f. 20-23.
- 159 *P. maior fructus pini* T. II. t. 9. f. 14.
- 160 *P. minor fructus pini* T. II. t. 9. f. 15.
- 161 *P. Resinella* L. T. I. t. 33. f. 1. 2. 3. 6. 12. 13.
162. *P. grisea gemmarum pini* T. I. t. 22. f. 26. 27.
- 163 *P. fascia flaua cerefolii.*
- 164 *P. porrectella* L. T. I. t. 26. f. 1-3. 15. 16.
- 165 *P. dodecella* L. T. I. t. 22. f. 17-28.
- 166 *P. tineae pyri* T. I. t. 25. f. 18. 16.
- 167 *P. Raiella* T. I. t. 31. f. 1-12.
- 168 *P. similis priori ex malo* T. I. t. 30. f. 5-12.
- 169 *P. similis rosae* T. I. t. 30. f. 20. t. 31. f. 13-16.
- 170 *P. alni nigrae* T. I. t. 32. f. 1-11.
- 171 *P. cerefolii syluestris* T. I. t. 29. f. 9-18.

172 *Phryganaea transparent maculata.*

173 *Phr. grandis* L. T. II. t. 13. f. 1.

174 *Phr. bimaculata* L. T. II. t. 15. f. 5.

175 *Phr. nigra* L. T. II. t. 15. f. 21.

Plures phryganearum larvas aliasque species
novas minores omittimus et monemus tantum, Cl.
Auctorem quoque hac occasione *Gordium* aquati-
cum LINN. T. II. t. 14. f. 13 depinxisse.

Addimus insecta, in altera parte tomi secundi
descripta.

176 *Ephemera vulgata* L. T. II. t. 16. f. 1.

177 *E. vespertina* L. T. II. t. 17. f. 11.

178 *E. diptera* L. T. II. t. 18. f. 5. Duas novas spe-
cies minores omittimus.

179 *Libellula grandis* L. T. II. t. 20. f. 6.

180 *L. forcipata* L. T. II. t. 21. f. 1.

181 *L. aenea* L. T. II. t. 19. f. 8.

182 *L. puella* L. T. II. t. 21. f. 14.

183 *Hemerobius chrysops* L. T. II. t. 22. f. 1. SCHAEFF.
t. 5. f. 7. 8.

184 *H. hirtus* L. T. II. t. 22. f. 4. 5.

185 *H. niger villosus* T. II. t. 22. f. 8.

186 *H. phalaenoides* L. T. II. t. 22. f. 12. 13.

187 *H. lutarius* L. T. II. t. 22. f. 14. 15.

188 *Perla cinerea* T. II. t. 23. f. 16. 17.

189 *Panorpa communis* L. T. II. t. 24. f. 3. 4.

190 *Raphidia ophiopsis* L. T. II. t. 25. f. 4. SCHAEFF.
elem. t. 107. icon. t. 95. f. 1. 2.

191 *Apis muraria* T. II. t. 30. f. 24.

192 *A. ichneumonea* L. T. II. t. 32. f. 13.

193 *Pro-apis nigra et rufa* T. II. t. 32. f. 6.

194 *Vespa vulgaris* L. T. II. t. 27. f. 1.

195 *V. media* T. II. t. 27. f. 2-4.

196 *V. crabro* L. T. II. t. 27. f. 9. 10.

- 197 *Apis nigra*, abdomine fasciis quatuor flavis, tribus primis interruptis L. Faun. T. II. t. 25. f. 10.
- 198 *Sphex cribraria* L. T. II. t. 28. f. 1. SCHAEFF. t. 177. f. 6. 7.
- 199 *Vespa aruensis* L.
- 200 *Sphex fusca* L.
- 201 *S. fabulosa* L. T. II. t. 28. f. 7. SCHAEFF. t. 83. f. 1.
- 202 *S. viatica* L. T. II. t. 28. f. 16.
- 203 *Chrysis ignita* L. T. II. t. 28. f. 17. 18.
- 204 *C. bidentata* L. T. II. t. 29. f. 3. 4.
- 205 *Ichneumon gallarum resinosarum pini* T. I. t. 36. f. 9.
- 206 *I. niger lateribus albicantibus* T. I. t. 29. f. 6.
- 207 *I. luteus* L. T. II. t. 29. f. 16. 17. SCHAEFF. t. 1. f. 10.
- 208 *I. globatus* L. T. II. t. 29. f. 13. 14.
- 209 *I. aphidum* L. T. II. t. 30. f. 17. 18.
- 210 *I. bedeguaris* L. T. II. t. 30. f. 21.
- 211 *I. puparum* L.
- 212 *I. laruarum* L. T. II. t. 31. f. 2.
- 213 *I. Eulophus* GEOFFR. T. II. t. 31. f. 4. 5*).
- 214 *Mutilla acarorum* L. T. II. t. 31. f. 22.
- 215 *Tenthredo lutea* L. T. II. t. 33. f. 16.
- 216 *T. femorata* L. T. II. t. 34. f. 1-14.
- 217 *T. amerinae* L. T. II. t. 33. f. 20.
- 218 *T. rufica* L. T. II. t. 34. f. 15.
- 219 *T. ovata* L. T. II. t. 35. f. 1. etc.
- 220 *T. pini* L. T. II. t. 36. f. 1. etc.
- 221 *T. salicis* L. T. II. t. 37. f. 12. 13.
- 222 *T. septentrionalis* T. II. t. 37. f. 24. seq.
- 223 *T. capreae* L. T. II. t. 38. f. 1. seq.
- 224 *T. cerasi* L. T. II. t. 38. f. 16. seq.
- 225 *T. nigra, femoribus flavis* LINN. faun. T. II. t. 39. f. 1 seq.

226 Ten-

*) Plures ichneumonum species omittimus.

- 116 *Tenthredo nitens* L. T. II. t. 38. f. 32.
 117 *T. ustulata* L. T. II. t. 39. f. 14 seq.
 118 *T. rosae* L. T. II. t. 39. f. 21 seq.
 119 *T. erythrocephala* L. T. II. t. 40. f. 19. 20.
 120 *T. betulae* L. T. II. t. 40. f. 21. 22.
 121 *T. sylvatica* L. T. II. t. 40. f. 23 *).
 122 *Formica rufa* L. T. II. t. 41. f. 1. 2 seq.
 123 *F. rufa pratensis*.
 124 *F. fusca* L. T. II. t. 42. f. 12.
 125 *F. nigra* L. T. II. t. 42. f. 16 seq.
 126 *F. flava* T. II. t. 42. f. 24.
 127 *F. rubra* L. T. II. t. 43. f. 1.
 128 *F. cespitum* L. T. II. t. 43. f. 15.

XIV.

Nouveaux mémoires de l'Academie Royale
 des Sciences et belles lettres. Année 1770,
 avec l'histoire pour la même année. à Berlin;
 chez Chrétien Frédéric Voss 1772. 4 maj.
 3 Alph. 2 pl. tab. aen. 3. Année 1771. ib.
 1773. 3 Alph. 12 pl. tab. aen. 5.

i. e.

Novi Commentarii Academiae Regiae Scientia-
 rum et litterarum elegantiorum Berolinensis.
 Anni 1770 et 1771.

Cum numerus voluminum commentariorum, a
 Regia Academia Berolinensi editorum, iam ita
 auctus sit, ut viginti quinque eorum prostant, no-
 vorum commentariorum nomine, sequentes, quos
 expectamus, tomi ideo venient, quo facilius ab
 emporibus, tanquam novum aliquod opus acquiri
 possint. Mutato vero titulo, ipsius quoque operis
 ratio aliquo modo mutata est, cum singulis volumi-
 nibus

*) Plures quoque aliae novae tenthredinum species
 hic describuntur.

nibus historia huius anni praefixa sit; ac elegantiores quoque characteres typographici maiori charta adhibeantur.

Cum autem iam anno huius seculi quinquagesimo secundo historia Academiae Regiae ad annum usque quinquagesimum in lucem prodierit ^{*)}, in ea, quae volumini, quod ad annum septuagesimum pertinet, praefixa est historia, tantum ab hoc tempore socii Academiae viui demortuique, quaestiones ab ea propositae, conuentus cet. enarrantur, indexque elogiorum, quae commentariis inserta sunt, additur. Quae vero ex obseruationibus, quarum epitome tantum traditur, propius ad nos pertinent, breuiter nunc indicasse sufficiat.

- Hist. 2. Historia mulae, quae pullum edidit, et quae 1770. in historia Academiae Regiae Parisinae quoque continetur ^{**)}, cum ea ad Berolinensem Academiam quoque transmissa fuerit, etiam hic vna cum responsione Academiae communicatur, in qua ea optat, vt in insulis Americae sub aequatore sitis, ex quarum vna haec obseruatio transcripta est, similia experimenta instituantur, quo pateat, vtrum mulae ab asino, an a mulo foecundae reddantur. Cl.
- p. 40. BATIGNE obseruatione confirmat, animalium oua, potu aquae stagnantis excepta in ventriculo humano excludi posse, obseruatione viri, qui plures le-
- p. 60. certas et salamandros vomitu reiecit. Cl. BILGUIS in commentario Academiae transmissio, cuius summa hic traditur, eleganter de tetano maxillae vulneratis accidente disseruit. Spasmus hic, quo inferior

^{*)} vid. *Histoire de l'Academie des Sciences et belles lettres depuis son origine jusqu' à présent, avec les pieces originales.* à Berlin 1752. 4.

^{**)} vid. supra p. 581.

inferior maxilla penitus clauditur, plures vulneratos tempore belli, ante decennium et quod excurrit anni, inprimis post pugnam Pragensem occisi. Leuiter quoque vulneratis nonnunquam accidit. In initio aegri dolorem non adeo violentum sentiunt: deinde labium superius sursum quasi recuruatur; inferior vero maxilla violenter versus superiorem trahitur, simulque doloris vehementia augetur. Eo vero cessante, spasmus tamen non cessat. Tandem accedunt sudor frigidus, delirium, diarrhoea colliquativa, et aeger moritur. In his, qui euadunt, spasmus sensim cessat, sudores foetidi, sed calidi erumpunt, et appetitus prius relictus, quam aeger cibum capere potest. Vulnus quoque, quod antea ichorem continebat, nunc pure bono repletur. Quod curam attinet, epispastica, vesicatoria, incisiones in buccas, quibus deinde oleum terebinthinae infundebatur, sectionem venae iugularis et arteriotomen in carotidis ramo, tandemque clysmata nutrientia, quibus volatilia remedia adiciebantur, Cl. Auctor adhibuit.

Ex commentariis ipsis, hoc anno publicatis, propius ad nos spectant.

Cel. MARGGRAFF *relatio de testudine aqua. p. I.*
rum dulcium nostrarum regionum seu T. orbiculari. Eiusmodi animalia Cl. Auctor per plures annos aluit, incrementumque eorum, coitum cet. aliaque sedulo obseruauit. Mares feminis minores sunt. Pisces necant et eorum carne vescuntur, vesicam tamen aeream et spinas relinquunt. Morsuram testudinum venenatam esse Cl. Auctor putat. Si enim piscis a testudine vel leuiter tantum in abdomine vulneratus est; paullo post tamen moritur. Moneamus tamen, testudines non dentes habere vel tela, neque

neque nos in nostris disquisitionibus receptaculum aliquod veneni reperire potuisse. Cum vero Si-
nensis aliqua species etiam venenata sit, vltiora
experimenta instituenda esse videntur. Tardissi-
mum testudinum incrementum esse, cum quatuor
annorum spatio testudo, quam Auctor Cl. alebat,
vix viciae vnus pondus acquisiuerat.

p. 8. Cl. GLEDITSCH *relatio de terra Debrezini*
ad suppleendam historiam naturalem alcali mineralis
natiui. Observationes, quae hic recensentur, a Cl.
KAGEL institutae fuerunt. Debrezini in Hungaria
sapo paratur optimus, qui nunquam foetorem ac-
quirat aut deliquescit, sed semper ficeus manet. Ad
praeparationem vero eius adhibetur terra aliqua sa-
lina, quae griseum colorem et saporem lixiosum
habet, quae in vicinia vrbs Debrezin reperitur.
Sicca tempestate sal in ea efflorescit, similisque in
ea, chemice examinata, detegitur, qui omnes pro-
prietates salis alcali mineralis habet, licet etiam
aliae partes heterogeneae ei admixtae sint.

p. 19. Cel. MECKEL *Dissertatio anatomico-physiolo-*
gica de praeparatione liquorum secretorum in corpore
humano per resorptionem, et vario egregioque usu,
qui inde resultat. Egregiae huius dissertationis
summam hic omittimus. Ea enim iam anno huius
seculi septuagesimo secundo Latino sermone con-
scripta prodit et a nobis alio loco indicata est *).

p. 58. Cl. LAMBERT *de atramento et papyro.* Varias
mutationes describit, quae litteris, atramento scri-

*) I. F. MECKEL *noua experimenta et observationes de*
finibus venarum ac vasorum lymphaticorum in ductus
viscerae excretoria corporis humani eiusdemque stru-
cturae vilitate. Berol. 1772 8. v. comment. nostri
Vol. XVIII. p. 685 seq.

pis et papyro aqua inadefactis accidunt, horum-
que phaenomenorum causam disquirens rationem
bonum atramentum praeparandi copiose describit.

Observationes circa gymnotum electricum LINN. p. 68.

Auctore Cl. SCHILLING. Notum est piscem
hunc, qui non modo in Surinamo aliisque Ameri-
cae meridionalis prouinciis in ostiis fluuiorum; sed
teste Cl. ADANSON, etiam in Africa reperitur,
qualitatem *Torpedinis trementis* fere ostendere *).
Iam vero Cl. SCHILLING, experimentis Surinami
institutis, declarat: piscem hunc magnete in aqua
attrahi et ei adhaerere, vimque electricam plane
mittere; quam tamen, si limatura ferri aquae
immittitur, in qua asseruatur, sensim iterum recu-
perat. Si digito tangitur, cutem contrahit et to-
tum corpus flectit. Acus magnetica, si ei admoue-
tur, versus omnes plagas se inordinato motu con-
vertit. Aethiopem vidit Cl. SCHILLING, qui,
sine vlla noxa, nec vlla percussione accepta, manu
hunc piscem tractare posset; in lepram tamen tan-
dem incidit.

Observationes meteorologicae Berolini 1770 f. p. 75.
Auctore Cl. BE'GVELIN.

Ex historia anni 1771 notamus, Cl. MANG-HIST.
GRAFF et ROSE metallum aliquod ex bismutho, 1771.
zinco et plumbo composuisse, quod aquae fer. p. 10.
venti iniectum in ea deliquescat.

Vmbra Coloniensis ex observationibus Ill. p. 10.
MÜBSCH vegetabilis prosapiae est, et ex ligno fos-
sili putrefacto vel fatisciente orta est.

Commen-

*) vid. *Act. Helvet.* T. IV. p. 27 tab. 3. v. comment. nostr.
Vol. XI. p. 314 et *Acta Harlemensia* T. II. p. 372. com-
ment. Vol. VIII. p. 396.

- Mém. Commentario primo Cl. MARGGRAFF pigmentum aliquod coeruleum describit, quod antea olim habebatur, et pictoribus egregie inferuit. Componitur illud ex rubia tinctorum et alumine.
- p. 1.
- p. 8. Cl. BE'GVELIN de ratione illusionis alicuius opticae, qua obiecta nigra nonnunquam rubra apparent.
- p. 19. Cl. GLEDITSCH commentarius de historia naturali muscorum. Varietate muscorum, quoad tempus, per quod vegetant, indicata, atque ea natura, qua ficcati, si humectentur, iterum reuiuiscant, nec non diuersis locis expositis, in quibus vel laetius, vel tardius crescant; muscorum vtilitatem in turfa sensim efficienda, plantisque defendendis, viumque eorum in inuoluendis et transmittendis seminibus exponit. Postea experimenta, quae circa variorum plantarum in muscis vegetationem instituit, enarrat. Denique cautelas Cl. Auctor addit, quas cum experimenta Lipsiae primum facta Berolini repeteret hortumque muscosum exstrueret, in serendis, transplantandis et colendis diuersis plantis attendendas esse expertus est.
- p. 60. Cl. LAMBERT de nonnullis obseruationibus ad illustrandam meteorologiam instituendis.
- p. 74. Obseruationes meteorologicae Berolini a. 1771 factae a Cl. BE'GVELIN.
- p. 100. Obseruationes physicae et mineralogicae de montibus Silesiae, Auctore Cl. GERHARD. Sudetorum montes non solum, sed omnem Silesiae oryctologiam breuiter ratione mineralium, ibidem repertiundarum, describit, fodinasque aliaque loca indicat, in quibus varia metallorum, lapidum terrarumque genera reperiuntur.

XV.

Traité des maladies des femmes en couche, avec la méthode de les guérir; fait par ordre du Ministère par Mr. RAULIN, Doct. en Médecine, Conseiller - Médecin ordinaire du Roi, Censeur Royal, de la Société Roy. de Londres, des Academies des belles-Lettres, Sciences et Arts de Bordeaux, de Rouen, et de celle des Arcades de Rome. à Paris, chez Vincent 1771. 12. pagg. 342. f. prae. et ind.

i. e.

Tractatus de morbis puerperarum et methodo iis medendi, editus a Cl. RAULIN.

Grauitate morborum partim, qui inimici sunt puerperis, multaue incommoda adferunt iis, cum vel nondum satis sunt noti, nec causae eorum sufficienter detectae, vel methodus iis medendi, principiis artis hucusque non recte accommodatus sit; partim iussu superiorum, qui comoda reipublicae curant, excitatus est Cl. RAULIN, vir, qui iam aliis horum genere erudite editis libellis inclaruit, vt morbos puerperarum accuratius consideraret et praesenti libello, cuius contenta cum Lectoribus communicaturi sumus, publici iuris faceret.

Diuisa est haec tractatio in quatuor sectiones, vnaquaeque sectio in plura capita, quae iterum in diuersas subdiuisiones distributa sunt. Sectiones continent tractationes generales, quarum primaria momenta singulatim proponuntur in capitibus; in subdiuisionibus indicantur differentiae morborum, symptomata, causae et medendi rationes diuersae.

p. 1.

Sectione prima agitur de regimine maxime con-
venienti puerperis. Inter ea, quae necessario at-
tendenda sunt statim post partum, monet, reiicien-
dam esse consuetudinem, partes genitales externas lin-
teo obtegendi; cum in feminis debilioribus saepe
spasmi et convulsiones nimia compressione excu-
ntur. Sic quoque nocet fascia, ventri puerperae
circumdata, quoniam lochia, quae effluere debent,
saepe retinentur, inflammationes efficiuntur, alia-
que incommoda. Ceterum munditiam et quie-
tem suadet, iis maxime necessarias. Quatuor pri-
mos dies post partum et vsque dum febris lactea
disparuerit, alimentorum solidorum et nutrientium
reiicit usum; potus sit tenuis, demulcens, et, si vini
potui sunt aduetae feminae, vinum album iis cum
magna copia aquae suadet. Aluus sit libera, ad
quod efficiendum clysmata commendat: purgantia
statim post febrem lacteam maximi usus esse con-
tendit, quoniam sic morbis saepe grauib; oc-
curritur.

p. 9.

Quod ad morbos in genere attinet puerperis
obnoxios, quique mortem subitam saepe conci-
liant, causas eorum generales ponit Cl. Auctor in
temeraria opera manuum abhibita ab obstetricibus,
quae, interdum credentes, dilatandum esse orifi-
cium vteri, ad faciliorem reddendum partum, ru-
pturam, irritationem, contusiones, inflammatio-
nes, suppressionem lochiorum periculosam, et gan-
graenam vteri efficiunt; vel placentae extractionem
violenta ratione suscipiunt: vnde multum sangui-
nis perditur, et alia accedunt periculosa saepissimo
damna. Refert porro ad causas generales dietam
minus bonam, regimen peruersum, pathemata ani-
mi, inordinatum, vel nimium, vel diminutum vel
suppressum lochiorum effluxum, lactisque reten-
tionem in vasis et viis eius.

Progredi-

Progreditur Cl. Auctor in sectione secunda ad p. 15.
 morbos, qui pendent a partu; et considerat quidem
 capite primo contusiones vteri et partium annexa-
 rum: quarum signa sunt intumescencia dolorifica,
 tensio, dolor pungens, etc. In cura eiusmodi laesio-
 num commendat diaetam aptam, quietem, fomen-
 tationes et iniectiones in vaginam et vterum ex de-
 cocto lactis atque herbarum emollientium. Si peri-
 naeum disrumpitur, aegrotam inponi tergo, vulnus
 mundum reddi vino rubro paululum calido, et
 crura proxime sibi apposita teneri iubet; id quod
 sufficit, si pars tantum perinaei disrupta fuerit. Si
 vero ruptura vsque ad anum tendit, praeter iam
 enarrata, ligaturam siccam et fascias comprimentes
 addet, ita applicandas, ne tegant orificium vaginae
 externum, nec anum; easque non abigendas esse di-
 cit, vsque dum vulnus coaluerit. Cum interdum fiat,
 ut, si vel ligamentum, quod neclit os coccygis cum
 osse sacro, rumpitur in partu, vel si haec duo ossa
 a se inuicem separantur, coccyx inuertatur; id
 quod se prodit dolore acerbissimo in eo loco, inprimis
 si aegrotae dorso incumbunt: monet, redigendum
 esse os coccygis in situm suum, dum introducat chi-
 rurgus duos digitos in orificium ani, vsque ad basin
 ossis, alteramque manum applicet faciei externae,
 ducat basin extus digitis, quos introduxit in anum,
 et apicem ossis versus vaginam altera manu, quae
 imposita est faciei exteriori: applicandas deinde
 esse fascias comprimentes, et aegram monendam,
 ne excernat faeces, nisi immisso clysmate, vsque
 ad perfectam sanationem.

Herniae, quae in puerperio saepe oriuntur, sunt p. 33
 umbilicales, ventrales, et bubonocoele, quarum re-
 positionem et fascias, unicuique speciei adaptatas,
 describit Noster.

Causae, quae efficiunt, ut multum sanguinis
 perdant puerperae post partum, quaerendae sunt,

vel in vi illata vtero, vel in placenta adhaerente, vel parte eius et grumoso sanguine in vtero reman- so; suadet, externe adhiberi frigidam aquam, inie- ctiones ex decocto herbarum adstringentium, nec non excrementa porcorum frigida et imbuta aceto vini: praeterea non inutilem esse putat usum internum adstringentium, inprimis aquae NABE-
LII, quorum guttas quinquaginta exhibet in men- sura decocti radice consolidae maioris. Purgatio- nes alui, si fluxus sanguinis nimius est, dissuadet, si nec plane cessat, remittit tamen, eas com- mendat.

p. 66.

Inflammationes vteri, semper fere periculosae, curandae sunt ex sententia Auctoris Cl. per dietam accuratam, venaessectionem in brachio, statim sub initium suscipiendam, per clysmata ex lacte et semine lini, aliarumque herbarum emollientium; perinie- ctiones in vaginam emollientes, per cataplasmata emollientia, regioni hypogastricae et pubis appli- cata; interne simul adhibitis emulsionibus. Diminuta vi inflammationis, leniora laxantia, per intervalla danda, adhibenda esse, monet. Sic interdum in- flammatio dissipatur resolutione, si non, degenerat in abscessum, gangraenam, aut carcinoma: si absces- sus formatur, maturatio eius et suppuratio pro- mouenda est medicamentis emollientibus, aptis si- mul interne adhibitis remediis; quibus clysmata emollientia, vel lenissima laxantia pro aluo libera feruanda addenda sunt. Si vlcus vteri in carcinoma mutatur, omnis spes curationis evanescit. Gan- graenae imminenti occurrendum est saturato deco- cto chinae, cuius sex vnciae aegrotae, quarta qua- vis hora exhibendae sunt; nec non ptisana, ex herba scolopendrii parata, cuius mensurae vii ad- duntur quadraginta guttae liquoris anodynii H. MANNI, vel spiritus vitrioli.

Morbus

Morbos puerperarum, qui proueniunt ab inor-
 dinato fluxu lochiorum, iam considerat Cl. Auctor
 sectione tertia. Fluunt nempe vel nimium, vel
 diminuuntur, vel plane supprimuntur; id quod di-
 versa eaque grauia saepe produxit incommoda. Si
 nimia sunt, praeter alia infusum laxans ex tama-
 rindis, polypodio, scolopendrio, cichorio syluestri
 et rhabarbaro cum aqua communi paratum; si his
 non cessant, aliud ex plantis adstringentibus et vul-
 nerariis commendat: si diminuta vel plane sup-
 pressa sunt, venae sectionem, infusa plantarum emol-
 lientium, antispasmodica, clysmata emollientia, fo-
 mentationes aut embrocationes abdomini applica-
 tas. Vsum salis de duobus, quem commendant ob-
 stetrices interdum, cum nimium irriter, plane reiici-
 cit, et medicamenta, quae effectibus, ab hoc sale aliis-
 que emmenagogis productis, medentur, proponit.

Puerperae interdum vomitu vexantur, vel im-
 mediate post partum, vel paullo post: cuius sex di-
 versas species considerat Noster: reiiciunt vomitu
 vel alimenta, paullo ante sumta, sine sensu ingrato,
 vel cum eo; aut materiam griseam, nigrescentem,
 foetidam, aut humores biliosos, acres, irritantes;
 vomunt denique sanguinem fluidum, vel grumo-
 sum interdum, aut humorem sanguineo serosum.
 Causae primi generis quaerendae sunt in organis
 digestionis laesis; secundi in irritabilitate eorum;
 tertii in scybalis et indigestis, longe retentis, du-
 rante grauiditate, in canali intestinorum; quarti in
 obstructione inflammatoria membranarum intesti-
 norum; quinti in vase rupto hepatis, lienis inte-
 stinorum tenuium, aut ventriculi; sexti, in sup-
 pressionem humorum perspirabilium viscerum, he-
 patis etc. quos etiam lochia appellat Cl. Auctor.
 Quod curationem attinet primae speciei vomitus,
 roborantia et stomachica commendat; in altera,
 emollien-

emollientia magni usus esse ait, venaesecionem moderatam respectu ad aegros habito, et opium parca in dosi; in tertia specie libertas alui clysmatibus et laxantibus lenioribus restituenda est; quarta species periculosissima est, cum obstructio inflammatoria facile in inflammationem ipsam et haec in gangraenam abeat, nisi iis praecaveatur: vomitus enim desinit, functiones omnes videntur esse restituae in priorem statum et vno impetu mors ferit aegros; inde medicus facile, nisi bene attendat, fallitur. Serum lactis pro potu ordinario adhibendum est, venaeseciones saepe reiterandae, fomentationes et inunctiones emollientes externe applicandae et clysmata emollientia; si nunc symptomata quodammodo cessant, aqua cassiae, magna in dosi per omnes quatuor aut quinque horas data, magni usus est; denique in statu conualescentiae manna adhibenda. Si vas sanguiferum ruptum est, diaetae bene ordinatae adiicienda sunt venaesecio, frictions siccae extremitatum inferiorum, balnea ex aqua tepida; si vero haec non sufficiunt, aqua frigida madefacta lintea applicanda sunt manibus, scapulis et dorso; interne sumenda infusa vel succi plantarum adstringentium; in sexta specie prioribus addenda sunt iniectiones ex plantarum emollientium decoctis pro derivatione humorum efficienda.

P. 144. Praeter hos morbos puerperae etiam saepe obnoxiae sunt aliis, diarrhoeae, ictero e. g. in quibus tractandis tamen cum nil noui hic deprehendamus, Lectores ad lectionem libelli ipsius amandamus; adiiicimus hoc, quod putet CL. RAVELIN optimum remedium ictero medendi, esse grauiditatem, in cuius primis mensibus morbus hic dissipetur, si ortus sit tempore puerperii praecedentis. Lochia inordinate fluentia quoque, vel regimen peruersum, tussim producunt saepe in puerperis; labo-

rant

rant praeterea saepe angina, pleuritide, peripneumonia; quae omnia accurate pertractantur ab Auctore.

Febres vterinae, quae puerperas post partum P. 219. iouadunt, signa putridarum plerumque habent: distinguuntur in humorales et nervosas. Prioris generis febres cacochymiam, vt causam, agnoscunt, iam ante, quam febris apparuerit, in humoribus natam; alterius generis causa est irritatio phlogistica, quae nervosum genus tangit, secretiones inordinatas efficit, nec non lochiorum fluxum turbat. Symptomata febrium vterinarum humoralium sunt: pulsus parvus et frequens, plerumque mollis quodammodo; paroxysmus febris quotidie incipit sudore leui habituali, qui maior fit, si febris remittit; exanthemata malae indolis erumpunt saepe in cute: lochia non sunt suppressa; sed parca in quantitate fluunt, coloris pallidi, foetidi odoris et mucosa: vrina albida pallida est, foetetque: faeces griseae, nec consistentiam habentes, quae saepissime mutantur in diarrhoeas colliquatuias. Symptomata febrium vterinarum nervosarum sunt sequentia: sunt febres continuae violentae, coniunctae cum anxietatibus intestinorum et viscerum: lochia sub initium morbi statim diminuuntur et supprimuntur: calor magnus, pulsus magnus, durus, frequens et saepe irregularis: maculae purpurae similes erumpunt, et abdominalibus spasmis semper vexantur aegrae: dolor in regione hypogastrica, vsque ad vaginam sese extendens, lingua flauescens et mucosa obfusa, vrina cruda, deiectiones foetidae: mesenterium, ventriculus et pectus inprimis violente afficiuntur, id quod indicant nausea, vomitus, cardialgia, etc. Curationem febrium harum, principis artis communibus accommodatam, silentio praeterimus. Addita est huic sectioni tractatio de
X x 4 purpura

purpura puerperarum, eius diuisione, symptomatibus et medendi methodo, nec non alia de oedemate pedum, interdum in puerperis obseruato.

p. 275. In sectione quarta demum agit Cl. Auctor de morbis puerperarum, qui proueniunt a lacte in suis vasis retento aut regresso: vnde oriuntur dolores pungentes abscessus lactei, inflammationesque; si in sanguinem regreditur, vel in vasa lymphatica, humores hos corrumpit, efficit febres malignas putridas, metastases in viscera, apoplexiam, paralyfin aliaque mala chronica: quae singula late tractantur in quibusdam capitibus; praemissa consideratione febris lacteae in genere.

Denique abscessum lacteum proprie sic dictum, omnia loca corporis, in quibus oriri potest, eius symptomata, causas et medendi methodam accurate et secundum principia artis proponit.

XVI.

La Nymphomanie, ou Traité de la fureur utérine. Dans lequel on explique avec autant de clarté que de méthode, les commencemens et les progrès de cette cruelle maladie, dont on développe les différentes causes. Ensuite on propose les moyens de conduire dans les divers Périodes, et les spécifiques les plus éprouvés pour la curation. Par M.D. T. DE BIENVILLE, Docteur en Médecine. A Amsterdam, chez Marc. Michel Rey, MDCCLXXI. 12 maj. pagg. 168. praefatio pagg. 20 *).

*) Teutonica versio prodiit Amstelædami et Lipsiae 1772. 8.

Nymphomania, seu tractatus de furore uterino,
in quo perspicue et methodice initia, pro-
gressus, diuersae causae diri huius morbi ex-
plicantur, modi eum in variis eiusdem pe-
riodis tractandi, et probatissima specifica ad
eum curandum proponuntur. Auctore Cl. DE
BIENVILLE, M. D.

Attentione singulari non indignum librum indi-
camus, in quo morbi, adeo saepe occultati, et
adeo tristes effectus exserentis, vberior historia tra-
ditur. Quamquam enim Lectores nostros id a no-
bis non postulaturos speramus, vt anatomicam par-
tium genitalium in feminis descriptionem repeta-
mus, quippe minus exactam, et minus ipsi natu-
rae respondentem; aut vt in distinguendis variis
gradibus mali istius, quos Noster assumit, operam
nostram ponamus; aut denique hypotheses, qui-
bus aetiologiam eiusdem superstruxit, pro verissi-
mis principiis venditemus: non tamen possumus
non laudare studium, in medelam tetri adeo morbi
collocatum, qui sequiori sexui tot mala parit, quot
vniquam ab onanismo in potiore redundarunt;
consilium porro a Nostro captum, vt simili, quo
Cl. TISSOT in hoc morbo egit, modo foeditatem
masturbationis, quam teterrimam violentissimam-
que nymphomaniae causam declarat, et funestos
eius effectus viuidissima imagine depingeret, quo
vel hac turpitudine ante oculos posita mentes te-
neras ab hoc vitio deterreret: quandoquidem non
negamus, perlecto libro, iudicium insignis cuius-
dam et in republica litteraria celebratissimi viri in
mentem nobis venisse, quod de Cl. HUNDERT-
MARKII nostri libello de ozaena venerea tulerat:
ipsum rem putidissimam nitidissime descripsisse. Sed

age, pauca quaedam ex libro ipso excitemus, quod num recte iudicauerimus. Lectores ipsi videant.

p. 9.

Si vel ob vitium ovariorum ipsorum, vel ob impuritatem humorum in vniuersum, ouula ante maturitatem ex ouariis secedant, siue hoc post impraegnationem, siue menstruationis tempore fiat, inde vteri interna superficies irritatur, et haemorrhagia vteri, dolores colici acutissimi, et quod pessimum est, vlcera vteri sequuntur. Sin e contrario ob visceris cuiusdam obstructionem, vel ob conformationis vitium, vel quacumque alia de causa sanguis non potest praebere succum, ad irroranda haec ouula destinatum, vel sterilitas incurabilis, vel icterus et leucophlegmatia succedunt: quibus morbis, et fluori albo inde pendenti, vt protinus occurratur, in appendice solutio, extracti saturni in aqua,

p. 164.

addito spiritu vini camphorato, in vterum aliquoties de die iniicienda, et internus vsus electuarii stomachici suadetur, quandoquidem fluor albus plerumque a deprauatione ventriculi proficisci solet.

p. 21.

Descriptionem nymphomaniae caussarumque eius transire cogimur, id tantum monentes Auctorem nostrum morbum hunc, iisdem quippe praesentibus caussis moralibus, licet physicae, ex conditione climatis pendentes, non adessent, in frigidissimis regionibus ipsum vidisse, adeoque mirari, ex veteribus solum SORANVM eiusdem meminisse, MYRRHVSVM vero ACZONARAM admodum obscure de eo loquutos esse.

p. 29.

In ipso morbo duo symptomata se fiunt, quorum singulum morbum diuersum constituit: in principio enim delirium melancholicum adest, cuius causa in vtero haeret: hoc vero in veram maniam transit,

transit, cuius caussa turbatio cerebri dicenda est. Ex his variae periodi morbi huius constituuntur, prima nempe solius concupiscentiae venereae per se; secunda, cum eidem melancholia, et tertia, cum mania se adiungit: siue, quod idem est, morbus in initio, morbus confirmatus, et desperatus. Varias p. 41. autem, easque interdum subtiliores, subdiuisiones hic adducere non possumus: facilem etiam ex vno morbi gradu in alterum transitum esse, illico patet. Alienationem autem mentis, subinde incrementem et celeri progressu ad maniam usque pergentem, diuersae positioni fibrarum encephali Noster adscribit, quae consonantiam et dissonantiam a naturali earum agendi modo diuersam producat, tonumque adeo mutet, vt quae fibrae antea concordēs fuerint, nunc discrepent, et vice versa. Porro monet, delirium maniacum non semper vniuersale esse, sed interdum a caussa partiali (ab idea fixa, vt in aliis huius generis morbis) excitari, et saepe iam delirio melancholico intermisceri: quare differentiam ponit inter hanc, quam maniam deuteropathicam, et inter vniuersalem et ferociorem, quam protopathicam nominat. Symptomata, morbo vel vniuersim communia, vel cuius eiusdem periodo propria, fusius repetere non possumus: complura eorum non, nisi post mortem sub disquisitione anatomica sese produnt.

Diagnosin morbi in prima eius periodo difficilem p. 56. reddunt taciturnitas et pudor aegrotarum ipsarum, et ambiguitas signorum, quae fere eadem esse possunt, quae venerei morbi: in secunda vero, et multo magis in tertia periodo diagnosi facilior est. p. 62. Prognosis semper quidem dubia esse debet: in principio tamen morbi, pro variis eiusdem gradibus, imo etiam in principio secundae periodi, quum delirium

lirium melancholicum non, nisi per intervalla de-
mun accedit, curationis spes aliqua superest: mi-
nor e contrario affulget in eodem delirio iam con-
firmato, et prorsus nulla in periodo tertia, faculta-
tibus animi penitus corruptis, et partibus ipsis
generationis, abscessibus, vlceribus, carcinomatibus
cet. destructis; in quò ergo miserrimo statu non,
nisi palliativae curae locus relinquitur. Ampli

- p. 66. enarratio furoris vterini in femina melancholica, qui
p. 79. immoderato fluxu menstruo cessit. Similem effe-
ctum vidit Noster a prorumpentibus haemorrhoi-
dibus. Fluor albus benignus saepe etiam morbum
hunc profligat: citius hoc fit per graviditatem, sed
facilior tunc etiam est recidiua: saepe etiam ma-
trimonium solum morbum hunc tollit.

- p. 81. Curatio ipsa in prima periodo postulat, vt im-
petus sanguinis infringatur, ille ipse demulceatur,
superficies interna vteri et vaginae humectetur et
relaxetur, et denique aegra ab ideis obscenis remo-
veatur. Inde sanguinis missio non sine discrimine
vsurpanda est, et purgantibus, demulcentibus, tem-
perantibus, emollientibus externe aequae, ac interne
vtendum, servata simul strictiore diaeta: acceden-
tibus simul affectionibus vaporosis, quarto quovis
die vesperi specificum sumendum commendat No-

- p. 156. ster, quod paratur ex vncia vna cinerum clauellato-
rum, per 24 horas in vnciis octo aquae infusa, qui-
bus, quanta fieri potest celeritate, colatis addi de-
bent vnciae duae olei nucum recens expressi: quod
remedium numquam effectu optato caruisse, et
saepe vna vice sumtum suffecisse testatur. Con-
silia saluberrima de dirigendis affectibus animi.
Omnium autem maxime parentes attendere iuben-
tur ad masturbationem, clandestinam adeo, et ta-
men frequentissimam horum malorum causam.

Comparatio methodi medendi, ab aliis propositae, p. 88.
 cum ea, qua Noster utitur, et limites venaesectio-
 nis et purgantium, quum morbus iam altiores ra-
 dices egit. Multum hic laudis tribuit Noster sic
 dictae quintae essentiae vegetabilis, quae ex foliis
 absinthii minoris, caryophyllis, saccharo cando, p. 156.
 ambra, aloe, mastiche, gummi tragacanthae, cum
 spiritu vini rectificato digestis, componitur: reli-
 qua auxilia interna et externa sunt ex classe refri-
 gerantium, demulcentium et emollientium, quor-
 um spectant lotiones, semicupia, epithemata, qui-
 bus tamen aliquot grana sacchari saturni admiscet;
 interpositis interdum apozematibus purgantibus.

Secunda periodus eadem remedia, de quibus p. 98.
 iam exposuimus, postulat; sed, loco semicupiorum
 tepidorum, balnea frigida, et maiorem paullo eu-
 ciantium usum; saepe tamen vel haec, et multo
 magis tertia periodus omnem medelam respuit.
 In uno tamen casu, ubi aegra vere maniaca erat,
 Noster felicem successum curationis, per plures
 menses protractae, expertus est: scire autem refert,
 ipsum aegram hanc ex conventu monialium, quae
 illam sordidi lucri causa exceperant et admodum
 duro modo tractauerant, exemisse et in suam
 ipsius domum secum deportasse, quo melius eius-
 dem curam gerere posset; ipsam nec verberibus
 tractabat, nec vinculis ligabat, sed tantummodo fa-
 scis toto corpore obuolutam confinebat, et fre-
 quenti sanguinis missione, temperantibus et refri-
 gerantibus, balneis, iniectionibus in vaginam et
 uterum, quibus itidem saturnina admiscebat, epi-
 thematibus similis indolis, et praecipue strictissimo
 regimine aegram denique sanitati pristinae resti-
 tuebat.

Inprimis

²²
p. 161. Inprimis hic praedicat vsum remedii cuiusdam, cuius etiam formulam communicat, ex amalgamate mercurii resuscitati et auri, quod cum spiritu vi- trioli primo per 24 horas sub cineribus calidis, post- modum per octiduum in loco frigido digeritur, de- inde quinquies ex alembico destillatur, et vltima vice relictā materia super igne carbonum calcina- tur; cuius pulueris, quod *aurum vitae* vocat, dosi a tribus ad sex grana praescribit. Nonnunquam ta- men etiam opiatīs opus fuit.

²⁰
p. 123. Tandem consilia quaedam exhibentur parenti- bus et feminis, quibus educatio iuventutis credi so- let, in eiusmodi casibus desperatis seruanda, et priores inprimis monentur, ne filias suas in erga- stula, prius ablegent, quam omnia remedia inal- sum adhibita esse viderint.

p. 125. Sequuntur obseruationes quaedam de imagina- tionis relatione ad nymphomaniam, itidem exem- plis illustratae, quibus docetur, quantum in mor- bis phantasiae laesae momentum positum sit in ima- ginatione, et quantum medentes eo respicere de-

p. 155. beant. In fine formulae remediorum adduntur, ubi ex abrupto grauissime. Noster in vsum mercurii sublimati, a SWIETENIO introductum, inuehitur.

XVII.

ERNESTI GOTTLÖB BOSE programma in- augurale sistens historiam cordis villosi. Li- psiae, ex officina Langenhemiana, 1771. 4 pagg. 16.

Elegans hic species glabrae atque leuigatae cor- dis pericardiique superficiei; horrida et villo- sa excrementia defoedatae, a Cl. Auctore communi- catur. Contigerat nimirum, vt puella decem et nouem

noem annorum, praeter rhachitidem et infantiles morbos, nullis grauibz confictata morbofis affectibus, ab equis, ex terrore in fugam actis, in praementum prostraps capitis illideret sinistro lateri, et omni sensu priuata in osodochio traderetur. Post horam ad se rediens, de dolore capitis, anxietate et respirationis difficultate doloreque in otano sine externa laesione conquesta est, et ex sinistra aure sanguis effluere coepit, qui, quasi in pus tandem conuersus est. Licet cephalalgia adhuc continuaret, interea tamen conualescens in eo prout abitu e nosodochio pararet. Animo autem leuiter commota subito febricitare coepit, catarrhalis affectus in modum, oedemate manuum et pedum coniuncto. Sed lenabatur morbus sudoribus et urinae copioso sedimento. Tandem uero nullam molestiam sentiens, sumta coena de anxietate singulari et spirandi difficultate conquerebatur et extremis frigentibus circa mediam noctem placide, quasi somno oppressa, expirabat.

Inter multa haec praemonstra, praeter alia, notandum est, quod ossa capitis erant integra. p. 5.

Secio haec docebat, ossa capitis erant integra. p. 5. ex aure sinistra quid effluebat. Dura mater sana; piaae uero matris tanta inueniebatur tenacitas, ut alibi uisa, ut a gyris cerebri penie sine substantiae corticis laesione, cum uasis a sanguine ubiqueurgentibus separaretur. Cerebrum nihil praeter naturam habebat, quam tres propemodum yncias aquae in sinistro uentriculo et pauxillum in dextro. Cerebellum pariter bene erat comparatum. Atque cum fons effluentis per aures sanguinis non posset detegi: putat Noffer, illum ex uase minimo rupto, turgabant enim omnia interna, profluxisse.

Praeter accretos pleurae pulmones praeterea. p. 6. quo sanos, inconsumta cordis, in admodum denso et crasso pericardio contenti, magnitudo in pectore occurre-

occurreret, cuius cauitas paucillum feri limpidi,
nec gelatinosi continebat. Dissecto vero pericardio,
aliquot unciae spissiusculi gelatinosi feri pre-
manabant; non tamen, hac aqua euacuata, penitus
collabebatur pericardium. Interior enim eius su-
perficie, nec non exterior cordis horrida atque
villosa conspiciebantur, ab excrecentibus nimium
filis, ex cinereo albicantibus, variae crassitudinis et
titudinis, quae aegro soluebantur, ita, ut inter in-
tricatas aere cordis fibras penetrassent. Cor
praeter dicta, nil notatum dignum offerebat, nisi
tamen magna, quatenus pericardio adhaerens
in externa facie aspera similiter, subtilioribus filis
villosa, spectabantur. Hepar et lien insolita tur-
gebant magnitudine, ventriculus contractione, bi-
lis paucus, viscidulus et parum tinctus observabatur,
intestina tenuia passim angusta erant, et colon ab
initio ad finem in recto adeo constructum, ut in cras-
sae tunicae vix minimum admitterent digiti.

p. 7.

Inter multa haec phaenomena, nec adeo infre-
quentia, in primis hic magnificus et solutus villo-
sum cordis statum considerat. Ob motum cordis
perpetuum, hunc statum non in impetuosa et fi-
bitanea, sed in lenta accedente causa originem
mali quaerendam esse arbitratur. Id quod prae-
terea ex connectentis materiae diuersitate magis elu-
cet, cuius exempla varia ex MORGAGNIO, ME-
CELLIO, HAENIO, SENACO aliisque hic colli-
guntur.

p. 8.

Verfatur hic Cl. Auctor in vera origine pere-
grinae illius necentis massae definienda, quam alii
glandulis fidei pericardii, VERHEYENIVS thymo,
adscripterunt et diuersimode de hac re disputarunt.
His praemissis a Nostro, experientia confirmatur,
humores

humores praeter naturam in locum coaceruatos, uti in hydropicis clarum est, nunquam simplices et homogeneos, sed diuersae mixtionis colligi. Atque ita in pericardio dum resorbentur tenues aquosiores moleculae, crassiores et gelatinosae supersunt, aut ob molem et intimam mixtionem denegatam subsidunt et adhaerent, aliisque nouis particulis accedentibus, fila, villos, membranulas, ligamentula cet. qualia supra a Nostro exempla sunt collecta, efformant.

Signa huius morbi quam maxime latent. Cl. p. 9. SAUVAGES refert hunc morbum ad *αἰφύγιας* genus cum pulsus defectu: an recte? iudicent, qui pulsus non deesse animaduenerunt. In hoc exemplo, morbo superato, pulsus tangebatur aequalis et fortis. Pariter nihil hic facit anxietas et asthma, multis moribundis communia. Difficilis itaque huius morbi diagnosi et signorum propemodum plenus defectus pendent hic et a caussa proxima, quae cordis negotium non adeo turbat, et a pulmonibus illaesis, qui in MORGAGNI exemplis patiebantur. Quapropter et haec aegra cubare poterat vtrinque, nec respirationis, nec alia incommoda sentiebat.

XVIII.

Nachricht von dem jetzt herrschenden Fleck- und Frieselfieber von D. WILHELM HEINRICH SEBASTIAN BVCHOLZ, ordentlichen Arzte zu Weimar, der Römisch kayserlichen Academie der Naturforscher, der königlich Preussischen Gesellschaft zum Nutzen der Wissenschaften zu Franckfurth an der Oder, und der Churbayerischen Academie der Wissenschaften zu München Mitgliede.
Tom. XIX. P. IV. Yy Weimar

Weimar bey Carl Ludolf Hofmann. 1772.
Seit. 88.

i. e.

Relatio de iam grassante febre petechiali et
miliari. Auctore GVIL. HENR. SEBASTIAN
BVCHOLZ.

Cum negotiorum multitudo Nostro non sit la-
gita, vt omnes obseruationes de hac febre
eiusque symptomatibus collectas vulgaretur, Cl.
ZIMMERMANNI tractatum de epidemia imagina-
ria (*Windepidemie*), seu nouo morbo, ita dicto Han-
nouerae, qui promptuario Hannouerano *) a Cl.
ZIMMERMANNO insertus est, hic denuo edidit,
nonnullasque obseruationes huc spectantes addidit.

Erat hic morbus febris intestinalis seu biliosa
interdum cum petechiis et miliaribus, interdum cum
resolutione humorum iuncta, quam haemorrhagiae
minus criticae sequebantur. Grassabatur potissimum
inter pauperes, pendebat a victu, domiciliis Hanno-
verae, in primis insalubribus, aeris impuritate et omni-
no nimis calido et iniusto ceterum regimine, quibus
accedebat humiditas nimia cet. Venaesectionem
Noster raro adhibuit, nisi inflammatione virgente,
nitrum prorsus in hoc morbo reiicit. Petechiae,
quae nunquam criticae erant, per totum decursum
morbi interdum manebant; nec euacuantibus, vesi-
cantibus, acidis mineralibus, china, camphora et ely-
smatibus turbari poterant.

p. 17. In iuvene, haemorrhagiam narium magnam passio,
hac sedata, denuo sanguis per anum profluebat
in magna copia, sicque sanitati iterum est restitu-
tus. Inter mala signa has haemorrhagias refert Cl.

STRACK

*) 5. Stück a pag. 65—90. d. 17 ian. 6. Stück d. 20 ian.
1772.

STRACK*) et letalia exempla commemorat. Praeterea Cl. BVCHOLZ draſtica euacuantia, quae Cl. STRACK**), vt ialappina, commendat, non amat.

Quoniam itaque hic morbus per ſe minime P. 49. erat contagioſus, ſed per varias impuritates, domiciliorum anguſtias aliasque inſalubritates, multitudinemque aegroſum in anguſtis habitaculis contagioſus reddebatur, Cl. ZIMMERMANN relationem de hoc morbo dedit, vt metus ciuium Hannoveranorum tolleretur, iſque ea propter appellat eam epidemiam excogitatam et falſam.

XIX.

IOANNIS NATHANAELIS PEZOLDI, M.D. de prognofi in febribus acutis ſpecimen pathologicum. Lipſ. apud Frid. Gotth. Iacobaeum 1771. 8. pagg. 83.

Optima quaeque in libris tam antiquiſſimorum quam recentiorum, quae inuenire potuit de ſignis medicis ſiue pathologicis, additis praeterea et ſuis obſervationibus, huc ſpectantibus, cum non ſuper huic rei Cl. Auctor nauaſſet operam: ea hic in ordinem redegit. Norma, quam ſequitur Noſter, vt quodam intelligatur modo, capitulum ſummam hic praemittimus.

Ac primum quidem agit de ſignis in morbis in genere. Secundum continet ſigna ab externo corporis habitu. Tertium actiones vitales vt ſigna perſequitur. Quarti ſectio prima actiones animales vt ſigna tractat, et ſectio eiusdem altera de ſenſibus externis vt ſignis habet: tertia eiusdem capituli ſectio complectitur ſigna ex motu voluntario.

Yy 2

*) EIVSD. obſeru. medic. de morb. cum petechiis etc. Carolsruhae 1766. 8. v. comm. noſtr. Vol XVI. p. 415.

**) v. ibid. p. 418.

luntario. In capite quinto actiones naturales ut signa ostenduntur. Nos vero commemorabimus nonnullas solummodo res exempli loco, ceterum Lectores ad ipsum librum, lectu perdignum, amandamus.

p. 1.

Omnes mutationes ac vicissitudines pendent a motu in corpore humano. Motus moderatos constantes et regulares sequitur vitae integritas, eos alia atque alia ratione laesos, morbus, sufflaminatos, mors. Hi motus pendent a solidis et ab illis fluida, quae non raro ipsorum motuum interpretes sunt; ideoque non negligenda a medico. Atque sic de fibrae natura diuersa, irritabilitateque, eius spasmis e. f. p. ad declarandos imprimis motus laesos disputatur, disputataque ex optimis quibusque Auctoribus probantur.

p. 10.

Dum Noster venit ad cruditatem, coctionem et crisin, mauult cruditatem in duratione et vehementia spasmorum, quam in qualitate materiae, in humoribus frustra saepe quaesitae, ponere, et corruptam istam materiem, quae critice aliquando elicitur et ad puris naturam accedit, ut effectum potius motuum irregularium solidorum, quam ut causam eorundem efficientem considerare.

p. 36.

Inter signa ab externo corporis habitu deprompta haec imprimis nobis placuerunt: hypochondria, latinis praecordia, tumidiora, aequae tamen dura, atque dolentia ut longam valetudinem, sic tutam etiam denunciant. Cutim in manuum volis corii instar tensam duramque in variis aegris, visceris cuiusdam inflammatione laborantibus, vidit Noster, et imprimis hoc signum, a nullo descriptum, in coniuge quondam amantissima, vteri inflammatione rapta, per aliquot ante obitum dies obserauit.

Pulsus

Pulsus diuidit Noster in simplices et compoſi. p. 41.

tos. Pulsus intermittentis vt non eadem ſemper cauſa, ſic non eadem etiam ſemper ſignificatio.

Riſus inuoluntarius in homine non delirante, p. 52.

peregrini ſtimuli, neruos irritantis, vel laeſi dia- phragmatis ſignum eſt, quod funeſtum plerumque exitum praenunciat.

Signa ex vrina plurima quidem, maxime tamen p. 79.

incerta, cum aetate, ſexu, temperamento, animi affectu, morbi periodo, paroxyſmo, alimentis et medicamentis valdopere mutetur, et medicus inde confundatur. Quapropter nunquam ſoli vrinae medicus confidat, ſed et reliquorum ſignorum rationem habeat. Optima vrina in febre acuta iudicatur, quae per totum huius decurſum coloris citrini vel paullo magis rubicundi eſt, et quae, poſtquam refriguit, alba, leuia et aequalia demittit. Motus enim moderatos ſolidorum, laxitatem fibra- rum ſalutarem, noxiae materiae expulſioni fauen- tem, et omnino felicem morbi indicat exitum.

XX.

Noua phyſico - medica.

Societatis ſcientiarum *Harlemensis* frequentia ſua ſolemni, nuper d. 24 maii celebrata, nouam pro- ponit quaestionem, quae pertinet ad annum 1776; et ita formata eſt: *quibus optimis minusque ſumptuo- ſi viis promontorium (voorland) ad conſeruandas lax- tur, mari meridionali (zuiden-zee) vicinos poteſt, con- ſitui; vel ſi iam adfuerit, ad bene conſeruandum?*

(Quels ſont les meilleurs moyens de ſe procurer, de la maniere la moins diſpendieufe un terrain avancé pour la conſervation des digues, qui bordent le bras de mer, appellé zuiden-zee, ou de conſerver ce ter- rain, quand on l'a?)

Praeterea repetimus cum Societate quaestionem: *quibus morbis essent incolae nostrae patriae ex naturali sua conditione obnoxii?* cet. *). Iam monemus cum Ea, per verbum patriae septem confederatas prouincias regionesque associatas intelligi et cum de origine morborum dicant, regimen quoque examinent ii, qui quaestionem elaborandam sibi sumunt.

Commentaria ita, vt ex superioribus **) patet, Cl. VAN DER AA, Societatis Secretario perpetuo, tradantur.

Solemnnem celebrabat Societas Regia scientiarum *Hafniensis* conuentus diem, decimo sexto decembris anni 1773 atque tum in physica classe praemium ab Ea obtinuit Cl. CAROLVS VICHTEMAHON, Regius societatis Londinensis socius, quippe qui quaestionem de pendulis in horologiis astronomicis, a nobis alio tempore ***) indicatam, optime perquisiuerit.

His perfectis, iam nouam omnibus viris eruditis, praeter sodales Societatis, commendat quaestionem, vt nempe *analysin metallorum in partes constitutiuas, secundum sollicitate instituta experimenta tradant.*

Commentaria, vel Latine, vel Gallice, vel Germanice, vel Danice conscribenda, communicabuntur cum Ill. HJELMSTIERNA, qui Societati est a secretis ante finem decembris 1774. Praemium constitutum moneta aurea centum thalerorum Danicorum constat. Reliquas leges supra f) tradidimus, omittimus alias ad nos non pertinentes quaestiones mathematicas et historicas.

Societas

*) v. comm. nostr. Vol. XVIII. p. 354.

**) v. l. c. et p. 152.

***) v. ibid.

f) v. ibid.

Societas naturae indagatorum Gedanensis duas quaestiones ad annum 1774 pertinentes vulgavit, quarum vna huc redit: *optima indicetur nimirum, brevissima et captui rustico facillima institutio, quomodo lupularium in arenoso limoso et argillaceo solo, vel etiam in locis paludosis sit condendum et qua ratione lupulus utiliter colendus?*

Altera quaeritur: *qui ex melle saccharum paretur, quod pretio saccharum commune non superet?*

Praemium est duodecim aureorum Hollandicorum. Commentaria sub finem 1774 Cl. IOACHIMO GVILIELMO WEIKHMANN, qui societati iam ab epistolis est, tradendi sunt.

Conuentu die 10 iulii 1773 a *Göttingensi* societate regia scientiarum celebrato, haec quaestio oeconomica ad annum 1774 ab Ea est eruditorum virorum examini et disquisitioni subiecta:

Quotuplices insectorum sunt species, quae manuscriptis et impressis libris in archiis et bibliothecis offendant? quod genus, glutinis, corii, chartae papyraeae quaelibet species insectatur? et quae sunt paratissima et experientia maxime comprobata remedia haec insecta ex dictis locis cum arcendi, tum delendi?

Praemium constat moneta duodecim aureorum Hollandicorum, quod Hannouerae in domo, quae dicitur *Intelligenzcomtoir*, soluetur. Commentaria ita, uti solent et ex superioribus patet, usque ad finem iunii 1774 expectantur.

Ceteras quaestiones mittimus, et eam, quae vaporum noxam attinet, iam commemorauimus *). Notamus vero de ea, esse eam dilatam usque ad nouembrem 1775.

Regia societate Basquensi (*des Basques*) amicorum patriae Madriti d. 16 septembr. 1773 anni-

Yy 4

versaria

* v. comm. nostr. Vol. XVIII. p. 540.

versaria sua celebrata solemnitate, ex comitatu agriculturae observationes ipsi communicatae sunt: 1. de modo secale, prataque artificialia ferendi, arborumque plantandi; 2. de nutritione bestiarum; 3. de succossum pannum linteum (canevas) conficiendi; 4. de experimentis in cultura napi (colsat) institutis. Comitatus scientiarum et artium retulit: 1. de experimentis quae optimam methodum, mineram ferri calcinandi, illustrent; 2. de novis tentaminibus chalybem praestantiorum reddendi; 3. de specimine mineralogico; 4. de observationibus variis medicis et physicis, a variis institutis. Comitatus industriae exposuit: 1. de operibus manu factis, ad inspectionem relatis; 2. de tabulis edictorum, in commodum artificium patriae promulgatarum; 3. de ratione, societatem piscium salitorum captationis componendi. Comitatus denique litterarum bellarum egit: 1. de variis tractationibus, educationem infantum spectantibus; 2. de speciminibus historiam patriam illustrantibus; 3. de schemate lexici Basquensis (Basque) et Castiliensis; 4. de elementis grammaticae Latinae, auctoribus IGNACE DE BAZZOLA et MART. DE HARRO.

(1. Sur la maniere de semer le bled, les prairies artificielles, la plantation des arbres; 2. sur la nourriture des bestiaux; 3. sur la réussite du canevas; 4. sur les resultats des experiences faites pour la culture du colsat. Le comité des sciences & des arts rendit compte: 1. de ses épreuves pour verifier la meilleure methode de calciner la mine de fer; 2. des nouveaux essais pour perfectionner l'acier; 3. d'un essai de mineralogie; 4. de diverses observations de médecine & de physique faites par des particuliers. Le comité d'industrie exposa: 1. l'état des manufactures soumises à son inspection; 2. le tableau des édits promulgués en faveur des manufactures du royaume; 3. le projet d'une compagnie pour la pêche du poisson,

que l'on fait sous le nom de cetiat. Le comité des belles lettres fit part à cette société: 1. de différents traités élémentaires pour l'éducation des élèves; 2. de plusieurs pièces concernant l'histoire nationale; 3. d'un plan de dictionnaire Basque & Castillan; 4. d'élémens de grammaire Latine.)

MARCUS ANTONIVS LEOPOLD CALDANI, Vir Clarissimus, qui 1772 Londinensi societati scientiarum associatus est, Patauii successit b. MORGAGNI *) et iam in occupatione anatomiae docendae cum assensu versatur.

Experientissimus atque Excellentissimus IOANNES GOTTLIB HAASE munus professoris medicinae extraordinarii die 19 ianuarii 1774 in academia Lipsiensi adiit programmata, complectente experimenta anatomica ad nutritionem vnguium declarandam capta et oratione de ratiociniis ex observationibus et experimentis anatomicis prudenter colligendis.

Berolini cum Celeberrimus IOANNES FRIDERICVS MECKEL munere professoris primarii anatomici theatri artisque obstetriciae sponte se abdicasset, Cl. WALTHER illud, hoc vero Cl. HENCKEL per munificentiam Regis Potentissimi obtinuerunt.

Academiae scientiarum Regiae Berolinensi Cl. WALTHER professor anatomiae primarius associatus est.

Pragae IOSEPHVS THADDAEVS KLINSCH philosophiae et medicinae doctor et medicinae professor publicus ordinarius facultatisque

Yy 5 medicae

*) v. comm. nostr. Vol. XVII. p. 719.

medicae assessor, Sacrae Romanae Caesareae Maie-
stati ab aulicis factus est.

Edinburgi Experientissimus IOANNES GRE-
GORY mense februario, 1774, desit vivere.

Sub initium februarii, 1774, *Parisiis* mortuum
esse Cl. CAROLVM MARIAM DE LA CONDA-
MINE, inprimis propter itinera ad figuram terrae
determinandam instituta celebrem, aetate septua-
gesima quarta, relatum legimus.

Londini D. IOANNES HAWKESWORTH, di-
rector societatis Indicae Orientalis et editor itine-
rum, quae GEORGIUS III. iussu sunt in terras Austra-
les instituta, die 17 nouembris, 1773, e viuis est
ereptus.

Nundinis sequentibus *Gottingae* apud *Dietrichum* Cl. IOANNES CHRISTIANVS POLYCAR-
PVS ERXLEBEN conscribet et edet *bibliothecam*
physicam nouam. Per anni spatium prodibunt sex
partes, quarum quaelibet constabit plagulis octo,
Nouissimi et exteri libri eleganter indicabuntur.

Communicauit nobiscum Vir Experientissimus
IOSEPHVS CESARATI, in Polonia medicinam
faciens, nouam, iconemque delineatam machinam,
methodumque faciliorem tutioremque reliquis, bal-
neum frigidum subitaneum adhibendi indicauit.

Summa artificii huc redit: Ita trochlearum ope
iuxta fontem adaptatur currus, vt funibus per
ipsum medium fontem a duobus hominibus celer-
rime trahi possit. Huic curru balneandus totus
supinus et distentus superincumbit, sicque immer-
sio corporis, quae a capite incipit, et emissio, viz
quinque minutis secundis horae praeterlapsis, perfici-
tur.

atur. Aquae frigus pro ratione aegrorum ad ther-
molecopii leges moderatur. Reliqua, quae com-
modo vsui huius methodi fauent, in domo balnea-
toris et ipso curru sunt curata. Quae vero uti et
vsum et quod speramus, ipsam delineationem Ipse
Cl. CESARATI in libro, quem de balneis Polo-
niae, uti refert, conscripsit, publici iuris reddet.

Legimus *Viennae* edi aeri incisas tabulas, quae
plantas depictas sistunt. Desumptae sunt hae ico-
nes e duobus manuscriptis codicibus DIOSCO-
RIDIS, quorum alter est Constantinopolitanus, al-
ter Neapolitanus, vterque in collectione Caesarea
reperiundus.

Icones hae multum ad definiendas plantas ve-
terum facturae dicuntur, atque nos cum aliis ipsa-
rum editionem atide expectamus.

Quum Riuinianae icones plantarum, in *uniuer-
sum*, Ill. HALLERO teste, *egregiae*, propter rari-
tatem et elegantiam, ut denuo ederentur, mereri
visae essent: constituit *Siegfried Leberecht Crusius*,
bibliopola Lipsiensis, eas correctas, multisque auctas
orbi litterario *Lipsiae* communicare. Curam huius
operis tradidit Cl. viro NATHANIELI GODO-
FREDO LESKE in re botanica versatissimo. Qui
in eodem edendo has leges sibi praefixit, quas,
cum alia relatione ipse de instituto hoc vberius ex-
posuerit, solum breuiter indicemus:

1. Omnes plantarum imagines, a RIVINO da-
tas, comparabit cum plantis ipsis, ita, ut eadem
viviis coloribus pingantur, emendanda in Riuinia-
nis corrigantur, adiunganturque addendae partes
et floris, et aliae ad cognitionem plantarum neces-
sariae. 2. His iconibus novas addet, quae Saxoniae
indigenas plantas, vel plane non, vel non curate
fatis

satis nec viuis coloribus pictas, repraesentabunt.
 3. Titulus libri erit hinc: *Flora Saxonica indigena et
 exotica, ad systema III. LINNAEI adornata.* 4. Tex-
 tum, quem dicunt, Latine conscribet,isque conti-
 nebit, definitiones specificas, synonyma et adum-
 brationes plantarum omnium, quae ex Saxonia col-
 ligi poterunt, indigenarum, aliarumque exotica-
 rum iconibus delineatarum. Si Germanici botanici
 cupient, parabit etiam Germanicas explicationes,
 vel omnium in Latino opere contentarum, vel no-
 tatu dignissimarum et ad oeconomicos vsus vtilium
 plantarum. 5. Subiicientur antiquitates, vsus, alia-
 que de plantis descriptis notatu dignissima.

Per partes vero prodibit hoc opus, ita vt pri-
 mus fasciculus, qui viginti vel viginti quinque ico-
 nes earumque explicationes continebit, nundinis
 paschatos anni 1775 haberi possit: atque quolibet
 semestri talis fasciculus sequetur. Forma erit Ri-
 viniano operi in iconibus similis, litterae vero eli-
 gentur minores.

Dao igitur rogantur omnes historiae naturalis
 studiosi, 1. vt bibliopolae *Crusia* nomina profitean-
 tur, quo numerus editionis certus constitui possit.
 Pretii, quod, accepto fasciculo, soluendum est,
 omnem aequitatem promittit. 2. vt botanici Saxo-
 nes cum editore Cl. LESKE communicent, si quas
 novas, nec dum descriptas plantas alicubi crescere
 nouerint. Is hoc beneficium gratissima mente
 agnoscat.

Non egere hoc institutum commendatione ad-
 ducimur, vt putemus, partim ex indefesso et assiduo
 studio Cl. LESKE, partim ex aliis operibus per *Cru-
 sum* curatis, quae expectationem non fefellerunt.

Continuatio indicis scriptorum physico medicorum, quae anno 1771 prodierunt.

JO. GOTTLÖB LEIDENFROST diff. inaug. de morbo conuulsivo epidemico, Germanorum caritatis annuariae comite, vulgo *die Kriebelkrankheit*. Resp. Godofr. Guil. Dauid. Duisburg. ad Rhen. 4.

HVS.D. diff. inaug. de statu praeternaturali succi retis Malpighiani, seu de morbis supracutaneis. Resp. Io. Melchior Zwicki. ib. 4.

HVS.D. diff. inaug. sistens theses de quibusdam ad praecauendam apoplexiam spectantibus. Resp. Frid. Aug. Jaeschke. ib. 4.

JO. GOTTFR. LEONHARDI diff. de frigoris atmosphaerici effectibus in corpus humanum. Resp. Io. Christ. Redlich. Lips. 4.

HVS.D. diff. inaug. de resorptionis in corpore humano praeter naturam impeditae causis atque noxis. Lips. 4.

Observations sur la cure de plusieurs polypes de la matrice, de la gorge & du nez. Troisième édition corrigée & augmentée d'un supplément. Par Mr. A. LEVRET. à Paris 8.

WILH. LEWIS materia medica, oder Beschreibung der einfachen Arzneymittel, übersetzt von IOH. HEINRICH ZIEGLERN. Zürich 4.

DIETRICH WESSEL LINDEN vier chemische medicinische Abhandlungen: 1) vom Ursprünge der mineralischen Wasser, 2) Anmerkung über des Herrn VON WELLM opus magico-cabalisticum, 3) von der besondern Kraft der Mistel gegen die Epilepsie, 4) neue Art den tollen Hundebiß oder die Hydrophobie zu curiren. Von dem Verfasser aus dem Englischen übersetzt und erläutert. Auf's neue und mit

mit chemisch-physikalischen Beyträgen des AB IN-
DAGINE herausgegeben. Amsterd. und Leipz. 8.
CAR A LINNE mantissa plantarum, altera gene-
rum editionis VI. et specierum editionis II.
Holm. 8.

EIVSD. diss. sistens fundamenta testaceologiae,
Resp. Adolph Murroy. Vpsal. 4. c. f.

The practice of physick in general as delivered in
a course of lectures on the theory of diseases
and the proper method of treating them. By
THEOPHIL. LOBB, M. D. published from the
Doctors own Ms. Vol. I et II. Lond. 8.

IO. FRIDR. LOBSTEIN diss. inaug. de valvula
EVSTACHII. Resp. Io. Michael Dioboldi. Argent. 4.

EIVSD. diss. de hernia congenita, in qua intelli-
num in contactu testis est. Resp. Io. Nomm-
mann. ib. 4.

CHRIST. GOTTLIEB LUDWIG institutiones
therapiae generalis, praelectionibus academicis
accommodatae. Editio altera emendata. Lips. 8.

EIVSD. diss. inaug. de oligochymiae differentiis,
Resp. Christ. Gottlieb Altenburg. ib. 4.

EIVSD. progr. inaug. de elaboratione succorum
plantarum in vniuersum. Pars II. Flos. Fructus.
Germen. ib. 4.

Bibliothèque physique de la France ou liste de tous
les ouvrages tant imprimés que manuscrits,
qui traitent de l'histoire naturelle de ce Royau-
me, avec des notes critiques & historiques par
feu Mr. LOUIS ANTOINE PROSPER HE-
RISSANT. Ouvrage achevé & publié par Mr. ^{1er},
Doct. regent de la même faculté. à Paris. 8 mai.

Untersuchung und Zergliederung des Wassers, mit
Anmerkungen und Erfahrungen eines vornehmen
Scheidekünstlers herausgegeben von DIONISIO
ANDREA SANCASSINI MAGATI VON SCAN-

BIANO.

DIANO. *Aus dem Italiänischen übersezt von einem Verehrer der hermetischen Weisheit* r. v. b. Langensalza 8. m. K.

FRANZ. LE MAINE diss. de noxis, quae ex euanctuantibus medicamentis nonnunquam oriuntur. Lugd. Bat. 4.

Schriftelyk rapport vangande de grassleerende ziekte de Maurik in den ampte van Neder-Beetwe; door MAXIMILIAN IACOB DE MAN, Med. D. Te Nymwegen 8.

Essai & analyse chymique des différens remèdes, que Mr. NICOLÉ met en usage pour le traitement des maladies vénériennes: avec quelques observations sur la guerison des dartres & des écrouelles & la publication d'un remède efficace contre ces maladies. Par Mr. D. P. MARGES. à Paris 8.

Neuer systematisches Conchylientabinet, geordnet und beschrieben von FRIEDRICH HEINRICH WILHELM MARTINI, und unter dessen Aufsicht nach der Natur gezeichnet und mit lebendigen Farben erleuchtet durch Andreas Friedrich Happe. Zweyten Bundes erste und zweyte Ausgabe. Nürnberg 4. mai.

LIVED. Entwurf zu einer gemeinnützigen Journals-Gesellschaft, und Verzeichniß der Büchersammlung, welche den Mitgliedern dieser Gesellschaft außer der gelehrten Zeitung, Journal und andern periodischen Schriften zur Nutzung angeboten werden. ibid. 8.

Philosophia Britannica, oder neuer und faßlicher Lehrbegriff der Neutonischen Weltweisheit, Astronomie und Geographie in 12. Vorlesungen, mit Noten, die physische, mechanische, geometrische und durch Versuche bestätigte Beweise und Erläuterungen der gesammelten Naturkunde enthalten, mit 81. Ku-

31. *Kupfertafeln* von B. MARTINI. *Erster Theil*,
aus dem Englischen übersetzt, verbessert, und mit
Zusätzen und neuen Theorien vermehrt von C. H.
WILKE Leipz. 8. m. K.

THOM. MARTYN catalogus horti botanici Cantabrigiensis. Cantabr. 8 mai.

VON MAYR. V. HYBER VON MAYR.
Die Vertheidigung des Gypses als einer vortreflichen
Düngsorte gegen verschiedene Zweifel — von J. J.
MAYER. Fr. am Mayn 8.

FRID. CASIMIR. MEDICVS index plantarum
horti Electoralis Manheimensis, Manhem. 8.

CHPH. IACOB. MELLIN selecta formularum
medicinalium exempla. Altenburg. 8 min.

CHPH. IACOB. MELLIN pharmacia seculo mo-
derno accommodata. Lipsi. 8 mai.

EIVSD. *Auszüge aus den besten medicinischen Schrif-*
ten des 16ten und 17ten Jahrhunderts. Altenb. 8.

EIVSD. *practische materia medica.* ibid. 8 mai.

Abrégé des bons fruits, avec la manière de les
connoître & de cultiver les arbres. Par. Mr.

JEAN MERLET. à Paris. 12.

10. MEYER spec. inaug. de fistula ani. Argent. 4.

10. FRIEDER. MEYERS, *Pfarrers zu Kupferzell*,
zweyte Fortsetzung der Beyträge und Abhandlun-
gen zur Aufnahme der Land- und Hauswirthschaft.
Frankf. 8.

* * * MILL. *Versuch vom Wetter, nebst Anmerkun-*
gen über des Schaafhirten von Bambury Regeln, wie
man von den Veränderungen desselben urtheilen
solle. Leipzig 8.

10. GEORG. MODELS *Untersuchung des Mutter-*
korns, aus desselben chymischen Nebenstunden. Wü-
tenberg 8.

10. WILH. MOELLER diss. inaug. exhibens crite-
ria partus olim enixi diagnostica. Gotting. 4.

Verzeich-

Verzeichniß einer Sammlung von Bildnissen größtentheils berühmter Aerzte, sowohl in Kupferstichen, schwarzer Kunst und Holzschnitten, als auch in einigen Handzeichnungen. Diesem sind verschiedene Nachrichten und Anmerkungen vorgesetzt, die sowohl zur Geschichte der Arzneigelahrtheit, als vornehmlich zur Geschichte der Künste gehören, von I. C. W. MOESEN. Mit Vignetten. Berl. 4 mai.

*DONALD MONRO von der Krankheit der Britti-
schen Truppen mit des Herrn BEGUE DU PRESLE
Zusätzen, aus dem Französischen übersetzt. Alten-
burg 8.*

*10. BAPTISTA MORGAGNI von dem Sitze und
den Ursachen der Krankheiten, welche durch die
Anatomie sind erforscht worden. Erstes Buch, von
den Krankheiten des Kopfes. Aus dem Lateinischen
übersetzt von D. GEORG. HEINR. KÖNIGS-
DÖRFER. Altenb. 8.*

*10. GOTTFR. MORGENBESSER Anleitung zur
Kenntniß der Wirkungen äußerlicher Arzneyen,
zum Gebrauche der Vorlesungen. Breslau 8.*

*An essay on the nature and cure of scrophulous
disorders vulgarly called the kings evil. By
JOHN MORLEY. Lond. 8 mai.*

*Agriculture complete, ou l'art d'améliorer les ter-
res. Traduit de l'Anglois DE MORTINET.
Seconde édition Vol. I—IV. à Paris 12.*

*Traité complet de chirurgie par Mr. MAUQUET
DE LA MOTTE. Troisième édition revue &
augmentée de notes critiques. Par Mr. SABAT-
TIER. ib. 8.*

*OTTO VON MÜNCHHAUSENS Hausvater, des
fünften Theiles zweytes Stück. Hannov. 8.*

*EIVSD. monatliche Beschäftigungen für einen Baum-
und Plantagengärtner bey Wildnissen, Pflanz-
Tom. XLIX. P. IV. Z1 schulen,*

schulen, Obſtbäumen, Spalieren, Orangerien und Gewächshäuſern, auch Forſten. Hannov. 8.

OTTO FRIEDR. MÜLLER von *Würmern des ſüßen und ſalzigen Waffers. Kopenhagen 4. m. K.*
Seltene und höchſt merkwürdige Wahrnehmung von einer ſamt dem Kinde ausgefallenen Gebärmutter nach einer neunmonatlichen Schwangerschaft, neß gehörig angewandter Geburtshülfe, wodurch Mutter und Kind bey dem Leben erhalten worden, von WOLFG. JACOB MÜLLERN. Nürn. 8. m. K.

CHPH. LVDOV. NEBEL diſſ. inaug. de ſecali corniculato, eiusque noxis, experiētiis atque experimentis chemicis nixa. Giēſſae 4.

NATHAN. IOS. DE NECKER methodus muſcorum per claſſes, ordines, genera ac ſpecies, cum ſynonymis, nominibus triualibus, locis natalibus, obſervationibus digeſtorum, aeneisque figuris illuſtratorum. Manhem. 8. c. f.

ADAM NIETZKY diſſ. inaug. de fluidi nervei exiſtentia improbabili. Reſp. Io. Chriſt. Schreiber. Hal. 4.

Die Kunſt phyſikalische Verſuche anzustellen, von dem Herrn Abt VON NOLLET. Leipzig 8. m. K. Voll. 3.

EIVSD. *phyſikalische Lehrſtunden. Siebenter Theil, welcher enthält deſſelben Kunſt Verſuche anzustellen. Erſter Theil. Erfurt 8.*

IO. NONNEMANN diſſ. inaug. ſiſtens obſervationem apoplexiae, ex nimis animi contentionibus ortae. Argentor. 4.

IO. VAN NORDEN diſſ. de potuum aquoſorum calidorum abuſu. Lugd. Bat. 4.

IO. GEORG. OBERTEVFFER diſſ. inaug. enthlaſin cranii ſponte reſtitutam exhibens. Argent. 4.

MICHAEL OROSZY diſſ. inaug. ſiſtens obſervationes phyſico medicas circa genuinas febres malignas

malignas tam epidemice grassantes, quam sporadicas. Basil. 4.

Vom Weinbaue in den Churfürstlichen Landen, durch HEINR. AUGUST OSSENFELDERN. Dresd. 8.
BERNH. CHRIST. OTTO diss. inaug. de conciliandis medicis, quoad variolas internas dissentientibus. Gotting. 4.

PETR. SIMON PALLAS Reise durch verschiedene Provinzen des Russischen Reichs. Erster Theil. St. Petersburg. 4. m. K.

XIVSD. Naturgeschichte merkwürdiger Thiere, in welcher vornehmlich neue und unbekannte Thierarten durch Kupferstiche, Beschreibungen und Erklärungen erläutert werden. Aus dem Lateinischen von E. G. BALDINGER. Dritte Sammlung. Berlin und Stralsund. 4 mai.

* PAPII diss. exhibens tum modum et causam mortis in aqua submersorum, tum etiam generalem methodum ac remedia, quibus illi, qui in aqua vel fumo carbonum, vel frigore extincti videntur, ad vitam iterum resuscitari possunt. Wurzburg. 4.

Traité méthodique & dogmatique de la goutte, divisé en trois parties. Ouvrage utile aux gouttier. Par. Mr. PAULMIER. à Angers & à Paris 12.

PETR. CONRAD. PEIL diss. inaug. de vomitu cruento. Duisb. ad Rhen. 4.

Synopsis of quadrupeds, by THOM. PENNANT. Chester 8.

XIVSD. zoologia Britannica tabulis aeneis CXXXII. illustrata, Class. I. quadrupeda, II. aues. Per THEOPH. DE MYRR. (Latine et Germanice cum quibusdam annotationibus.)

The rational farmer or a treatise on agriculture and tillage wherein many errors of common management

nagement are pointed out. Second edition. To which are added some useful notes; together with a Thort essay on the dearness of corn and other provisions. By MATTHEW PETERS. Lond. 8 mai.

IO. NATHAN. PÉZOLDI de prognosi in febribus acutis specimen semioticum. Lips. 8.

IO. GOTTFR. PIETSCH *wahre Quelle und materielle Ursache vom Podagra und allen gichtigen Krankheiten überhaupt, nebst der vernünftig und erfahrungsmäßig darauf gegründeten Cur.* Halle 8, *Briefe eines Arztes an seinen Freund über den menschlichen Körper.* Herausgegeben von D. ERNST PLATNERN. Zweyter Band. Leipz. 8.

ANT. GVIL. PLAZ diss. inaug. de remouendis sanitatis publicae impedimentis. Resp. Io. Gottlieb Arnold. Lips. 4.

EIVSD. diss. inaug. de amoliendis sanitatis publicae impedimentis. Resp. Christ. Liebing. ibid. 4.

EIVSD. progr. inaug. de empiricis. ibid. 4.

EIVSD. progr. inaug. non omnia in re medica bono semper fieri exemplo. ibid. 4.

IOS. IAC. FLENCK *Materia chirurgica, oder Lehre von den Wirkungen der in der Wundarzney gebräuchlichen Heilmittel.* Wien 8.

Histoire naturelle de PLINE, traduite en françois, avec le texte latin, rétabli d'après les meilleurs léçons manuscrites etc. Tom. I et II. à Paris 4.

ARN. VAN DER PLVYM diss. de phthisi pulmonali. Lugd. Bat. 4.

Kurzgefaßte Beschreibung der bey dem Bergbau zu Schemnitz in Niederhungarn errichteten Maschine, nebst 22. Tafeln zu derselben Berechnung. Zum Gebrauche der bey der Schemnitzer Bergschule errichteten

richteten mechanischen Vorlesungen, verfasst von
NICOLAUS PODA, d. Gef. Jesu Priester, her-
ausgegeben von Herrn Bergrath IGNATZ EDLEN
VON BORN. Mit 35. Vignetten. Prag 8.

Nouveau recueil de pieces relatives au traitement
des vapeurs, ou supplement au traité des affe-
ctions vaporeuses des deux sexes, dans lequel on
trouve la réponse à toutes les objections, que
l'on a faites contre la méthode humectante &
des nouvelles observations pratiques, qui en dé-
montrent la sûreté. Par. Mr. POMME. à Pa-
ris 8.

CARL WILHELM PÖRNER *Anmerkungen über
Herrn BAUME' Abhandlung vom Thon, oder chy-
mische und physikalische Untersuchungen und Versu-
che von der Natur der zum Ackerbaue geschickte-
sten Erden, und von den Mitteln, diejenigen, wel-
che unfruchtbar sind, fruchtbar zu machen.* Leip-
zig 8.

10. CHPH. POHL progr. inaug. de callositate ven-
triculi ex potus spirituosus abusu. ibid. 4. c. f.

10. EHRENFRIED POHL animaduersiones in stru-
cturam ac figuram foliorum in plantis. Resp.
Nathanaele Godofredo Leske. ibid. 4.

ABUNDIVS ALOYSIVS A PORTA de datonis
aeris in humanam salutem diss. apologet. Como 4.

Lettre de Mr. PORTAL a Mr. A. PETIT. à Paris

12. (*Est defensio* Cl. PORTAL ob errores in libro
eius Histoire d'anatomie & chirurgie nuper cum
eo communicatos, uti Cl. PORTAL videtur, a Cl.
PETIT.)

PERCIVALL POTTS *Abhandlungen über verschie-
dene Gegenstände der Wundarzneykunst. Nach den
neuesten Ausgaben aus dem Englischen übersetzt.*
Dresden 8.

PERCIVAL POTT nouvelle méthode de traiter les fractures & les luxations. Ouvrage traduit de l'Anglois, par Mr. LASSVS. à Paris 12. (f. a.)

Histoire de l'électricité, traduite de l'Anglois de Mr. PRIESTLEY, avec des notes de Mr. l'Abbé NOLLET & de Mr. BRISSON. à Paris 12.

10. HENR. RAHN diss. inaug. sistens mirum inter caput et viscera abdominis commercium. Gotting. 4.

GOTTLIEB RAMMELT, *Kunstgärtners zu Bruckendorf, gemeinnützige Abhandlungen zum Besten der Gärtnerey und Landwirthschaft. Zweyter Theil, welcher die Knollenzwiebeln und zafichten Gewächse nebst angestellten Versuchen in sich enthält.* Halle 8.

Traité des maladies des femmes en couche, avec la méthode de les guérir, fait par ordre du ministère par Mr. RAULIN. à Paris 12.

Idem liber Germanice per M. F. ALIX. *Langensalza* 8.

Traité du seigle ergoté. Par Mr. READ. à Strasbourg 8. c. f.

CAROL. FRIDERIC. REHFELD diss. inaug. an vis irritabilis fibrarum muscularium innata ipsis inhaereat, an aliunde ad eas accedat? Resp. *Wilhelm Samuel Rehfeld.* 4.

* * RESPVS *besondere Versuche vom Mineralgeiste von D. IOH. GOTTLIEB LEHMANN, viel vermehrte und verbesserte Auflage.* Leipzig 8 mai.

Observations physiques & morales sur l'instinct des animaux, leur industrie & leurs mœurs. Par HERM. SAMUEL REIMARVS. Ouvrage traduit de l'Allemand sur la dernière édition. Par Mr. R. DE L. à Paris 8 min.

10. IAC. REINHARD *treugemeinte Aufmunterung des Baaden-Durlachischen Landmannes zur Bienenzucht.*

*nenzucht, und die großen Vortheile der Magazin-
körbe. Carlsruhe 8.*

*Gründliche und durch sichere Berechnung erwiesene
Widerlegung der gegen die Verbesserung der Land-
wirthschaft gemacht werdenden Einwendungen,
von RVD. REINECKER. Mannheim 8.*

*Primae lineae' pharmaciae in vsum praelectionum,
Suecico idiomate editae ab ANDREA IOANNE
RETZIO, iam Latine conuersae. Gotting. 8.*

*Naauwkeurig onderwys in de Vroedkunde door
JEAN DE REVS, Stadt-Vroedemeester te Haer-
lingen etc. med een Voorreede van PETR. CAM-
PER. Te Amsterd. en Haerlingen 8 mai.*

*CHRIST. FRID. REVSS diff. de diaspasmate, oeco-
nomico medica. Resp. Septimo Christ. Gottl. See-
ger. Tubing. 4.*

*Suite de l'histoire naturelle de l'air & des météo-
res par Mr. l'Abbé RICHARD. à Paris 12.*

*CHRIST. FRIDR. RICHTER diff. epist. de obser-
vanda in morborum medela methodo generali.
Hal. 4.*

*AVG. GOTTLIEB RICHTER chirurgische Biblio-
theck. Ersten Bandes drey Stücke. Göttingen und
Gotha 8. m. K.*

*Verbesserte und geprüfte Bienenpflege zum Nutzen
aller Landesgegenden von IOHANN RIEM. Man-
heim 8. m. K.*

*IO. PETR. RIESENBERGER diff. inaug. de ferro
et nonnullis inde originem petentibus medica-
mentis. Gotting. 4.*

DE LA RIVIERE vide DUMOULIN.

*Mélanges de physique & de médecine. Par Mr.
LE ROI, Prof. en médecine à Montpellier. à Pa-
ris 8 mai.*

*IO. PHILIP. DU ROI diff. inaug. sistens observa-
tiones botanicas. Helmstad. 4.*

10. PHILIP. DU ROI *der Harbkeschen wilden Baum-*
zucht zweyter Band. Braunschweig 8 mai. m. K.
 Journal de médecine, chirurgie & pharmacie. Par
 Mr. A. RQUX. Tom. XXXIII. à Paris 12.

Nouvelles observations faites dans les hôpitaux
 militaires de la marine pour constater la fureté
 & l'efficacité des lavemens antivénériens. Par
 Mr. ROYER à Paris 12.

FKID. VON ROOYE diff. de apoplexia lactea.
 Lugd. Bat. 4.

10. LEONH. ROSTENS *astronomisches Handbuch etc.*
vermehrt, eingerichtet und herausgegeben von D.
 GEORG. FRIEDR. KORDENBVSCH. *Erster*
Band. Nürnberg. 4. m. K.

CHRIST. RÜS. ROTTBOEL diff. inaug. de viribus
 animae humanae ope medica firmandis. Resp.
 Io. Moeller. Hafn. 8.

EIVSD. Botanikens udstraekte nytte, oder vom
weit ausgedehnten Nutzen der Kenntniß der Kräu-
ter. ibid. 8.

An essay on the ophthalmia or inflammation of
 the eye and the diseases of the transparent cor-
 nea with improvements in the methode of
 cure. By WILLIAM ROWLEY. Lond. 8 mai.
 Dictionnaire portatif de chirurgie à Paris 8. par
 Mr. s.

Neue alchymistische Bibliothek für den Naturkündi-
ger unsers Jahrhunderts, ausgesucht und herausge-
geben von s. Erstes Stück. Frankf. und Leipz. 8.

Traduction d'anciens ouvrages Latins relatifs à
 l'agriculture & à la médecine vétérinaire. Par
 Mr. SABOUREUX DE LA BONNETRIE. Avo-
 cat au parlement. à Paris 8.

Systema morborum symptomaticum secundum
 classes, ordines et genera cum characteribus pro-
 positum a IO. BAPTIST. MICHAEL SAGAR,
 circuli Iglauiensis in Moravia Physico. 8.

Tal

Tal om kongl. Svenska vetenskaps academiens in-
rättning och dess fortgaong til närvarande tid
hållit för kongl. vetenskaps academiens vid
praefidii neddlaeggande den 6 novembre 1771.
af SAMVEL SANDEL. Stockholm 8 mai.

Oeuvres diverses de Mr. FRANÇOIS BOISSIERE
DE SAUVAGES. à Paris 12. Voll. 2.

IVSD. nosologie méthodique, ou distribution des
maladies en classes, en genres & en espèces,
suivant l'esprit de SYDENHAM & la methode
des botanistes; on a joint à cet ouvrage celui
du chevalier VON LINNÉ intitulé *genera mor-
borum*, avec sa traduction Française. ibid. 12.
Voll. 10.

*Chirurgische Geschichte mit theoreetischen und prakti-
schen Anmerkungen entworfen von LEBRECHT
EHREGOTT SCHNEIDERN. Fünfter Theil. Chem-
nitz 8. m. K.*

*Abbildung der wilden Bäume, Stauden und Busch-
gewächse, welche mit Farben nach der Natur vor-
gestellt, nach ihrer Beschaffenheit, dem Stande ih-
rer Blätter, männlichen und weiblichen Blüthen,
Früchten und Saamen, Wachsthum und Alter, das
sie erreichen, Erziehung und Pflege, die sie erfor-
dern, gründlich beschrieben von CARL CHPH.
OELHAFEN VON SCHÖLLENBACH. Nürn-
berg 4. mit illum. K.*

DANIEL GOTTFR. SCHREBERS *Reise nach Carls-
bad. Nebst Herrn M. IO. GOTTLÖB SCHWAR-
TZENS, Diaconi zu Iohannegeorgenstadt, Unter-
suchung der Frage: Ob und was für Vortheil in
der Natur ein Erdbeben verschaffen könne? Leip-
zig 8.*

IVSD. *spicilegium florum Lipsicae. ibid. 8.*

PHIL. GEORG. SCHROEDER *spec. inaug. sistens
venae sectionis in febribus instituendae praeci-
puas*

pnas cautiones, Auctore Io. Ferdin. Jungshuls de
Roeborn. Gotting. 4.

PHIL. GEORG. SCHROEDER diss. inaug. de fe-
bribus erysipelatosiis. Auctore [et Resp. Bernhard
de Ziegler. ibid. 4.

EIVSD. diss. inaug. de haemorrhagia vteri. Resp.
Io. Burgauer. ibid. 4.

*Versuch einer systematischen Abhandlung über die
Erdconchylien, sonderlich derer, welche um Than-
gelftedt gefunden worden. Nebst einer Nachlese
über die Erdschnecken überhaupt von IOHANN
SAMVEL SCHRÖTERN, gekrönten Poet auch
Pastor zu Thangelftedt. Berlin 8. m. K.*

FRID. JOSEPH. GVILIELM. SCHROEDER diss.
II. de vitae robore, tono et vitalitate, nec non
de medicamentis roborantibus, seu vitae balsa-
micis confortantibus, tonicis, veris et polychre-
stis praesidiis, publice ventilatae Marburgi Cat-
torum 4. (Prima Resp. Henr. Georg. Marschall,
secunda Resp. Io. Georg. Wendelstaedt.)

*Nachricht von den bey Zöblitz und andern Orten in
Sachsen befindlichen Serpentinsteinalten, abgefaßt
von CHRIST. FRIEDR. SCHVLTZEN, Med.
Bacc. Nebst einem Anhang vom Topf- oder La-
retzsteine und den mancherley Vortheilen, die man
sich wahrscheinlicher Weise davon zu versprechen
hat. Dresden und Leipzig 4.*

BENIAMIN SCHWARTZ *Verwahrungsmittel ge-
gen die Pest, nebst einer Abhandlung vom concen-
trirten Essiggeiste. Danzig 4.*

IO. ANT. SCOPOLI de hydrargyro Idriensi ten-
tamina physico chymico medica I. de minera hy-
drargyri, II. de vitriolo Idriensi, III. morbis fos-
forum hydrargyri, denuo edidit I. C. T. SCHLE-
GEL, M. D. Ien. et Lips. 8.

EIVSD. Preischrift, so über die von der kaiserli-
chen Ackerbaugesellschaft zu Görtz und Gradiska
a. 1769

a. 1769 vorgelegte Frage von den Ursachen des Mangels an Dünger in eben den jetzt genannten Graffschaften. Wien 8.

ANDR. ADAM. SENFFT de viribus animalibus progr. prim. 4. (f. l.)

Lettre de Mr. SIGAUD DE LA FOND à Mr. CAUSAN sur l'électricité medicale, dans laquelle on expose des effets, que la vertu électrique produit sur le corps humain, les maladies contre les quelles l'auteur l'a employée avantageusement & les moyens, qui paroissent les plus exacts pour administrer ce remède. à Amsterd. & à Paris 12.

Die Kunst des Bierbrauens nach richtigen Gründen der Chymie und Oekonomie betrachtet und beschrieben von IO. CHRIST. SIMON, oecon. et chym. Cult. Dresden 8. m. K.

XIVSD. die Kunst Salpeter zu machen und Scheidewasser zu brennen, aus eigenen Erfahrungen herausgegeben. ibid 8.

Elémens d'analyse-pratique; traduit de l'Anglois de Mr. THOMAS SIMPSON. à Paris 8.

Traité de la theorie pratique des accouchemens; traduit de l'Anglois de Mr. SMELLIE. ib. 8. c. f.

Institution de chymie de Mr. SPIELMANN; traduite du Latin sur la seconde édition par Mr. CAD'ET le ieune. ibid. 12.

J. N. SPRENGELS Handwerke und Künste in Tabellen mit Kupfern. Stahl- und Eisenarbeiter: fortgesetzt von O. L. HARTWIG. Siebente Sammlung. Berlin 8.

WILH. RICH. STACK diss. inaug. de pleuritide. Lugd. Bat. 4.

The complete Baker; or a method of effectually raising a buthel of flour with a sea-spoonful of barm; intended to obviate the great difficulties

ties bakers are often put to for want of a quantity of barm, that very necessary ingredient in making of bread. In which is likewise shewn that the cause of bread being close and heavy is intirely owing to the baker being unacquainted with the nature of barm and flour. By JAMES STONE. Salisbury 8.

ANTON STÖRCKS *Abhandlung von der Einsprossung der Kinderblattern. Wien 8 mai.*

EIVSD. libellus de vsu medico pulsatillae nigricantis. ibid. 8. c. f.

OTTO WILHELM STRUVEN *patriotische Vorschläge und patriotische Unternehmungen, die Chymie, Medecin und Wirthschaft betreffend. Erster Theil. Basel 8.*

Dictionnaire portatif de chirurgie; ou tome III. du dictionnaire de santé. Par Mr. SUELEIEUNE. à Paris 8.

Allgemeine Theorie der schönen Künste in einzelen, nach alphabetischer Ordnung der Kunstwörter auf einander folgenden Artikeln abgehandelt von IOHANN GEORGE SVLZER etc. Erster Theil, von A. I. Leipzig 4.

Commentaires sur les aphorismes d'HERMANN BOERHAAVE de la Connoissance & de la cure des maladies. Par Mr. VAN SWIETEN traduit en François par Mr. MAUBLET, Docteurs en Médecine de Montpellier. à Lyon & à Paris 12.

Prognostisches Handbuch, oder Erklärung der Zeichen, welche einen guten oder schlimmen Ausgang der Krankheiten vorher sagen. Aus dem Französischem des Herrn D. T. Breslau 8.

La nymphomanie ou traité de la fureur utérine, dans lequel on explique avec autant de clarté que de methode, les commencemens & les progrès de cette cruelle maladie, dont on développe

loppe les différentes causes, ensuite on propose les moyens de conduite dans les divers périodes & les spécifiques les plus éprouvés pour la curation. Par Mr. D. T. DE BIENVILLE, Doct. en Médecine. à Amsterd. 12.

10. IACOB. TANNER de polypo feliciter ex vtero extirpato. Argentor. 4. c. f.

JUSTIN. TENGBERGEN theses inaug. ex universa medicina. Duisburg. ad Rhen. 4.

10. CHRIST. ANT. THEDEN *neue Bemerkungen und Erfahrungen zur Bereicherung der Wundarzneykunst und Medicin.* Berlin und Stettin 8.

CHRIST. HEINR. THINCKEL, königl. Preussischen Regiments-Quartiermeister etc. *Abhandlung über die von der naturforschenden Gesellschaft in Danzig bekannt gemachte Aufgabe: von der besten Art die Pflasterung der Strassen und die Unterhaltung derselben in einer grossen Handelsstadt einzurichten, und den wohlfeilsten Mitteln die Reinlichkeit der Gassen zu bewerkstelligen, welcher am 28. Feb. 1771 der Preis zuerkannt worden.* Leipzig 4.

Mémoires sur la culture du murier blanc, & la manière d'élever les vers à soie, lus à la société royale d'agriculture de Lyon. Par Mr. THOMÉ de la même société. Première partie dans laquelle on trouvera les instructions nécessaires aux iardiniers pour la culture de cet arbre, depuis le semis jusqu'à la cueillette de ses feuilles; augmentée de plusieurs mémoires sur cette culture & des nouveaux procédés pour la rendre plus propre à l'éducation de vers à soie, avec des remarques sur le tirage de soies, la manière de les connoître de les filer & de les teindre. Seconde partie dans laquelle on trouvera tout ce, qui est nécessaire pour parvenir à la meilleure éducation de vers à soie & des remarques sur
le ti.

le tirage, le moulinage & la préparation de soies. à Amsterdam & se trouve à Lyon. 8 mai. Voll. 2.

5. A. D. TISSOT *Nachricht von der Kriebelkrankheit und ihrer wahrscheinlichen Ursache aus dem Genuße des Mutterkorns mit Anmerkungen erläutert, nebst einem Sendschreiben vom Honigthau und zwei Abhandlungen von den verfälschten Weinen, ingleichen vom Brode, das man anstatt des gewöhnlichen im Nothfalle zubereiten kann, und von der innern Rinde der Linde. Leipzig 8.*

EIVSD. *Abhandlung von der fallenden Sucht. ib. 8.*

EIVSD. *vertheidigte Einsprossung der Blattern wider den Graf RONCALLI, nebst den neuesten Zusätzen und Verbesserungen zu den Abhandlungen über verschiedene Gegenstände der Arzneywissenschaft, und des Grafen RONCALLI Sendschreiben. ibid. 8.*

EIVSD. *essai sur les maladies de gens du monde. Edit. augmentée. à Amsterd. 8.*

EIVSD. *Anweisung, wie man sich bey grassirenden und ansteckenden Krankheiten, als Pocken, Masern, hitzigen, faulen, böartigen und Wechselfiebern etc. zu verhalten. 8. (f. l.).*

BALTH. LVDOV. TRALLES ad Ill. CHRIST. GOTTLIEB LUDWIG disquisitionem de vi opii cardiaca, aduersariis medico practicis insertam, humanissima responsio. Vratislav. 4.

IO. CHPH. TRAMPLERS *umständliche Beschreibung des Grönländischen Wallfischfanges, und von den Ursachen und Eigenschaften des Nordlichtes. Leipzig 8.*

Erklärung der Bergwerkskarten von dem mittägigen Theile der Gebirge im Bergamtsreviere Marienberg bey Annaberg, durch FRIEDRICH WILHELM HEINRICH VON TREBEN. Annab. 8.

Rélation

Rélation d'un voyage dans la mer du Nord, aux côtes d'Islande du Grönland, de ferro, de Schottland, des Orcades & de Norwege fait en 1767 & 1768. Par Mr. de KERGVELEN TRÉ-MAREC, Lieutenant de vaisseaux du Roi etc. Ouvrage enrichi de planches. à Paris 4.

Progr. ad audiendas praelectiones medicas officiose inuitat, hacque occasione de sale mirabile GLAUBERI commentatur W. B. TROMMSDORF. Erford. 4.

Histoire universelle contenant l'histoire de l'Egypte & des peuples de Canaan. Par Mr. TURPIN, Tom. II. à Paris 12.

10. BERNH. VLRICH diss. inaug. sistens observationem de hypercatharsi ex resina ialappae feliciter curata. Argentor. 4.

Erste Gründe einer Physiologie der eigentlichen thierischen Natur thierischer Körper, entworfen von 10. AVG. VNZER. Leipzig 8.

10. CHPH. VNZER diss. inaug. cur feminis Europaeis et illustribus prae aliis gentibus et rusticis partus sint laboriosiores. Gotting. 4.

Description & usages de la sphère armillaire suivant le système de COPERNIC. Par Mr. ROBERT DE VANGOUDY. à Paris 8.

Médecine pratique, ou recueil de rémedes choisis & éprouvés par des expériences constantes à l'usage des gens de la campagne des riches & des pauvres; traduit de l'Anglois DE VESLAIS. à Paris 12.

VIARRY V. FERRAND.

Médecine vétérinaire. Par Mr. VITET, Doct. & Prof. en médecine. Tom. Imier contenant l'exposition de la structure & des fonctions du cheval & du boeuf. Tom. second. contenant l'exposition de maladies du cheval, du boeuf, de la brebis

brebis etc. Tom. troisieme contenant l'exposition des médicamens nécessaires au maréchal & l'analyse des auteurs, qui ont écrit sur l'art vétérinaire depuis VEGECIUS jusqu'à nos iours. à Lyon 8. Volk. 3.

ADOLPH. FRID. VOGEL diff. inaug. observationes quasdam chirurgicas complexa. Kil. Holstator. 4.

RVDOLPH. AVGVSTIN. VOGEL diff. inaug. sistens observationes practicas, circa mercurii sublimati corrosivi vsum in morbis imprimis siphyliticis. Resp. et Auct. Conrad. Wilh. Flor. Gotting. 4.

EIVSD. Schutzschrift für das Mutterkorn, als eine angebliche Ursache der sogenannten Kriebelkrankheit. ibid. 8.

SAMVEL GOTTLIEB VOGEL diff. inaug. de lithophago et polyphago Ilfeldae nuper mortuo ac dissecto. ibid. 4.

IO. GOTTLIEB VOIGTS *Bergwerksstaat des Ober- und Unterharzes, den baulustigen Gewerken zum Unterrichte mit Anmerkungen herausgegeben von* IVLIVS IOHANN MADIHN. Braunschweig 8.

IO. ERNEST. IMMAN. WALCH *Naturgeschichte der Versteinerungen. Dritter Theil. Iena fol. mai.* Nouvelle méthode pour guérir la gonorrhée & pour se garantir de la gonorrhée virulente. Par IEAN WARREN. à Paris 12.

Essai d'une nouvelle minéralogie; traduit du Suédois & de l'Allemand de Mr. WEDMAN. Par Mr. DREUX. ibid. 8.

CHRIST. EHRENFRIED. WEIGEL diff. inaug. sistens observationes chemicas et mineralogicas. Gotting. 4.

FRID. AVG. WEIZ *vollständige Auszüge aus den besten chirurgischen Disputen aller Academien, nebst Anzeigen der neuesten chirurgischen Bücher und einem*

nem Anhang chirurgischer Neuigkeiten. Dritter Band. Leipzig und Budiffin 8.

10. IAC. WELLS *Rechtfertigung der Blackischen Lehre von der figirten Luft, gegen die von Herrn WIEGLEB, Apotheker in Langensalza, dawider eingemachten Einwürfe. Wien 8 mai.*

Botanicus vniuersalis et hortulanus exhibens descriptiones specierum et varietatum arborum, fruticum, herbarum, florum et fructuum indigenorum et exoticorum per totum orbem, seu cultiuorum in hortis et viridariis Europaeis, siue descriptorum, botanicis hodiernis secundum systema magni LINNAEI digestorum. Cum nominibus Anglice redditis, quibus addendi sunt indices, catalogi multi vtiles et lexicon botanicum copiosum. Tabulis aeneis illustratis. Auctore RICH. WESTON, Tom. II. Londin. 8.

FRID. LEOPOLD. WEYLAND *spec. inaug. de ozaena maxillari cum vlcere fistuloso ad angulum oculi internum complicata. Argentor. 4.*
Beytrag zur Geschichte der Kriebelkrankheit im Jahre 1770, von D. IOH. ERNST WICHMANN. Leipzig und Zelle 8.

Handbuch für die österreichische Landjugend zum Unterrichte einer wohlgeordneten Feldwirthschaft, verfaßt von IOHANN WIEGAND. Wien 8 mai.

Gedächtniß des vor zweyhundert Jahren den 30sten September 1571 gelegten Grundes des vortreflichen Collegiengebäudes der Universität Altdorf. Erneuert am 30sten September 1771 von GEORG. ANDREAS WILL. Altdorf 4.

ROBERT WHYTTS *jämmtliche zur practischen Arzneykunst gehörige Schriften, Aus dem Englischen nach der neuesten Ausgabe übersetzt. Leipz. 8.*
Lehrbegriff von den Krankheiten der Pferde und deren Heilung, nebst einem Anhang von der Pferde- Tom. XIX. P. IV. Aa zucht,

*zucht, verfaßt von D. IOHANN ERNST ZE-
HER. Berlin 8.*

ANTON ZEPLICHALS, *der Gesellschaft Jesu,
Lehrers der Mathematik und Mineralogie an der
Univerſität in Breslau, Einleitung zu der berg-
männiſchen Kenntniß des Erdballens. Erſter Theil,
die unterirdiſche Geographie, zum Gebrauche der
niedern Bergwerksſchule. Breslau 8. (f. a.).*

IO. FRID. ZÜCKERT *mediciniſches Tiſchbuch, oder
Cur und Präſervation der Krankheiten durch diä-
tetische Mittel. Berlin 8.*

CHRISTIAN ZVCKER *diff. inaug. de veſicae
vrinae morbis. Argentor. 4. c. f.*

Contenta in hac parte.

	Pag.
I. Histoire & mémoires de l'acad. Roy. des sciences de Paris, année 1769	579
II. La Murio-métrie. Par Mr. DUBET	593
III. Mémoires sur la culture de murier blanc etc. Tom. I. II. Par Mr. THOMÉ	604
IV. The principles elements or primary particles of bodies etc. By GIBSON	611
V. LICHTENSTEIN <i>Abhandlung vom Milch-zucker</i>	614
VI. An essay on the use of the ganglions of the nerves. By JOHNSTONE	621
VII. LOBSTEIN diss. de neruis duræ matris	624
VIII. Atti dell Accademia delle scienze di Siena, Tom. IV.	626
IX. DE HAEN tomus primus rationis medendi continuatae etc.	641
X. Nouveaux recueil des pièces relatives au traitement des vapeurs. Par Mr. POMME	652
XI. Mélanges de physique & de médecine. Par Mr. LE ROL	664
XII. PALLAS spicilegia zoologica. Fasciculus nonus	668
XIII. Mémoires pour servir à l'histoire des insectes. Tom. II. Par Mr. DE GEER	671

XIV. Nouveaux mémoires de l'academie Roy. de Berlin. Année 1770	Pag. 683
XV. Traité des maladies des femmes en cou- che etc. Par Mr. RAULIN	689
XVI. La Nymphomanie. Par Mr. DE BIEN- VILLE	696
XVII. BOSE progr. inaug. sistens historiam cordis villosi	703
XVIII. BVCHOLZ <i>Nachricht von den jetzt herr- schenden Fleck- und Frieselfiebern</i>	705
XIX. PEZOLDI spec. pathol. de prognosi in febris acutis	707
XX. Noua physico - medica	709
XXI. Continuatio indicis scriptorum physico medicorum, quae anno 1771 prodierunt	717

I N D E X.

- A.
- Abdominalium viscerum vitia
 vt causa fluxus ventris p.
 132. cum corde extra cor-
 pus propensio 525. situs
 post mortem mutatus 509.
 510. praeternaturalis ra-
 tio 308 seqq.
- Abdominis tumor singularis
 25 seqq.
- Abilgaard, scholae veterina-
 riae Christianhafniensis
 praefes 163
- Ablcessus absque praegressa
 inflammatione 486. cere-
 bri 9. in gibberoso ad spi-
 nam dorsi 123. renum
 sponte ruptus et curatus
 485. lactei in infante post
 variolas 114 sq. in puerpe-
 ris 696
- Acaena, plantae genus 420
- Aceris arboris noua species
 547
- Achates, lapidum genus 443.
 454 seqq.
- Acidorum mineralium concen-
 tratorum effectus noxi 303
- Acidum tartari vini, de eo
 experimenta 405 seqq. vni-
 versale, eius natura 614
- Acta Heluetica. Vol. VII. 520
- Acutorum morborum diuisio
 ratione habitus humorum
 reiecta 646
- Adamas, eius volatilitas du-
 bia 454
- Aduersaria medico practica.
 Vol. II. P. I. II. III. IV. 103
- Aedium collapsum auertendi
 modus 587
- Aegiphila, plantae genus 419
- Aer vt elementum corporum
 613. num ex vitrioli prae-
 paratione inficiatur? 640
 seq. humidus, eius vsus 223.
 ei, in nauibus renouando,
 inseruiens machina 387
- Aethiopes albi 53. eorum
 curae expositioni praemium
 constitutum 157
- Agricultura, de ea experi-
 menta 323
- Agyneia, plantae genus 426
- Albucae plantae descriptio
 emendata 67
- Alcali fixum ex tartaro ope
 acidorum sine igne educen-
 di modus 57 seq. minera-
 le natium 686. minera-
 le aquis mineralibus inesse
 negatur 260
- Aleris Linn. planta 67. Ca-
 pensis 408
- Allamanda, plantae genus 420
- Allgemeines Blumen - Kräuter-
 Frucht - und Gartenbuch*
 230
- Ambrae griseae ortus a petro-
 leo 55. 57. ab apibus 60 sq.
 species et bonitatis si-
 gnum 55. Moluccensis ana-
 lysis chemica ib. sq.
- Amiantus, lapis 445. 457.
 eius principia constitutiva
 629 sq. fusionis modus 630
- Amputatio femoris, triginta et
 duo annos cariosi 474
- Anatis cor ossificatum 490
- Anatomicae observationes 308
 seqq.
- Anatomico practicae observa-
 tiones

- ❁ ❁ ❁
- tiones 17 seqq. 31. 77. 126.
218. 221. 290 sq. 308 sqq.
322. 476. 481 sq. 509. 655
sq. 660. 702 sqq.
- Anatomicorum, inventorum
huius seculi expositioni
praemium destinatum 550
- Aneurysma arteriae popliteae
suppurans letale 15. arte-
riae splenicae ossificatae
486. spurium arteriae cu-
bitalis 476
- Angina pectoris, morbus 200
- Anginae distinctio 273. epi-
demicae et gangraenosae
natura et curatio 478 seq.
gangraenosae casus et cu-
ratio 475. inflammatoriae
curatio 302
- Ani defectus causae 474. fi-
stula absque operatione cu-
rata 489
- Animalculum scroto adhae-
rens 528
- Animalia rariora 524. eorum
nouae species 416 sq. or-
dines et genera mutata 495.
omnium numerus probabi-
lis ib. bruta, eorum stru-
cturae naturaeque diuerfi-
tas a corpore humano 45
seqq. in iis captorum ex-
perimentorum ad c. h. su-
specta applicatio ib. seqq.
composita, eorum origo 495
- Animalis regni institutiones
134. icones nouae 552
- Animi affectuum ingratorum
effectus singularis 312
- Anthelminticorum recensio et
usus 288
- Antilope, quadrupedum ge-
nus eiusque species 338 sq.
- Antimonii usus in variolis 75
- Apoplexiae causae et cura-
tio 280
- Aqua destillata, eius conge-
latio singularis 53. frigida,
eius usus in motibus con-
vulsivis 6. usus externus
in syncho simplici 22. vul-
neraria mineralis 71. aquas
minerales examinandi me-
thodus 259 seq. sulphu-
reas parandi methodus 667.
aquarum Balaruccensium
usus 665. medicatarum Lo-
xoniensium historia 313 sq.
analysis 315 seq.
- Aquilicia, plantae genus 421
- Aranea Marmignato vid. *Mar-
mignato*.
- Aranearum quaedam species
670
- Arborum fructiferarum infe-
cta delendi modus 390. 415
- Arena, terrae genus 440.
eius origo 451
- Argenti ex cupellis reductio
emendanda 586
- Argilla, terrae genus 439.
449 sq. eius species nouae
447 sq.
- Arsenicalis butyri effectus le-
talis 528
- Arsenicum, metallum dubium
146. eius natura et diffe-
rentia ib. sq. eius disqui-
sitioni praemium constitu-
tum 365
- Arteriae popliteae aneury-
sma 15
- Arteriarum dilatationis et
pulsus causa et ratio 535
sq. 541 sqq. super ea ex-
perimenta 537. 542 seqq.
- Arthaud, Dissertations sur la
dilatation

- dilatation des arteres & sur la sensibilité 535
- Arthriticae materiae euolutionis obseruationes 103 sqq.
- arthritici dolores ex incremento corporum 115 sqq.
- eorum cura 117. morbi per successiuas generationes mutati obl. 104. latentis sub varia febrium specie moti et exitiosi casus 105. in senibus imperfecta moti et letalis casus ib. sqq.
- Arthritis, eius ortus et causa 279. in ea remedium 402
- Asbestus, lapis 445. 457
- Ascites, de eo obl. 16 seq. in eo remedium 8. nam in eo venaesectio in initio adhibita noxia? 16 sq.
- Asthmatis causa singularis 309 sq. 311. pistorum curatio 301
- Atramenti boni praeparatio 687
- Atti dell' Accademia delle scienze di Siena detta de Fifico-Critici Tom. IV. 626
- Auium nouae species 417
- Aurium morbi, de iis obseruationes 31. sonitus vt signum 281
- Auri vitae praeparatio et vsus 702. fulminantis vsus in scarlatina 645
- B.
- Bacheri pilulae tonicae 299 sq.
- Bajon, ab acad. reg. chir. Parisina praemium accepit 156
- Balaruccensium aquarum vsus 665
- Balneorum calidorum vsus in variolis 643. frigidorum vsus in spasmo neruoso 658 sqq. noua adhibendi ratio 714. tepidorum vsus ad partum prouocandum 663
- Baltimora, plantae genus 425
- Banks et Solander, eorum itineris maritimi Germanica et Gallica versio indicitur 162
- Basaltici lapides 444. eorum ortus 455 sq.
- Basilici syluestris vsus in fluore albo 492
- Basquensis societ. reg. obseru. communicatae 711 sqq.
- Bassia, plantae genus 423
- Beckmanni, Io. systematis naturae Linnaeani epitome 359
- Befaria, plantae genus 423
- Belladonnae vsus in ictero chronico 126 sq.
- Bellium, plantae genus 425
- Bergera, plantae genus 422
- Bergia, plantae genus ib.
- Bergius, societ. scient. Philadelph. socius 363
- Berolinensis acad. reg. scient. noui commentarii. annus 1770 et 1771. 683. praem. ad ann. 1773 365
- Bezoet, Herm. societ. philos. Roterodam. socius 160
- Bibonum obseruationes 530
- Bieber, Io. Andr. foliorum plantarum sceleta vendenda offert 368
- de Bienville, la nymphomanie ou traité de la fureur uterine 696
- Bierchén, Petr. Inträdes-Talom Ktäftskadors scrophulose

- se och veneriske Sårs och
soudlnaders igenkännande 513
- Bilis saponacea alcalina natu-
ra 586
- Blackwelliani herbarii centur.
Ver VI. 224 operis histo-
ria 225 seq.
- Blatta heteroclita, insectum 669
- de Blangy, Ducarne vid. Du-
carne.
- Blennii piscis noua species 524
- Blikker, societ. philos. Rote-
rodam, director et secretar.
160
- Boddart, P. societ. scient. Har-
lemens. socius ib.
- Boli contra calculum formula 43
- Bolus, argillae species 450
- Bombycum vasa bombycina et
materies sericea 594 sq. in
aere libero educandorum
ratio et plantationes conue-
nientes 598 sq. educatio-
ni domus apta 599. ouu-
lorum selectus et adserua-
tio 600. 606 sq. 609 sq.
ouula excludendi methodi
601. 607. 608. vitae varia
stadia 601. morbi ib. seq.
educationis modus 605. ocu-
li 606. educatio in insula
S. Dominici instituenda 608
- Boni Henrici vsus in scabie
286. in elephanthiasi ib.
- Bonn, Andr. societati philos.
Roterodam. a consiliis 160
- Bos, eius species 336 sq.
- Bose, Ern. Gottlob. anat. et
chir. prof. publ. ord. et fa-
cult. med. Lips. assessor 156.
- progr. inaug. sistens histo-
riam cordis villosi 702
- Botanica bibliotheca 341 sq.
- Botanicae observationes 532.
- 544 sq.
- Botanici inuentores 39
- Boudewynsen, Isaac. societ.
philosoph. Roterodam. so-
cius 160
- Brachii truncati connati in
feru obs. 110
- Bradypus, animal, eius species 356
- Bronchoceles curatio 488
- Bronchotomia vid. Trachyoto-
mia.
- Brugmanns, Geo. societ. scient.
Harlemens. socius 160
- Bruta animalia vid. Animalia.
- Bruxellensis acad. caesar. reg.
scient. thes. et praem. ad
ann. 1773 et 1774 363 sq.
- Bucholz, Wilh. Heinr. Sebast.
Nachricht von dem jetzo
herrschenden Fleck- und Frin-
selfieber 705
- Buchoz, Toilette de Flore 361
- Buffon, societ. scient. Phila-
delph. socius 363
- Buſonum suctionis vsus in
mammis scirrhis 516
- Burdigalensis acad. reg. scient.
thes. et praem. ad ann.
1774 et 1775 548 sq.
- Butyri antimonii vsus in sta-
phylomate 253. arsenica-
lis letalitas 528
- C.
- Cadauerum sectiones, de eo-
rum institutione et iudiciis
cautelae 509 sq.
- Caels, ab acad. caes. reg.
scient. Bruxellensi prae-
mium accepit 364

Caemen-

- Cementariis* inferuentis pul-
veris Traff dicti varietas et
examen 392 sq. 451
Cementum terrae genus 440.
451. de eius vfu experi-
menta 404 sq.
Calcareus, lapidum genus 441
Calceolatia, plantae genus
419. pinnata 412
Calcis calcinatae leuitaris caul-
sa 451. viuae aquae vfus
in cancro 287. vis lithon-
tripica 83
Calculorum ortus et caussa ma-
terialis 80. genesis in om-
nibus corporis cauīs ib. seq.
materies diuerfa 81. ana-
lysis chemica ib. 83. diffe-
rentia chemice disquisita
203 sq. diagnosis et signa
82 sq. dispositio haeredita-
ria ib. indicationes cura-
toriae 83. biliariorum ob-
seruationes 580. 659. ve-
ficulae felleae ortus et sym-
ptomata 205. curatio 206
seq. velicae vrinariae re-
medium 43
Caldani Marc. Ant. Leop. suc-
cessor Morgagni 713
Callorynchus, piscium genus
524 sq.
Cameli animalis species 340
Camphorae vires 468. largio-
ris vfus in febribus acutis
noxa 98
Canaria, plantae genus 421
Cancri, morbi, ortus, diagnosis
et cura 287. genuini cha-
racter et diagnosis 514 sq.
causae 515. curatio, de
ea monita ib. fungosi cha-
racter et diagnosis 515 seq.
aperti remedium 71
Cancrofi tumoris in scroto
operationes 28
Canini fetus monstrosi 480 sq.
Canis, eius species 345 sq.
Cantharidum vfus in verrucis
extirpandis 321
Caoutchac, resina in insula
Isle de France 579
Capitis vulnus singulare 8 sq.
Sclopetarium 491
Caprae species et varietates
337
Capura, plantae genus 421
Carcinomatis varia genera 514
sq. scrophulosi caussa et
diagnosis 516 sq. curatio
517. linguae extirpatio 528
Caricis variarum specierum
vfus 66 sq.
Caries vertebrarum colli 218.
ossis petrosi auris 31 sq.
Cariocar, plantae genus 423
Carpoboli Micheli, fungi de-
scr. 54
Cartheuser, Frid. Aug. *minera-
logische Abhandlungen* 135
Castor, animal, eius species
352
Castorei vetustioris noxa 69.
opio admixti vis anodyna
301
Cataracta, de ea obfl. et mo-
nita practica 244 sq. 247 sq.
eius distinctio et species
247 sq. secundaria, quid?
247
Cavia, animalium genus eius-
que species 351
Cephalalgia a vermibus 20 sq.
Cerae olei vfus externus 71
Ceraforum nuclei intestinum
coecum obturantes 303
Cerebrum vt sensus motus
que organon 502 sq. eius
substan-

- substantia insensibilis 534.
vitia vt causa fatuitatis 62.
septi lucidi descriptio 63 sq.
abscessus 9. tumor per os
frontis protrusus 218. hy-
drops vid. *Hydrocephalus*.
Cesarati, Ios. nouam balnean-
di methodum communicauit
714 sq.
Cereuisiae non lupulatae vsus
43
Ceru animalis species 339 sq.
Chemica obseruatio 581
Chemosis, oculi morbus 250.
eius ab ophthalmia distin-
ctio ib.
Chirurgici casus et obserua-
tiones 304 sqq.
Cholerae distinctio 276
Choreae S. Viti casus et cu-
ra 300. 529
Christianhafniae schola vete-
rinaria condita 163
Chrysalidum respiratio dubia
673
Chrysolithus, de eo annotatio-
nes 139
Cicutae extracti vsus in he-
meralopia 307. in maculis
et doloribus osteocopis ve-
nereis inueteratis 13 sq. in
ulcere laryngis 15. vsque
dubius in variis morbis ib.
noxa in cancro genuino
514
Cirsocole, de ea monita pra-
ctica 263 sq.
Clauorum causa et curatio
320 sq.
Clibadium, plantae genus 426
Cobalti natura 147 sq. regu-
lus, quid? ib.
Coeliaci fluxus casus et causa
276
Coerulei pigmenti descriptio
688
Colicae pisonum diagnosi et
prognosis 200 sq. curatio
201 sq. pictorum et pecto-
rum conuenientia et cura-
tio 303 sq.
Colli vertebrarum, luxationis
exempla et de iis iudicia
119
Collyrii formula 254
Cometae obseruationes 404
de la Condamine, Car. Mar.
obiit 714
Contrafissurarum disquisitioni
praemium constitutum 549
Conualescentium aluiductio,
de ea monita 123
Conuulsuorum morborum ob-
serv. 529
Cordis in dextro latere situs
528. villosi historia 702
sq. eius causa 704 sq. in
anate ossificatio 490. nervi
vid. *Nervi*.
Corneae lamina cartilaginea
478. ulcerum signa et dif-
ferentia 251. curatio ib.
Cornei, lapidum genus 444
456
Corporis humani celeri incre-
mento accedentes dolores
arthritici 116 sq. eorum cu-
ra 117. structurae naturae
que diuersitas a structura
brutorum 45 sqq.
Corporum principia s. elemen-
ta quinque 612
Cos, lapidum genus 442. eius
species 448. 452 sq.
Cosmeticonum recensio 362
Cranii vulnera eorumque cu-
ratio 305
Cremor tartari solubilis 71
Creta,

Creta, terrae genus 439. in
territorio Senensi reperiun-
da, eius natura 633 sq.
quomodo fertilis reddi pos-
sit 635
Crises variae singulares 295 sq.
Creditas, quid? 708
Cruris fractura cum iactura
tibiae curata 525
Cryfitrix, plantae genus 427
Crystallina lens vid. *Lens*.
Crystallus Islandica, cur ob-
iecta duplicet 451. mon-
tana, eius elegantiae notae
453
Copri nudi origo 138
Cutis in manuum volis, vt si-
gnum 708
Cycadis plantae character 427

D.

Darelii, Io. Andr. pharmaco-
poea pagana 42
Dasypus, animal, eius spe-
cies 356
Dauci radices vsus contra am-
busta 43. in vlceribus can-
crosis 306 sq. vsus exter-
nus et internus in variis
morbis 71
Deglutitionis difficilis casus
322. causa et curatio 202
sq. impeditae symptomata
et causae 277 sq. curatio
278. diu interceptae hy-
sterico morbo accedentis ca-
sus 523
Deglutitum frustulum carnis
in oesophago haerens vo-
mitu reiectum 302 sq.
Dendritarum origo 141 sq.
Dentitionis doloris causa 330.
ratio ib. sq. secundae na-
tura 331. 333. tertiae ca-
sus 331

Dentium humanorum historia
325 sqq. alueolarium pro-
cessuum natura 327. cor-
ticis fabrica 328 sq. for-
matio 333. osseae partis fa-
brica 329. 332. cavitatis
natura 329 sq. radicum fi-
tus et diuersitas 330. mo-
tus in alueolis eiusque vsus
ib. formatio successiva 331
sq. extractio, de ea mo-
nita 333. defectus in rha-
chiticis 90 sq. vermes fidei
472

Diaetae strictioris vsus in mor-
bis 213 sq.

Didelphis, animal, eius species
348 sq.

Digitorum coalitio 306

Dionaea, plantae genus 422

Dioscoridis icones plantarum
edentur 715

Distichiasis, oculi morbus 252

Dodonaea, plantae genus 422

Dorsi spina vid. *Spina*.

Dragearum Keyseri formula
317 sq.

Dubet, A. La Murio-metrie.
Instruction nouvelle sur le
ver à soie 593

Ducarne de Blangy, methode
pour recueillir les grains
dans les années pluvieuses
143

Dura mater vid. *Menynx*.

E.

Eclipta, plantae genus 424

Ectropium, oculorum morbus
252

Electricitas, de eius applica-
tione obsl. et corollaria 511
sq. eius vsus in morbis du-
biis ib.

Elegia,

- Elegia**, plantae genus 426
Elementa corporum quinque 612 sq.
Elephantiasis diagnosis 286
Elephas, animal, eius species 341
Emeticorum vsus in morbis acutis probatus 471. 473. vsus in grauida 473 sq.
Emplatri de meliloto vsus in variolia 78
Entero-epiploceles cum gangraena sanatio 492
Ephamera febris, eius species 269
Ephamera, insectum, eius species 681
Epidemia imaginaria 706
Epidemicorum morborum obsequiu. 293 sqq. causae 79. in vrbe Ville in Picardia a. 1767. grassatorum symptomata et curatio 10 sqq.
Epilepsia, eius curatio 300. causae et curationis modus 534. a vermibus 21. asuppressionem menstruorum orta et sanata 30. chronica, in ea specificum 279
Epilepticorum demortuorum morbi et sectiones III. 120. 127. 130
Equus, eius species 336
Erfahrungen und Untersuchungen über den Menschen 501
Erinaceus, animal, eius species 355
Erucas arborum delendi modus 388 sq. 390. 415
Erxleben, Io. Chr. Polycarp. *Anfangsgründe der Naturgeschichte* 493 sq. bibliotheca physica noua annuntiatur 714
Erysipelatis natura et differentia 274 sq. distinctio et curatio 100 sq.
Esparsette, planta pabularis 257
Essentiae galbani vsus in pleuritide 273
Exanthematicorum morborum successiones 112 sq.
Exanthematum singularem obss. 521 sq.
Exgs, Eiuës, itineris ad Indiam orientalem versio indicatur 163

F.

Fagi fructuum oleum oleo olivarum substituendum 63
Fasciarum praestantia in vulneribus prae futuris 32
Fatuitatis causae 62
Fauken, I. P. Xauerii *das in Wien im Jahre 1771 und 1772 sehr viele Menschen anfallende Faulung. feber* 289
Faulhaber, A. F. obiit 551
Febricitantium diaeta 269
Febris, quid? 96. ardentis curatio 97. catarrhalis maligna a. 1767. in vrbe Ville in Picardia grassata 11 sq. hectica vid. *Hectica*. intermittens pertinax 218. maligna a. 1771. Viennae epidemica 645. malignae curatio 98 sq. miliaris curatio 99. putridae Viennae 1771 et 1772. grassatae curatio 289 sq. putridae malignae cum purpura causae et curatio 293. vtricata vid. *Vtricata*. intestinalis 706
Februm differentia 96. causa proxima 101. medendarum

darum
 acutaru
 tum di
 dentiu
 narum
 tio 265
 lignar
 epiden
 tum g
 loq.
 ferent
 tum
 curati
 269.
 peris
 ta et
 Felis, ar
 Femori
 ampt
 fractu
 Petreir
 Ferran
 piden
 138
 arle
 neg
 Ilur
 spa
 et
 Ferus
 br
 et
 tar
 br
 eo
 ri
 Filio
 n
 Fifi
 m
 e
 e

- darum methodus 96. 101.
acutarum a. 1770. grassan-
dum distinctio 508. 510. ar-
dentium cura 270. conti-
nuarum distinctio et cura-
tio 269. epidemicarum ma-
lignarum obff. 293 sqq.
epidemicarum intermitten-
tium genius et curatio 507
sq. hemitritaeorum dif-
ferentia 96. intermitten-
tium natura et causa 268.
curatio 101 sq. 269. diaeta
269. vterinarum in puer-
peris distinctio, symptoma-
ta et curatio 695
Felis, animal, eius species 347
Femoris per 32 annos cariosi
amputatio 474. ossis colli
fracti repositio 29
Ferrein, Ant. elogium s. vita
582
Ferrum, eius minerarum la-
pidearum diuisio et species
138 sq. his sulphureas et
arsenicales particulas inesse
negatur 137. earum queto-
lura non necessaria ibi
spatofum Linn. de eo obff.
et experimenta 135 sq.
Fetus monstrosus 525. mem-
branae pupillaris historia
et natura 266 sq. ea coeci-
tatis causa 267. duo mem-
brana communi inclusi 472.
eorum aberrationes et va-
rietates 500
Filicis radices vsus contra tae-
niam 288
Fistulae ani absque operatio-
ne curatio 489. lacrymalis
causae, distinctio et spe-
cies 249. de ea obff. pra-
cticae 250
Flora Saxonica edetur 716
Fluidorum grauitatem specifi-
cam examinandi instrumen-
ta 411 sq.
Fluor albus, eius causa et cu-
ratio 698. de eo monita
practica 661 sq. eum cu-
randi modus 492
Fluor mineralis, lapidum ge-
nus 441. 452. eius ope
acidorum volatilifatio 66
Foliorum arborum decidentiae
natura et differentia 260
sq. causa 262. scelera
vendenda 368
Fontana, Felice, iussu magni
Hettruriae Ducis iter per
Europam instituturus 551
Formicarum species variae
683
Forster, Io. Reinold. nouae spe-
cies insectorum. Cent. I. 50
Fossilium distinctio et ad pro-
typos reductio 264 sqq.
Frictionum vsus in obstructio-
nibus viscerum abdomina-
lium 102
Fried, eius obitus 367
Frigus vt elementum corpo-
rum 613 sq.
Frumenta in annis pluuiosis
colligendi eorumque ger-
minationem prohibendi
methodus 143. eorum mul-
tiplicatio experimentis pro-
bata 323 sq.
Fulgur, cum eo lapides dela-
psi 580. eius periculum a
domibus auertendi modus
399 sq. eius effectus in
domum, contra idem muni-
tam 399
Fuliginis vsus in scabie re-
pulsus 286
Fulmine

Fulmine tactae dissectio 23 sq.
 Funckius, Chphilus Bened.
 physices prof. publ. ord.
 Lips. 366
 Fungorum esculentorum no-
 xa 12. esorum noxia esse-
 da 210
 Furor vterinus vid. *Nympho-
 mania.*

G.

Galbani essentia vid. *Essentia.*
 Galii vsus in epilepsia 300
 Gangliorum neruorum vsus
 621 sqq.
 Gazette de Santé, Parisiis pro-
 diens indicatur 367
 Gedanensis societ. nat. indag.
 quæst. et præm. ad ann. 1774.
 711
 de Geer, Charles, Mémoires
 pour servir à l'Histoire des
 Insectes Tome II. 671
 Gehler, Io. Car. physiol. prof.
 publ. ord. et facult. med.
 Lips. assessor 156. 366
 Gemmae, lapidum genus 442.
 earum ortus 454. pretio-
 sarum notae characteristi-
 cae 139 sq.
 Gerhard, Carl. Abrah. materia
 medica. Edit. 2. 465
 Gibberositatis differentiae et
 exempla 122 sq. causae
 127. remedia 128 sq.
 Gibson's, John, principles ele-
 ments or primary particles
 of bodies 611
 Giraffa, animalium genus 338
 Gisekia, plantae genus 421
 Glabraria, plantae genus 424
 Glandula pinealis, de ea ob-
 seruata 63
 Glarea, terrae genus 440. 450

Globba, nouum plantae genus
 419
 Glossitis 272
 Giuta, plantae genus 425
 Godart, ab acad. caesar. reg.
 scient. Bruxellensi praemium
 accepit 364
 Gordonja, plantae genus 424
 de Gorter. Dav. societati phi-
 los. Roterodam. a consiliis
 160
 Gottingensis societ. reg. scient.
 noui commentarii T. I. II.
 255. quæst. ad ann. 1774.
 711
 Gramina quaedam noua Ame-
 ricae 529
 Granati, lapidum genus 443.
 eorum ortus 454
 Graptolithi dendrites origo
 141
 Grauiditatis diu protrahæ
 exempla 500 sq.
 Gregory, Io. obiit 714
 Gruner, Chr. Godofr. acad. le-
 nens. prof. med. ord. et fa-
 cult. med. assessor 551
 Guaiaci ligni vsus in lue ve-
 nerea 285
 Guarea, plantae genus 422
 Guindant, T. Exposition des
 variations de la nature dans
 l'espece humaine 498
 Gummi kikenunemalum, look
 et galda, eorum vis et
 vsus 467
 Gymnotus electricus, piscis 687
 Gypsea terra 439
 Gypsum, lapidum genus 441.
 452. eius in fusione ferri
 vsus dubius 141
 Gyrini natatoris insecti histo-
 ria 414
 H. Haase,

- ❖ ❖ ❖
- H.**
 Haase, Io. Gottlob. facult. med.
 Lips. assessor 156. Prof.
 extraord. med. 713
 Haemoptysis, in ea remedia
 21. 275. de ea monita 275
 Haemorrhagia narium, eius
 ortus 275. vteri ipecacu-
 anha sananda 413 sq. hae-
 morphagiae vt malum si-
 gnum 706
 Haemorrhoidarii cadaueris se-
 ctio 481 sq.
 Haemorrhoides, de iis monita
 124. earum differentia et
 curatio ib. sq. quatenus
 sanguinis missione sanan-
 dae ib.
 de Haen, Ant. rationis me-
 dendi continuatae Tom. I.
 641
 Haenelii floram Carlsbaden-
 sem opera Alb. ab Haller
 editum iri indicatur 41
 Hafniensis societ. reg. scient.
 thes. et praem. ad ann. 1774.
 710
 Hahn, societ. scient. Phila-
 delph. socius 363
 Halecis piscatura in Noruegia
 401
 von Haller, Alb. bibliotheca bo-
 tanica. Tom. I. II. 34. agro-
 stographiam Scheuchzeri,
 epistolas doctorum virorum
 et Haenelii floram Carlsba-
 densensem editurus est 41
 Hanow, Mich. Chph. obiit 367
 Harlemensis societ. scient.
 commentariorum Vol. XIII.
 P. I. II. 318. thes. et praem.
 ad ann. 1776. 548. 709
 de Hautefierck, Richard. Re-
 cueil d'observations de mé-
 decine des hôpitaux mili-
 taires. Tome II. 292
 Hawkesworth, Io. obiit 714
 Hecticae febris signa et cura-
 tio 195 sq.
 Heliconia, plantae genus 421
 Hellebori species variae 229.
 albi vsus in mania 289. ni-
 gri vsus in melancholia ib.
 Helmintholiti aliquae species
 522
 Helvetiae historiae naturalis
 scriptores 530 sqq.
 Helvetica acta. Vol. VII. 520
 Hemeralopiae casus et cura-
 tio 307
 Hemerobii insecti species 681
 Hemitritaeae febres 96
 Henkel, Ioach. Frid. obstetri-
 cius medic. Berol. 713
 Hepatici fluxus distinctio et
 prognosis 275. curatio 132
 Hepatis morbi 204 sqq. mor-
 borum variorum obss. 297 sq.
 inflammationis et obstru-
 ctionis lentae differentia,
 symptomata et curatio 205
 sq. magnitudo insignis 309.
 311
 Hepatitidis causae et signa
 274
 Herbarii Blackwelliani Centur.
 V et VI. 224. operis histo-
 ria 225 sq.
 Hermas, plantae genus 426
 Herniae inguinalis obss. 305 sq.
 intestinalis incarceratae cu-
 ratio, de ea monita 264.
 incarceratae periculorum
 symptomatum causa et cu-
 ratio 223. vesicae vrina-
 riae distinctio et signum
 277. casus et curatio 305 sq.
 Herpetis declarationi prae-
 mium

- ❖ ❖ ❖
- mium expositum 159. ope
mercurialium curatio 535
- Herwig, Christ. Phil. selectus
medicamentorum rationa-
lis 69
- Hess, Io. monstrosus iuuenis
20 annorum 111
- Heylen, ab acad. caes. reg.
scient. Bruxellensi prae-
mium accepit 364
- Hippia, plantae genus 425
- Hirudinum vsus in podagra
484
- Histoire de l'Académie royale
des sciences & belles let-
tres de Berlin. Année 1762
— 1769. 51
- Histoire & mémoires de l'aca-
démie royale des sciences.
Année 1769 579
- Homo, de eo experientiae et
disquisitionis 501 sqq. eius
naturae varietates 498 sqq.
- Houffet, E. I. P. diff. sur les
parties sensibles du corps
animal 533
- Humus, terrae genus 439
- Hunner's, John, natural histo-
ry of the human teeth 325
- Hyaena, animalium genus
eiusque species 346
- Hybridæ plantae, non species
nouae, sed varietates 584 sq.
- Hydatides tussi eiectae 222.
earum species ib.
- Hydroceles verae casus et cu-
ratio 490
- Hydrocephali casus singularis
218. interni obs. singula-
ris 17 sqq.
- Hydrophobiae casus 199. ca-
sus et curatio 208. 211. di-
stinctio et in ea remedia
270 sq. ope mercurii sana-
tio 24 sq.
- Hydropici feri natura, de ea
experimenta 409. analogia
cum fero sanguinis 410
- Hydrops, eius causa proxi-
ma 283. de eius varia cu-
ratione obs. 299. curatio-
nis insolitae exempla 212
sq. in eo remedia 7 sq. 299
sq. biliosi et purulenti ca-
sus 298. omenti 539. pe-
ctoris, eius signum 283.
peritonaei vid. *Peritonacum*.
faccatus, eius casus et cura-
tio 283 sq.
- Hymen clausum suppressionis
menstruorum causa 277
- Hyobanche, plantae genus
424
- Hyoscyami vsus in doloribus
rheumaticis 16. vsus ex-
ternus dubius in dolore den-
tium 472. seminum vsus in
mania 71. nigri seminum
noxa 22
- Hypochondria, vt signum 708
- Hypocistis veterum, planta 59
- Hypopii curationis modus
253. 306
- Hystericarum in balneis nata-
tionis causa 656
- Hysteric mali causa proxi-
ma 654 sqq. curationis me-
thodus 470. de eius cura-
tione obs. 481. complicati
singularis obs. et curatio
655. hystérico conuulsui
morbi grauissimi observatio
et curatio 523. 526
- Hystericus morbus vermino-
sus 5
- Hystrix, animal, eius species
352
L. 1a.

I.

Iadelot, Mémoire sur la cause de la pulsation des artères 541
 Ianin, Jean, mémoires & observations anatomiques physiologiques & physiques sur l'oeil 238
 Iaspis, lapidum genus 443.
 eius ortus 455
 Ichneumonis, insecti species 682
 Icones plantarum Dioscoridis edentur 715
 Icteri causae et symptomata 205. curatio 206. op. belladonnae curatio 120sq.
 Ierboa, animal, eius species 354
 Ignis vt elementum corporum 613
 Iliacae passionis casus singularis 485
 Imaginationis maternae vis in fetum negatur 481. de ea fallacis iudicii vulg. observationes 108 sqq.
 Infantes, num variolis imminentibus ab lactandi? 115. eorum abscessus lactei post variolas 114 sq.
 Inflammatio vteri vid. *Vterus*.
 Inoculatio variolarum minus necessaria 643. de ea observationes 214 sqq. 520 sq. ad eam praeparationis vsus et abusus 214 sq. puris selectus haud necessarius 219. eius methodus optima 215. in ea regiminis et curationis ratio ib. sq. eius ratio et successus in Iamaica 219. gravidis periculosa 216
 Tom. XIX. P. IV.

Insectorum genera mutata 496.
 generum quorundam characteres 671 sq. species novae 50. specierum catalogus 675 sqq. variorum descr. et icones 668 sq. visus, auditus et olfactus 496. pedes sex 672. cadaueribus incrementum plantae 590
 Insectum in foliis isatidis confusis et putrescentibus 58
 Intermittentes febres vid. *Febres*.
 Intestinalis febris 706
 Johnstone's, James, Essay on the use of the ganglions of the nerves 621
 Ipecacuanhae. exiguarum dosium vsus insignis in variis morbis 413 sq.
 Iris choroideae contingua 253. eius secessus a choroidea, oculi morbus 253 sq. in coecitate motus causa 254
 Irritabilitatis causa 622
 Isatidis principium tingens 59. foliis confusis et putrescentibus insidens insectum 58
 Ischias quid sit? 95. eius distinctio et curatio 484
 Ischuria ex tumoribus vesicae letalis 131

K.

Kadelbach, Chr. Frid. facult. med. Lips. assessor 156
 Kaim, Ignat. Godofr. Diss. inaug. de metallis dubiis 146
 Kemme, Io Christlieb. *Einleitung in die Medicin überhaupt* 233
 Keyseri dragearum formula 317 sq.
 Kirchvogl, Andr. Bernh. diarum
 Bb.

- rium medico - practicum 507
 Klinkosch, Io. Theod. confilia-
 rius aulic. 713 sq.
 Knorr, Geo. Wolfg. *Allge-
 meines Blumen - Kräuter-
 Frucht - und Gartenbuch*
 230. operis historia 231 sq.
 Kongl. Vetenskaps academiens
 handlingar för aor 1770 Vol. XXXI. 387
 Kraule, Car. Christ. anat. et
 chir. prof. publ. extraord. et
 facult. med. Lips. affessor
 156
 κνφωσις, spinæ dorsi morbus
 122
- L.
- Labii cancrofi ulceris sanatio 32
 Lac animale, eius natura 615
 sq. eius feri præparatio
 618. feri diuersitas a sac-
 charo lactis 616. roseum
 ex mammis puerperæ 487.
 eius saccharum vid. *Sac-
 charum*.
 Lacertæ vomitu reiectæ 684
 Lacrymæ, earum secretio et
 ortus 239 sq. per poros cor-
 neæ 240. ex lente cry-
 stallina 241. ex caruncula
 lacrymali ib. receptacula
 242 sq. resorptionis mo-
 dus 243
 Lacrymalis faciei structura et
 natura 242 sq. fistula vid.
Fistula.
 Lacrymalium viarum natura et
 ratio 239 sqq. morborum
 causæ 240. punctorum na-
 tura 242
 Lactea depositio in abdomine,
 puerperarum morbus 290 sq.
 eius curatio 291
- Lactei abscessus puerperarum
 696. in infante post vac-
 riolas 114 sq.
 Lapides, eorum ordines et ge-
 nera 440 sqq. species mu-
 tatae 446 sq. nouæ 447 sq.
 phosphorescentiæ diuerfi-
 tas et causæ 452. cum ful-
 gure delapsi 580. flores
 dicti, eorum ope acidorum
 volatilifatio 66. lydi, qui-
 nam? 456
 Lapis, oculus mundi dictus
 402 sq.
 Lausannæ insalubritatis caus-
 æ et remedia 520
 Lemur, animal, eius species
 344 sq.
 Lens crystallina, eius capsu-
 læ diuisio 239. examen
 244. de ea monita practica
 et obseruationes ib. sq.
 Lepra vid. *Elephantiasis*.
 Lepus, animal, eius species
 351
 Lerchea, plantæ genus 424
 Leske, Nath. God. floram Sa-
 xonicam edet 715
 Leucophlegmatiae curatio 7
 Libellulæ insecti species 681
 Lichtenstein, Georg. Rudolph
*Abhandlung vom Milchsü-
 ker und den verschiedenen*
Arten desselben 614
 Lienis vitia 308 sq.
 Linconia, plantæ genus 421
 Lindernia, plantæ genus 423
 Linguae inflammatio et tumor
 272 sq. carcinomatis ex-
 stirpatio 528
 Lini olei vsus in hæmoptysi
 21
 a Linné, Car. mantissa planta-
 rum altera 416. systema-
 tis

tis naturae epitome a Io.
 Beckmanno 359. societat.
 scient. Philadelph. socius
 363. eius, seu reformatoris
 in botanica merita 40
 Liparia, plantae genus 424.
 eius species 436
 Lipsiensis facultatis medicae
 decanus et assessores 155
 Lithontripticorum ratio et
 usus 83
 Littorella, plantae genus 426
 Lobstein, Io. Frid. Diff. anat.
 de nervis durae matris 624
 Lochiorum fluxus inordinati
 curatio 693
 Lolium, ex semine tritici pro-
 duci, negatur 635. eius ana-
 lysis chemica 636. propa-
 gationis ratio ib.
 Loquelae vitia 281
 Λόγδωσις, spinæ dorſi morbus
 122. rarior 123
 Lugdunensis collegii med.
 theſ. et præm. ad ann. 1774
 159
 Ludwig, Christ. Gottlieb obiit
 151
 Lumbaginis rheumaticæ cura-
 tio 94
 Lumbrici ex tumore inguinis
 egressi 527. e cubito pro-
 tracti 530
 Lutra, animal, eius species 350
 Luxationum repositionis ne-
 glectæ noxa 8. vertebra-
 rum colli exempla quaedam
 et de iisdem iudicia 119.
 disquisitionis modus ib.
 Luxoniensium aquarum medi-
 catarum historia et analy-
 sis 313 sqq.
 Lycoperdon carpobolus 54

M.

Magnesia, terræ genus 439.
 lapis 444 456. alba, eam
 parandi correctior metho-
 dus 211 sq. vitrariorum, no-
 vum semimetallum 150.
 eius analysis chemica 149 sq.
 natura 150
 Magneticarum acuum emen-
 dationi præmium exposi-
 tum 157
 Magneticorum phaenomeno-
 rum theoria mathematica
 458 sqq. de iis experimen-
 ta et conſectaria 460 sqq.
 leges stabilitæ 462 sqq.
 Mahon, Car. Vic. a ſoc. Haf-
 nienſi præmium reportavit
 710
 Malignitas morborum 642
 Maluæ ſorum decocti uſus in
 hypopyo 253
 Mammarum cancri genera
 tria 513 sqq. eorum dia-
 gnosis ib. ſqq. ſcirrhi cauſſa
 et curatio 517. venereo-
 rum ulcerum et tumorum
 diſtinctio et natura 518
 Manati, animal 357
 Manettia, plantæ genus 419
 Manhemiensis ſociet. elect.
 phyſicæ oeconomicae præ-
 mium ad ann. 1774 et 1775
 550
 Maniacorum morbi et ſectio-
 nes 111. 120. 127. 130
 Maniæ cauſſæ variæ 62. ca-
 ſus ſingularis 581
 Manis, animal, eius ſpecies 356
 Maniſuris, plantæ genus 427
 Mantuanæ reg. acad. ſcient.
 theſ. et præm. ad ann. 1774
 158
 Manus

Manus tumor insignis a spina
 moluae eiusque curatio 13
 Marasmi infantis quinque an-
 norum curatio 29
 Marga, terrae genus 439. eius
 vsus 450. in territorio Se-
 nensi reperiundae natura
 633 sq. eam fertilem red-
 dendi modus 635
 Margacei lapides 444
 Margarita, cuius nucleus la-
 pillus vulgaris 580
 Marmignato, araneae, punctu-
 rae effectus et curatio
 307 sq.
 Marmoris colorum causa 451
 Marmora, animal, eius spe-
 cies 352 sq.
 Materiae medicae institutio-
 nes 465
 Matthiae, Georg. obiit 161
 Maucauco, animal, eius species
 344 sq.
 Maxillae inferioris articulatio
 et motus 327 sq. de iis
 animaduersiones ib. spasmi
 casus et curatio 198. spa-
 smus vulneratis accidens
 684. eius curatio 685
 Mayer, Christ. Theophilus, obiit
 366
 Meckel, Io. Frid. munere de-
 cessit 713
 Medical Transactions publi-
 shed by the college of phy-
 sicians in London. Vol. II. 195
 Medicamentorum selectus et
 vires 69 sqq. vires experi-
 mentis detegendi methodus
 difficilis et dubia 47 sqq.
 Medici empirici maior ad hy-
 potheses propensio quam
 dogmatici 118
 Medicinae vniuersae introdu-

ctio 233 sqq. natura, vsus
 et necessitas 234. partes
 theoreticae et practicae ib.
 sq. fontes 235. certitudo
 ib. systematis possibilitas
 236. addiscendae requisita
 ib. faciendae modus ib. sq.
 neglectae causa in negle-
 ctu contemplationis naturae
 107 sq.
 Melancholiae causae variae 62
 Melancholico maniacorum
 morbi et sectiones III. 120.
 127. 130
 Meles, animal, eius species 308
 Melilori emplastrum vid. *Em-
 plastrum*.
 Membranae pupillaris in fetu
 natura et descriptio 266 sq.
 ea coecitatis causa 267
 Mémoires sur la culture du
 murier blanc & la maniere
 d'élever les vers à soie. I. II.
 Partie 604
 Menstruorum fluxus in puella
 septem dierum 527. eius
 suppressio causa epilepsiae
 30. suppressio a hymene
 clauso eiusque cura 277
 Meningis durae. nervorum
 absentia 624 sqq.
 Mercurialis inunctionis vsus in
 epilepsia 534
 Mercurialium vsus in scorbuto
 et herpete 535. in vario-
 lis 643 sq.
 Mercurii vires et actionis mo-
 dus 468. vsus in hydro-
 phobia 24 sq. 241. 270. na-
 tura et vsus specificus in
 lue venerea 87 sq. eum ad-
 hibendi modi 88. eius in
 acido nitri solutio, de ea
 experimentum chemicum
 581.

581. dulcis vsus in vario-
lis 74. gummosi vsus in
morbis venereis 412. prae-
cipitati albi praeparatio
398. sublimati corrosiui
praeparatio, de ea monita
395. praeparatio absque
igne ib. 399. solutio et
vsus 88 sq.
Merforum vitam restituendi
auxilia 648 sqq. de hac re
experimenta in canibus in-
stituta 649. mors eiusque
causae 650 sq.
Metalla dubia 146
Metallum compositum in aqua
feruente deliquescent 687
Metastases variae singulares
295 sqq.
Metastasis critica post variolas
ad os sacrum facta 479 sq.
Mica, lapidum genus 445. 457
Miliaria critica affirmata 508.
510. retrogressa, eorum
curatio 99. alba maligna
variolis, morbillis et scarla-
tinae succedentia 113
Mineralium diuisio 497. or-
tus et diuisio 438
Mineralogicae tractationes
135
Mineralologicum systema 437
Mixturae Swietenianae sus-
88 sq. externus 89
Molae intestinorum, quid? 276
Monnet, ab acad. reg. scient.
Berolinensi praemium acce-
pit 365
Monspelienensis societ. reg.
scient. theses et praem. ad
ann. 1774 158 sq.
Monstra vt varietates generis
humani 499 sq. canina
480 sq.
Monstrosi fetus obl. 525. viri
casus 526
Montium Silesiae descr. 688
Morand, obiit 161
Morbi, eorum classes 267. ni-
gri casus 487. singularis hi-
storia 25 sqq.
Morbillorum curatio, de ea
monita 100. infectionis hi-
storia et modus 271
Mori cultura, de ea monita
595 sq. 609 sq. seminum se-
lectus 597. plantariorum
ratio ib. transplantationis
ex plantariis modus ib. sq.
detruncationis tempus 598.
folia colligendi modus ib.
plantationum ad bombyces
in aere libero educandas ra-
tio 598 sq. prouentus in
insula S. Dominici 608
Moschi, animalis species 340.
vsus in hydrophobia 208.
in miliaribus retrogressis
99
Motuum in corpore humano
effecta 708. moderatorum
769
Moyen sûr & facile pour de-
truire les taupes dans les
prairies & dans les jardins
144
Mulae grauidae abortus et hi-
storia 581. 684
Munchausia, plantae genus 423
Munnichysen, ab acad. caes.
reg. scient. Bruxellensi prae-
mium accepit 364
Murraea, plantae genus 422
Murray, Io. Andr. Tal om de
på Djur anstälde Röns och
Förföks opalitelighet vid
Bb 3 tilläm-

tillämpningen på - Männi-
 skans kropp 44
 Mus, animal, eius species 354
 sq. paludosus 417. marmo-
 ta vid. *Marmota*.
 Musca vegetans 590
 Muscorum vsus et varia de iis
 obseruata 688
 Musculorum structura a ten-
 dine diuersa 631
 Mustela, animal, eius species
 349 sq.
 Myrmecophaga, animal, eius
 species 356

N.

Naeuorum ab imaginatione
 materna ortus dubius 109
 Narium haemorrhagia vid.
Haemorrhagia.
 Naturae indagator, diarium
 nouum indicatur 161 sq.
 contemplationis neglectus
 causa neglectae medicinae
 107 sq. hominum leges
 499. varietates ib. sq.
 Naturalis historiae compen-
 dium 359. 360. 493. Hel-
 veticae scriptores 530 sq.
 Nephritidis sedes et curatio
 274
 Nephrotomiae difficultates 83
 Neruei fluidi existentia et
 motus negatur 614
 Nerni, vt sensus motusque or-
 ganon 502 sqq. eorum stru-
 ctura 631. acustici origo
 64. neruorum cordis late-
 ris sinistri icon. 259. du-
 rae matris absentia 624 sqq.
 ganglia vid. *Ganglia*.
 Neubauer, Io. Ern. in acad.
 Ienens. prof. med. ord. et

facult. med. aëffior 551.
 acad. scient. elect. Mogunt.
 Erford. socius 365
 Niccolum, metallum, de eius
 natura experimenta 148 sq.
 a cupro differentia ib. sq.
 Nitrum, de eo experimenta
 58. eius vsus in leuco-
 phlegmatia 7. vsus largior
 in morbis acutis inflamma-
 toriis 94 sq. embryonatum,
 eius partes constitutione

140

Noma, vlcera genus 519. eius
 natura et curatio ib.

Nosocomia militaria, in iis fa-
 ctæ obseruationes medicae
 292 sqq.

Noui commentarii societ. reg.
 scient. Gottingensis Tom.
 I. II. 255

Nouveaux mémoires de l'aca-
 demie royale des sciences
 & belles Lettres de Berlin
 année 1770. 1771 683

Nymphomaniae historia 698.
 causa 697. 700. sympto-
 mata 698 sq. periodi 699.
 diagnosis et prognosis ib. sq.
 curatio 700 sqq.

O.

Obseruandi artis requisita 319.
 vsus ad perfectionem ani-
 mi ib. sq.

Oculi morbi varii, de iis obss.
 et monita practica 247 sqq.
 in vno oculo succedentes
 580

Oculus mundi, lapis, de eo
 obss. 402 sq.

Oedera, plantae genus 425
 Oesophagei instrumenti descr.
 et

- et vsus 477. oesophagea
cannula, instrumentum ib.
- Oleum cerae, eius vsus 71.
fructuum fagi oleo oliuarum
substituendum 65. lini,
eius vsus in haemoptysi 21
- Omenti hydropis diagnosi
539. singularis extensio 308
- Oniscorum species variae 670
- Ophira, plantae genus 422
- Ophthalmiae venereae ortus
et causa 86
- Opiatorum vsus in variolis 77
- Opii correctio ope castorei
301. vsus in colica picto-
num 201 sq. in hydropho-
bia 208. in obstructione
ductuum biliariorum 206.
abusus et noxa in febre ar-
dente 97
- Opoffum, animal, eius spe-
cies 348 sq.
- Oris clausi historia 198
- Officatio in mesenterio 218.
cordis in anate 490
- Ossis deglutitio causa vom-
itus cruenti letalis 528. coc-
cygis in partu luxati re-
positio 691. petrosi caries
31 sq. tibiae frustum de-
trusum a natura restitutum
525
- Ossium emollitio et fragilitas
in cadauere obseruata 126
sq. nutritionis laesae cau-
sa 127. incrementum et
cum eo coniuncti dolores
117. eorum curatio ib. de-
nudationem curandi mo-
dus 470
- Ouarii tumor insignis 538
- Ovis species et varietates 337
- Ouorum testarum calcinata-
rum vsus in bronchocele
488
- Ouulorum immaturorum ex-
tra ovarium secessus causa
variorum morborum 698
- Oxymellis colchici vsus in hy-
drope saccato 283 sq.

P.

- Pallas, P. S. spicilegia zoolo-
gica. Fasciculus IX. 668
- Palmae dactyliferae foecunda-
tio artificialis 65
- Palpebrae superioris relaxatio
et atonia, eius causae et
curatio 251
- Panificii in Longobardia Au-
striaca emendationis confi-
lia 637 sqq.
- Papilionum familiae et species
673. specierum synony-
mia 675
- Paralysis, in ea remedia 281.
a vermibus 19
- Parisiensis acad. reg. chir.
thes. et praem. ad ann. 1775.
156. ad ann. 1778 157
- Partus ope balneorum prouo-
catus 663. difficilis a tu-
more insigni hydropico lum-
bari 527
- Paspali, graminis species no-
vae 529
- Pectoris angina, morbus 200
- Penis haemorrhagia vid. *Sy-
matosis*.
- Pennant, Thom. Synopsis of
Quadrupeds 334
- Pericardii vulnus 310. villosi
obseruatio 704. eius cau-
sa ib. sq. hydropis signum
pathognomonicum 310
- Perinaei in partu rupti cura-
tio 691

Periosteï defectum curandi
modus 470

Peripneumoniæ curatio 310

Peritonæi, hydrops insignis
476. eius causæ et dia-
gnosis 539. curationis mo-
dus 540 sq. de eo observa-
tiones anatomico - practi-
cæ 539 sq.

Peruiani corticis vires et vsus
467. vsus et noxa in mor-
bis 304. vsus in ileo mor-
bo 485 sq. vsus et dosis
in febribus intermittenti-
bus 101 sq. vsus et abusus
in febribus obstructione vi-
scerum coniunctis 508. vsus
in vlceribus corneæ 251.
in cataracta dubius. 248.
cum variis remediis mixti
vsus in variis morbis 70.
vsus externus ib.

Pestis, de ea observata 152 sq.
in aliis morbis latens 79.
regno cuidam imminentis
signa 152. eam a regione
arcendi ratio et remedia
151. 153 sqq. recidiua et
contagii propagatio 153.
praeservationis cautelæ 154
sq. curatio, de ea monita
647 sq.

Petechiarum differentia et cu-
ratio 99. ortus et curatio
272. petechiæ non criti-
cæ 706

Petrificatorum distinctio et ad
genera naturalia protypo-
rum reductio 264 sqq. quo-
randam descr. 522

Pezold, Io, Nathan. de pro-
gnosi in febribus acutis spec.
pathol. 707

Phalaenarum genera et spe-
cies 674. specierum cata-
logus 676 sqq. arboribus
insectarum delendarum mo-
dus 388 sq. 390. 415.

Phalangii insecti species va-
riæ 670

Pharmacopoea pagana 42

Philadelphiae societatis scien-
tiarum institutum 363. so-
ciorum classes ib. focii ex-
teri ib.

Phoca, animal, eius species 357

Phrenitidis natura et causa
270

Phryganæa, insectorum ge-
nus 674. eius species 681

Phthifædis distinctio 282. cu-
ratio ib.

Phthosis, oculi morbus 251.

eius curatio 252

Phylicæ observationes 579

Picis liquidæ infusi præpara-
tio, virtus et vsus 71

Pili per aluum reiecti 277

Pilularum ex fece cereuiciæ
extliccata vsus 43. tonica-
rum Bacheri formula 300.
vsus in hydropæ ib.

Pinealis glandula vid. *Glan-
dula*.

Pinus, arbor, eius species
546 sq.

Piperis noua species 529

Piscium nouæ species 418.
auditus 496. ouorum foe-
cundatio artificialis 61

Pistorum asthmatis curatio 301

Plantarum vegetationis causa

634. genera noua 419 sqq.

emendata 427 sq. mutata

428. species nouæ 435 sq.

mutatae 429 sqq. specie-
rum

rum nouarum ortus negatur 584. methodi naturalis ordines 497. omnium numerus probabilis ib. icones pictae 224. 230. plantae hybridae vt varietates, non species nouae 585. insectorum cadaueribus ingrescentes 590. pabulares nuperorum 255. earum classes et genera ib. sqq. Plaz, Ant. Guil. facult. med. Lips. decanus et therap. prof. publ. ord. 155 Pleuritis, eius distinctio et curatio 273. cum febre putrida verminosa 294 Pleuroperipneumoniae obs. singularis 509 sq. Plumbaginis species 150 sq. natura chemice disquisita ib. sq. Plumbi effectus venenati 220. eorum cura 221 Podagrae distinctio, causae et curatio 483 sq. Pohlius, Io. Chph. facult. med. Lips. senior et pathol. prof. publ. ord. 155 Pohlius, Io. Ehrenfr. botan. prof. Lips. 551 Polypi narium curatio 250. vterini extirpatio 9 sq. ingentis per ligaturam curati casus 482 sq. ligaturae inseruiens instrumentum emendatum 477. 483 Pommé, nouveaux recueil des pièces relatives au traitement des vapeurs 652 Porana, plantae genus 420 Prata a colliculis inutilibus purgandi et emendandi modus 415

Premna, plantae genus 423 Pterachis, piscium nouum genus 524 Ptyalismus singularis causa et cura 198 Puerperarum morbi eorumque curatio 689. morborum naturae expositioni praemium destinatum 548. regimen post partum 690. morborum causae generales ib. morbi a partu eorumque curatio 691 sq. ab inordinato lochiorum fluxu 693 sq. a lacte in vasis retento 696. morbus malignus Viennae 1770 in nosocomio St. Marx grassatus 290 sq. eius curatio 291. febres vterinae 695. haemorrhagiae causae et curatio 692. vomitus 693 Pulmonis actio in aortam in respiratione 591 sq. infantum neonatorum in aqua subsidencia, de ea monitum 592 Pulsuum differentiae pro varia aetate 197. diuisio 709. vt signa ib. arteriarum causae 536. 541 sq. venarum 536 Pupilla, eius contractionis vsus 666. clausa, oculi morbus 245. eius causae et curatio ib. sq. Pupillaris membrana vid. Membrana. Purgationis in conualescentibus vsus et abusus 123. post sopitos ventris fluxus vsus 133 Purpurae singularis obs. 521.

Q.

- Quadrupedum dispositio systematica 334. 336 sqq.
Quarin, Ioseph. methodus mendandarum februm 96
Quartanae curatio 269
Quarzum, lapidum genus 442. 453
Quassiae vsus inuentio 41. ligni tincturae vsus in arthritide 402
Quinta essentia vegetabilis, eius praeparatio et vsus 701

R.

- Rabies canis occisi, eam detegendi modus 271. canina vid. *Hydrophobia*.
Rachitis, de ea obseruata 90 sq. eius caussa ib. diagnosis 91. 282 sq. prognosis et curatio 91
Racornissement, quid sit? 654. eius effecta ib. sqq. symptomata 658 sq.
Raiae, de earum pene, viro et ouo obseruata 639
Ranae hyemis tempore ex sopore excitatae 51 sq.
Raphania, morbus, eius caussa et cura 279
Rattus, animal, eius species 354
Raulin, Traité des maladies des femmes en couche, avec la methode de les guerir 689
Renum abscessus sponte ruptus et curatus 485
Resina elastica in insula Isle de France 579
Respirationis in infantibus neonatis ratio 591 sq. difficilis in variolosa caussa singularis 77. diu suppressae exempla 499
Retzius, Andr. Io. Inledning til Djur-Riker 134
Rheumatismus, de eo obseruata 92 sq. eius distinctio 484. sedes 93. curatio 94
Richter, Adam Dan. *Lehrbuch einer Naturhistorie* 360
Richter, Geo. Gottl. obiit 161
Risus inuoluntarii caussae 709
Riuiinianae icones plantarum auctae et correctae prodibunt Lipsiae 715
Roederer, arti obstetriciae Argenterati praeest 551
du Roi, Io. Phil. diss. inang. obseruationes botanicas sistens 544
le Roi, Melanges de physique & de médecine 664
Rondeau, ab acad. caes. reg. scient. Bruxellensi praemium accepit 364
Rosarum genus et species 545 sq.
Rosen von Rosenstein, Nils, Tal om Peston, och dem dess vrestängande israen et Land 151. eius obitus 161
Rosmarus, animal, eius species 357
Rotala, plantae genus 419
Roterodamensis societ. philos. socii 160. thes. et praemiorum ratio ib.
Rothomagiensis acad. scient. thes. et praem. ad ann. 1774. 550. ad ann. 1775 157
Roux, A. Journal de Médecine, Chirurgie, Pharmacie cet. Tom. XXIX. XXX. 3. Tom. XXXI, XXXII. 469
Rumina-

Ruminationis humanae natura
et caussa 280

S.

Sacchari lactis natura 614 sq.
ortus 615. a sero lactis di-
versitas 617. praeparatio
618. species variae ib. vsus
619 sq. acidi vsus 620

Sal commune, eius in largiori
dosi adhibiti vsus et effe-
ctus 120 sq. neutrum de-
liquescent in topko circa
Senam repertum 626 sq. al-
cali fixum vid. *Alcali*.

Salacia, plantae genus 425

Salivationis singularis caussa
et cura 198. mercurialis
praestantia 88

Salmonum foecundatio artifi-
cialis 61

Samara, plantae genus 420

Sanguinis examen in morbis
acutis et de eo iudicium
difficile 646. crusta inflam-
matoria in methodo meden-
di vix attendenda 222 sq.
serum vid. *Serum*.

Sapo Debrezinensis, eius bo-
nitas 686

Sassaaparillae decocti vsus in
lue venerea 89

Saturni extracti emendationis
formula 254. saturnino-
rum effectus venenati eo-
rumque cura 221 sq.

Saxa, lapidum ordo, eiusque
genera 445. 457 sq. eorum
ortus 458

Scabies, eius distinctio et cu-
ratio 286. inoculatio ib.
ab ea retropulsa oriundi
morbi 297. repressa, ei suc-

cedentia exanthemata alia
112 sq.

Scaenola, plantae genus 420

Scarlatina, eius definitio 645

varia nomina et distinctio

101. 172. periodi et cura

645. de ea observationes

101. 529. 644. maligna va-

riolis et morbillis accedens

113 sq.

Scheuchzeri agrostographiam

opera Alb. ab Haller edi-

tum iri indicatur 41

Schisti, lapidum genus 444

eorum ortus 456. schistus

margaceus cuprum conti-

nens 137

Schreber, Io. Chr. Dan. re-

gnum animale cum iconi-

bus aeneis editurus 552

Scilla, eius vsus in hydropse

526. de eius adhibendae

modo, viribus et vsu animad-

versiones 132

Scirrhi mammae caussa et cu-

ratio 517

Sciurus, animal, eius species

353

Sclopetarii vulneris in capite

casus 491

Scorbuti diagnosi 284. distin-

ctio 666. de eo observa-

tiones ib. sq. insoliti casus

217. veri ex defectu conue-

nientis alimenti orti exem-

pla 221. ope mercuria-

lium curatio 535

Scriptorum physico medico-

rum, quae a. 1766. prodie-

runt, indicis supplementum

163 sqq. de a. 1767. indi-

cis supplementum 179 sqq.

de a. 1771. index 368 sqq.

554 sqq. 717 sqq.

Scrophu-

- ✻ ✻ ✻
- Scrophulosi carcinomatis causa et diagnosi 516 sq. curatio 517
 Selinum, planta, eius species 532
 Senensis acad. scient. physico criticorum acta. Tom. IV. 626
 Sensationum ortus, differentia et similitudo 502 sq. externarum causae et differentiae 504. 506
 Sensibilitas partium corporis animalis 533 sq. eius classes et gradus 537 sq.
 Sensus externi, quid? 505. eorum numerus et differentiae ib. sq.
 Septi lucidi cerebri descriptio 63 sq.
 Serain, arti obstetriciae Argentorati praest 551
 Seri hydropici et sanguinis natura et differentia 409 sqq.
 Serici culturae conditio in Gallia 596. 607. ex folliculis paratio 603. 611. folliculorum exsiccationis modus 603. 606
 Signa morborum 707. ex urina intida 709
 Silesiae oryctologia 688
 Silices, lapidum genus 443. eius species 448. 454 sq.
 Simia, animalium genus eiusque species 342 sqq. 516
 Sinapismorum usus in febribus putridis 98
 Sirium, plantae genus 420
 Σκολίωσις, spinæ dorſi morbus 122
 Socken Apothek och nagre Hus - Curer 42
 Solander vid. *Banks*.
 Solani tuberosi varietas 229
 Sopor trium dierum a verminibus 19 sq.
 Sorex, animal, eius species 355
 Spasmi nervosi natura et curatio 657
 Spasmodico hysterici morbi casus singularis 526
 Sparum, lapidum genus 441. scintillans 442. 453
 Specificum medicamentum in nymphomania et vaporosis affectionibus 700
 Sphinx, insectorum genus 673. eius specierum catalogus 676
 Spinae bifidae obs. singularis 7. dorſi - distortionis differentiae 122. causae 127 sq. remedia et curatio 128 sq.
 Spinifex, plantae genus 427
 Spirituosi potus abusus effectus noxii 308 sq.
 Spiritus vini, de eius densitate et variis miscela cum aqua experimenta 589
 Spumae lupi natura 150. ferri natura ib.
 Staphylomatis ortus, distinctio et curatio 252 sq.
 Steatitis, lapidum genus 445. 457
 Stellae marinae petrificatae descriptio 522
 Sterilitatis causa 698
 Stilbe, plantae genus 427
 Stramonii seminum usus 71
 Stymatosis, eius distinctio 276
 Sublimatum corrosivum vid. *Mercurius*.
 Succini ortus mineralis 142
 Sueciae

- Suæciæ scientiarum artium-
que incrementum* 45. *Re-
gis merita in rem medicam*
366
*Suæciæ acad. reg. scient.
acta a. 1770. Vol. XXXI.* 387
Suffocatorum mortis causa
651
*Sulphureas aquas parandi me-
thodus* 667
Sus, animal, eius species 340 sq.
*Suspensorum auxilia et mor-
tis causa* 651
Suturarum vulnerum abusus
32
*van Swinden, I. H. tentami-
na theoriæ mathematicæ
de phaenomenis magneti-
cis. Specimen I.* 458
*van Swieten, Gerard. L. B.
commentaria in H. Boerhaa-
ve aphorismos de cogno-
scendis et curandis morbis.
Tom. V. 72. in eius me-
moriâ a Rom. Imperatrice
moneta cusa* 367
Synochi simplicis notæ 269.
curatio 22
Synopsis of Quadrupeds 334
*Syrupi mercurialis Beleti in
lue venerea noxa* 662
- T.
- Tabes, eius definitio et spe-
cies* 282. *curatio* ib.
Tænia, de ea observationes
3 sqq. 20. 470. *eius noua spe-
cies* 4
Talpa, animal, eius species
355. *eas in pratis et hortis
exstirpandi modus* 144 sq.
Tapiir, animal, eius species
341
- Tarantulæ similis araneæ
puncturæ effectus et cura-
tio* 307 sq.
*Taraxaci succi vsus in hydro-
pe* 299
Tarbellianæ aquæ veterum
313
*Tartarus, ex eo sal alcali fi-
xum ope acidorum sine igne
educendi modus* 57 sq. *vi-
ni eiusque acidum, de iis
experimenta* 405 sqq.
*Tendinum structura cellularis
experimentis probata* 630
sq. *de hac corollaria* 632.
insensibilitas affirmata 538.
*laesiones futura non indi-
gent* ib.
Tenthredinis, insecti species
682
Terra vt elementum corporum
612 sq. *Debrezinensis, eius
natura* 686. *cretacea vid.
Creta. tripolitana vid. Tri-
pela.*
*Terræ globi superficiei varia-
rum mutationum coniectu-
ra* 52
*Terrarum mineralium ordines
et genera* 439 sq. *species
mutatæ* 446 sq. *nouæ* 447 sq.
Testæ ouorum vid. Oua.
Testiculi cancrofi exstirpatio
28 sq.
*Testudo aquarum dulcium seu
orbicularis, de ea obserua-
ta* 685
*Tetanus maxillæ inferioris
vulneratis accidens* 684.
eius curatio 685
Tetrapodolithus cerui ignoti
265
Theæ Suecænæ formula 43
Thermæ

Thermae Balaruccenses, earum vsus 665. Luxonienses 313 sqq.

Thomé, mémoires sur la culture du murier blanc & la maniere d'élever les vers à soie. Partie I. II. 604

Thoracum vsus et abusus 129 sq.

Thyr sine, plantae genus 59

Tolosanae acad. scient. thes. et praem. ad ann. 1774 et 1775 549

Tracheotomiae methodus emendatior 263

Transactionum philosophicarum medici et chirurgici argumenti versio indicatur 552

Trass, pulvis caementariis vitatus 392. eius examen ib.

Trichecus, animal, eius species 357

Trilix, plantae genus 423

Triopteris, plantae genus 422

Tripela, terrae genus 440. 451. eius natura 588. ortus vegetabilis 580

Triticum cornutum 581

Truttarum foecundatio artificialis 61

Tulpagia, plantae genus 421

Turfae pinguedinis ortus 449

Turmalini lapidis natura 455

Turraea, plantae genus 422

Tussis conuulsiua, in ea remedia 280

Tympani membrana aperta 473

Tympanitis, in eo remedia 284

V.

Vaporosarum affectionum causa et curatio, de iis contro-

versia 652 sq. causa proxima 655 sqq. gradus varii 658. 660

Variolae, earum differentia et cura 100. de earum praeservatione monita 271. in iis remedia prophylactica 63. de iis obseruata 73. iis aetas aptior 73. cum lumbagine coniunctae periculosae 74. num in scirrhum abeant? 74. num morbus inflammatorius? ibid. num internas partes occupent? 75. 643. in iis remedia 74 sq. de earum curatione obseruata et monita 75 sqq. 511. grauidis periculosiores 75. earum crises accessoriae 75 sq. pustularum conditio et differentia 76. indicatio curatoria in stadio suppurationis 78. malignitas 642. de earum curatione corollaria 642 sq. sanguinolentae 390 sq. earum inoculatio vid. *Inoculatio*.

Variolosi morbi metastasis critica ad os sacrum 479 sq. puris resorptionis noxa et metastasis 77

Vatica, plantae genus 423

Vegetationis plantarum causa 634

Veltheimia, plantae genus 67 seq.

Venaesectionis vsus in peste 647. in debilitate ib. vsus et abusus in febribus putridis 290 sq. in haemorrhagiis 223. in haemorrhoidariis 124 sqq. in rheumatismo

- Imo 94. in morbo ascitico institutae vsus dubius 16 sq.
- Venarum pulsus obs. 536
- Venerea lues, de ea observata 84 sqq. eius contagii natura et sedes 85. curationis methodi 87 sq.
- Venereorum morborum ortus, distinctio et curatio 284 sq.
- Vlcerum casus singularis 217. vlcerum et tumorum in mammis distinctio et natura 518. vlculculorum signum 85
- Venti Rupensis causa et ratio 258
- Ventriculi morbi varii 303. inflationis incommoda 278. a deglutito osse laesio letalis 528
- Verhandeligen uitgegeeven door de Hollandshe maatschappye der weetenschappen te Haarlem. XIII. Deel. P.I. II. 318
- Vermebrtes und verbessertes Blackwellsches Kräuterbuch, 5tes und 6tes Hunderz 224. operis historia 225 sq.
- Vermes, eorum species 288. ut causa morbi hysterici 5 sq. paralytici 19. morborum variorum ib. sq. dentium ficti 472. in pustulis cutis reperti 488 sq. e cubito egressi 530. ex tumore inguinis extracti 527
- Vermis ex hernia rupta egressus 492. ex tunica coniunctiua oculi exemptus 489. solitarius vid. *Taenia*.
- Verminosorum morborum observationes singulares 5. 19 sqq. 301 sq.
- Verrucarum curatio 321
- Vertebrarum colli luxationis exempla et de iis iudicia 119. disquisitionis modus ib.
- Vertiginis distinctio et curatio 281
- Vesica urinaria vid. *Vrinaria*.
- Vesicatoriorum vsus in rheumatismo 94. vsus et abusus in febribus putridis 98
- Vespertilio animal, eius species 358
- Vesuvii vapores letiferi 628
- Veterinaria schola, eius necessitas et ratio 67. Christianhafniae condita 163
- Viennae icones plantarum Dioscoridis edentur 715
- Vieussenii, Raym. opera varia editum iri indicatur 553
- Viperæ morsus effectus et curatio 491
- Visus sensus, de eo monita 505. mechanismus, de eo experimenta 239. quoad diuersam obiectorum distantiam 665 sq.
- Vitriolum, num ex eius preparatione aeris salubritas? 640 sq. martis aquis mineralibus inesse negatur 259 sq.
- Viverra putorius, animal 393 sq. 418. eius anatome 393.
- Vlcera corneae vid. *Cornea*.
- Vlmi campestris Linn. corticis interni vsus in morbis cutaneis 209 sq.
- Vmbrae Colonienfis ortus vegetabilis 687
- Vnguium morbus a scarlatina maligna 644. morbi varii ib.
- Vogel,

✱ ✱ ✱

Vogel, Rudolph. Augustin.
academicae praelectiones
de cognoscendis et curan-
dis praecipuis c. h. affecti-
bus 267

Vomitus a uestione, in eo re-
medium 280. puerpera-
rum species, causa et cura-
tio 693 sq. cruentus, de eo
casus singularis 487. a de-
glutito osse letalis 528. in-
fantum recens natorum 275

Vratislaviae theatrum anatomi-
cum exstructum 550

Vrethrae excrescentiarum ve-
nerearum curatio 86

Vrinarie vesicae extra abdo-
men sub umbilico promi-
nentia 527. fluxus catar-
rhalis 469. tumores causa
ischuriae letalis 131

Vrinae suppressionis casus sin-
gularis 33. optima in fe-
bre acuta 709. retentio
post abscessum apertum in
minimo digito 296

Vrsus, eius species 348

Vrticatae febris casus, causae
et curatio 207

Vteri haemorrhagia, in ea re-
media 276. ipecacuanha
sananda 413 sq. inflamma-
tionis curatio 692. eius-
dem signum 708. scirrhus,
de eo monita 274. poly-
pus vid. *Polypus*.

Vuae vrsi vis et usus in calcu-
lo 467. in ulceribus via-
rum urinarum 84

Vuae motus causa 622

Vulnus capitis, de eo obs. sin-
gularis 8 sq. sclopetarium
vid. *Sclopetarium*.

W.

Wagler, E. societ. scient. Har-
lemens. socius 169

Walch, Io. Ern. Imman. dia-
rium novum: Naturae in-
dagator, editurus est 161 sq.
acad. scient. elect. Mogunt.
Erford. socius 365

Wallerii, Io. Gottschalk, sy-
stema mineralogicum Tom.
I. 437

Walther, successor Meckelii
713. Acad. scient. reg. Be-
rol. socius ib.

Weigel, Christ. Ehrenfr. fa-
cult. med. adiunctus et hor-
ti botan. praefectus Gry-
phiswald. 365 sq.

Weigen, eius obitus 367

Willich, Chr. Ludov. obiit 551

Willichia, plantae genus 419

Wyngaard, Jan. societ. philol.
Rotterdam. socius 160

X.

Xiphia, piscis, de ea observata
388. eius dimensio ib.

Xylophylla, plantae genus 421

Z.

Zeolites, lapis 444. 455

Zieteniae, plantae character 64

Zona coeli alba 320

Zoologica spicilegia. Fascic. IX. 668

Emendanda.

36. lin. 14. affociarentur lege afferuarentur. p. 40. lin.
 8. 12 l. re. p. 42. lin. 25. variolis l. ruricolis. p. 43. lin. 9.
 iudicia l. iudicia. p. 45. lin. 9. condurandis l. coadunandis.
 lin. 23. frugiles l. fragiles. p. 51. lin. 11. 1764 l. 1768. p. 52.
 lin. 13. specifica l. specificam. p. 55. lin. 17. ripos l. ripas.
 p. 57. lin. 6. sale. l. sali. p. 109. lin. 26. osso l. offe. p. 111.
 lin. 26. post visceribus adde praeternaturalia vidit. p. 123.
 lin. 14. ex l. et. p. 142. lin. 7. dendritorum l. dendrita-
 rum. p. 151. lin. 10. Peston l. Pesten. lin. 25. recepta
 l. praecepta. p. 152. l. 1. praefidis l. praeclara. p. 178.
 lin. 1. TROSCHELS l. TROSCHELS. p. 181. lin. 15.
 ASTRVCTO l. ASTRVC. To. p. 186. lin. 3. passione
 l. pressione. p. 214. lin. 5. tandum l. tandem. p. 222.
 lin. 25. hydatites l. hydatides. lin. 13. lutris l. luteis. lin.
 26. purpuris l. purpureis. p. 230. lin. 2. 171 plag. l. 17
 plag. p. 232. lin. 30. auctoris l. auctores. p. 259. lin. 7.
 disquisit l. disquisiuit. p. 278. lin. 20. quae deleatur. p. 282.
 lin. 4. Talem l. Tabem. lin. 29. tinctura antiphthifica l.
 tincturam antiphthificam. p. 286. lin. vlt. sus l. vsus. p. 290.
 lin. 24. salinam l. vrinae salinam. p. 291. lin. penult. uam
 l. quam. p. 297. lin. 19. temporis l. temporibus. p. 312.
 lin. 12. obdurauerunt l. obturauerunt. p. 330. lin. penult.
 humanorum l. humorum. p. 350. lin. penult. maxillae l.
 maxilla. p. 351. lin. 29. quae l. quas. p. 367. lin. 2. CHSI-
 STOPHORVS l. CHRISTOPHORVS. p. 368. lin. 12.
 Lipsiensi l. Lipsiensibus. p. 374. lin. 20. 1721. l. 1771.
 p. 376. lin. 16. continget l. continet. p. 387. lin. 21. tran-
 verso l. transuerso. p. 393. lin. 17. Andernaeum l. An-
 dernacum. p. 419. lin. penult. 402. l. 412. p. 420.
 lin. penult. corollae l. corolla. p. 422. lin. 12. vniloc-
 laris l. vnilocularis. p. 431. lin. 20. Verbesina l. Ver-
 besina. p. 456. lin. 28. vnicoloris l. vnicoloris. p. 464.
 lin. 31. demonstrat l. demonstrat. p. 471. lin. 7. angusto
 l. angusto. p. 472. lin. vlt. Vol. VI. l. Vol. XIX. p. 477.
 lin. 22. veteri l. vteri. p. 479. lin. 20. depressoires venoe-
 sectio l. depressoires venaesection. lin. 31. anorum l. anno-
 rum. lin. 32. chyrurgo l. chirurgo. p. 483. lin. vlt. 1679.
 l. 1769. p. 488. lin. 4. quunque l. quinque. lin. 11. te-
 starum l. testarum. p. 490. lin. 27. capititibus l. capitibus.
 p. 491.

p. 491. lin. 24. vidit l. non vidit. p. 493. lin. 7. Nostro-
que l. Nostro. lin. 18. *Chistian* l. *Christian*. p. 507. lin.
25. aque l. aquae. p. 531. lin. 8. *scienriae* l. *scientia*.
p. 535. lin. 18. MDCCCXXI. l. MDCCLXXI. p. 538. lin.
20. imitatione l. irritatione. p. 553. lin. 15. voluminis l.
voluminibus lin. 23. *Ioannam* l. *Ioannem*. p. 566. lin. 6.
CHP. SMIDELIO; l. CHPH. SCHMIDELIO. p. 568. lin. 24.
HASLES l. HARLES; p. 572. lin. 29. IVGAL l. IVGEL.
p. 616. lin. 23. vegetabiles l. vegetabilis. p. 620. lin. 16.
acidum l. acidam. p. 627. lin. 1. impediāt l. impertiat.
lin. 28. curatam l. curatum. lin. 31. quarum l. quorum.
p. 675. lin. 10 et 12. SCAEFF l. SCHAEFF. p. 689. lin. 20.
accommodatus l. accommodata. p. 699. lin. 26. disquisi-
tione l. disquisitione. p. 701. lin. 5. vegetabilis l. vege-
tabili.
